

2017-2018

ΑΘΗΝΑ

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ & ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΠΜΣ:ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΝΩΣΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΤΜΗΜΑ:ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

**ΘΕΜΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:Η ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΗΣ
ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ
ΑΕΓΕΑΝ AIRLINES ΥΠΟ ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΟΥ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ**

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ:ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ ΒΙΡΓΙΝΙΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:ΜΠΕΛΛΟΥ ΗΛΙΑΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα διπλωματική εργασία εξετάζει και αναλύει την υπόθεση της συγχώνευσης της Ολυμπιακής Αεροπορίας με την Aegean airlines, σύμφωνα με το δίκαιο του Ανταγωνισμού διατάξεις του δικαίου του ανταγωνισμού στοχεύουν στην εξασφάλιση του ελεύθερου ανταγωνισμού, δηλαδή στην ισότητα των όρων και ευκαιριών των φορέων που μετέχουν στην αγορά.

Σκοπός της εργασίας, κυρίως μετά από την μελέτη της ίδιας της υπόθεσης συγχώνευσης Ολυμπιακής και Aegean και των διατάξεων του δικαίου του Ανταγωνισμού (κανονισμούς και ελληνικού νόμου), είναι να κατανοήσουμε τη μεγάλη σημασία εφαρμογής των διατάξεων αυτών αλλά και το σκεπτικό όπως και τους λόγους που οδήγησαν την Επιτροπή στην τελική της απόφαση σχετικά με την προαναφερθείσα υπόθεση συγχώνευσης.

Στην πρώτη ενότητα επιχειρείται η ανάλυση των κοινοτικών κανόνων που αφορούν τις συγκεντρώσεις. Στη δεύτερη ενότητα παρουσιάζεται ο ελληνικός νόμος περί των συγκεντρώσεων ενώ στη τρίτη ενότητα εξετάζεται η υπόθεση της συγχώνευσης της Ολυμπιακής αεροπορίας με τη την Aegean Airlines.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα εργασία αποτελεί διπλωματική εργασία στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος <<Εθνική και ενωσιακή διοίκηση>> του τμήματος Δημόσιας Διοίκησης.

Πριν τη παρουσίαση της παρούσας διπλωματικής εργασίας, αισθάνομαι την υποχρέωση να ευχαριστήσω ορισμένους από τους ανθρώπους που γνώρισα, συνεργάστηκα μαζί τους και έπαιξαν πολύ σημαντικό ρόλο στην πραγματοποίησή της. Πρώτη από όλους θέλω να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα καθηγήτρια της διπλωματικής, καθηγήτρια Βιργινία Θεοδωροπούλου για την πολύτιμη καθοδήγηση της και την εμπιστοσύνη και εκτίμηση που μου έδειξε. Στη συνέχεια θα ήθελα να ευχαριστήσω τον καθηγητή Δονάτο Παπαγιάννη που μέσα από τα μαθήματά του και την επιμονή του, γνώρισα καλύτερα τη σημασία της ΕΕ και εφοδιάστηκα με πληροφορίες χρήσιμες που έχουν εφαρμογή σε πολλούς τομείς της καθημερινής ζωής. Ακόμη, ένα μεγάλο ευχαριστώ στον καθηγητή Άγγελο Μώλο για τις πολύτιμες γνώσεις που απέκτησα μέσω της διδασκαλίας του.

Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω τους γονείς μου Χαράλαμπο και Ζωίτσα καθώς και τις αδερφές μου, Μαρία και Κωνσταντίνα που χρόνια τώρα με στηρίζουν σε κάθε βήμα της ζωής μου, με την αμέριστη αγάπη τους και το κουράγιο τους.

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	3
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	4
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	8
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	9
ABSTRACT	10
1 ΕΝΟΤΗΤΑ 1	11
1.1 ΕΝΝΟΙΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ	11
1.2 ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ	11
1.3 ΦΥΣΗ ΤΗΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΩΝ	12
1.4 ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ:	13
1.5 ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 101 ΚΑΙ 102 ΤΗΣ ΣΥΝΘΛΕΕ.....	13
1.6 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 4064/1989	14
1.6.1 ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΠΟΥ ΕΠΕΒΑΛΑΝ ΤΗΝ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ 4064/1989 ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	14
1.6.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ 4064/89.....	15
1.6.3 Η ΕΞΩΕΛΑΦΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ 4064/89 ΑΠΟ ΠΛΕΥΡΑ ΕΝΩΣΙΑΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	16
1.7 Η ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ. (4064/89)	17
1.8 ΤΟ ΙΣΧΥΟΝ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ(ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 139/2004)	19
1.8.1 Η ΑΝΑΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΥΠΑΡΧΟΝΤΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ.....	19
1.8.2 ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	19
1.8.3 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΩΝ	20
1.8.4 ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ.....	21
1.8.5 ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ	21
1.8.6 ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	22
1.8.7 Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΩΝ	22
1.8.8 ΧΡΟΝΙΚΟΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ.....	23
1.8.9 ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΩΝ Κ-Μ.....	23
1.8.10 ΕΞΟΥΣΙΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.....	24
1.8.11 ΚΥΡΩΣΕΙΣ.....	24
1.8.12 Η ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.....	25
2 ΕΝΟΤΗΤΑ 2	26
2.1 ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ ΠΕΡΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΩΝ:3959/2011	26
2.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 3959/2011	26

2.3	ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΙΣΧΥΑΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥΣ ΑΠΟ ΤΟΝ Ν.3959/2011	29
2.4	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΤΙΜΩΝ ΠΟΥ ΕΠΙΒΑΛΛΕΙ Ο Ν.3959/2011.....	31
2.5	Η ΕΞΩΕΔΑΦΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	32
2.6	ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΤΟ ΝΟΜΟ 3959/2011	33
ΕΝΟΤΗΤΑ 3		34
3.1	ΥΠΟΘΕΣΗ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ-ΑΕΓΕΑΝ	34
3.1.1	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ.....	34
3.1.2	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΕΓΕΑΝ AIRLINES	35
3.2	ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ	35
3.2.1	ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΜΑΤΟΣ:.....	36
3.2.2	ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ:.....	36
3.2.3	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ.....	37
3.3	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΗ ΒΑΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΙΨΗΣ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ.....	38
3.3.1	ΟΡΙΣΜΟΣ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΑΓΟΡΩΝ	38
3.3.2	ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΥΝΗΤΙΚΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΜΠΟΔΙΩΝ ΕΙΣΟΔΟΥ.....	40
3.3.3	ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟ 42	
3.3.4	ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ.....	42
3.3.5	ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ.....	44
3.4	Η ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΜΕ ΑΕΓΕΑΝ.....	45
3.4.1	ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΕΓΚΡΙΝΕΤΑΙ Η ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ.....	45
3.4.2	Η ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΗΓΕΙΘΑΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ.....	46
3.5	ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΕΓΕΑΝ.....	47
3.6	ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΟΔΗΓΗΣΑΝ ΤΗΝ ΑΕΓΕΑΝ ΣΤΗΝ ΕΞΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ.....	48
3.7	ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ	53
3.8	ΤΟ ‘ΚΑΛΟ’ ΚΑΙ ΤΟ ‘ΚΑΚΟ’ ΣΕΝΑΡΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΠΙΒΑΤΕΣ.....	54
3.9	Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΑΕΓΕΑΝ AIRLINES ΜΕΤΑ ΤΗ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ... 55	
3.10	ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ.. 57	
3.11	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΤΟΥΣ 2014	59
3.12	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΕΓΕΑΝ AIRLINES-ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΤΟ ΕΤΟΣ 2016 60	

3.13	ΥΠΟΘΕΣΗ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΤΗΣ RYANAIR ΜΕ ΤΗΝ AER LINGUS	61
3.14	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ AER LINGUS-ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ	62
3.14.1	ΚΟΙΝΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ	62
3.14.2	ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΤΗΣ RYANAIR ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ	63
	ΕΠΙΛΟΓΟΣ	66
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α	68
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β	76
	Β.ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ Η ΟΠΟΙΑ ΕΓΚΡΙΝΕΙ ΤΗΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ-ΑΕΓΕΑΝ	76
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	90

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1 Σύγκριση κύκλου εργασιών / στόλου – Ευρωπαϊκός Κλάδος Αερομεταφορών	48
Πίνακας 2 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΟΛΟΥ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΕΩΝ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2006-2012.....	49
Πίνακας 3 ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΕΣ ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ	50
Πίνακας 4 ΕΞΕΛΙΞΗ ΑΕΠ	50
Πίνακας 5 ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΕΠΙΒΑΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΑΠΟ/ΠΡΟΣ ΑΘΗΝΑ ΣΕ ΕΚΑΤ.	51
Πίνακας 6 ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΕΠΙΒΑΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ (σε εκατομ.)	51
Πίνακας 7 Συνολική Αγορά Αερομεταφορών – Επιβατική κίνηση εσωτερικού, εξωτερικού από το σύνολο των ελληνικών αεροδρομίων.....	52
Πίνακας 8 ΕΞΕΛΙΞΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΡΙΕΤΙΑΣ 2010-2012	57
Πίνακας 9 ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΩΛΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ 2009-2012.....	58
Πίνακας 10 ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΤΟΛΟΥ	58

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΕΕ	ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΑΡΘΡ.	ΑΡΘΡΟ
ΔΕΕ	ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
ΣυνθΛΕΕ ΕΝΩΣΗΣ	ΣΥΝΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ
Κ-Μ	ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ
ΣυνθΕΚ	ΣΥΝΘΗΚΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ
ΕΚΑΤ	ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΟ
ΚΑΝ	ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ
ΠΠΕ	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
Ν	ΝΟΜΟΣ
ΠΡΓ	ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ
ΔΣ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΕΑ	ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τον Ιούνιο του 2010 η Επιτροπή έλαβε κοινοποίηση σχετικά με την προτιθέμενη συγχώνευση της Ολυμπιακής αεροπορίας με την Aegean airlines. Η συγχώνευση θα πραγματοποιούνταν με την απόκτηση κοινού ελέγχου και με αγορά μετοχών.

Η Επιτροπή ξεκινώντας τις διαδικασίες ελέγχου, διαπίστωσε ότι η προαναφερθείσα συγχώνευση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού 139/2004 και μετά από λεπτομερή έλεγχο και ανάλυση της αγοράς, προχώρησε στην έκδοση απόφασης, σύμφωνα με την οποία κήρυττε ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά, τη συγχώνευση. Μετά, όμως, από ανάληψη δεσμεύσεων από μέρους των ενδιαφερομένων μερών και συνέχιση της έρευνας της αγοράς από την Επιτροπή κατά τα επόμενα έτη, ενέκρινε τελικά τη συγχώνευση αυτών των δύο εταιρειών, με την αιτιολογία, πως αν δεν εξαγοραζόταν η Ολυμπιακή από την Aegean, θα αναγκαζόταν να παύσει να λειτουργεί.

Συμπεραίνουμε ότι, η ΕΕ πριν προβεί σε απόφαση, αξιολογεί τις καταστάσεις και τα δεδομένα σύμφωνα πάντα με τους κανόνες που έχει θέσει και προς όφελος του γενικού συμφέροντος. Έτσι, ενώ είχε απαγορεύσει τη συγχώνευση αρχικά λόγω του ότι θα περιοριζόταν ο ανταγωνισμός, τελικά κατέληξε στην έγκρισή του, καθώς εκτίμησε πως τα αποτελέσματά του μόνο επιδοκιμαστικά μπορούν να είναι, εφόσον η Ολυμπιακή δεν θα αναγκαστεί να παύσει να λειτουργεί, μειώνονται οι ναύλοι για τους χρήστες των εταιρειών και αναπτύσσεται περαιτέρω το δίκτυο των διεθνών διαδρομών, κάτι που καθιστά τις Ελληνικές εταιρείες πιο ανταγωνιστικές.

ΛΕΞΕΙΣ-ΚΛΕΙΔΙΑ:

Συγχώνευση, επιτροπή, απόφαση, κανονισμός, έρευνα, αγορά, έλεγχος συγκεντρώσεων, ανταγωνισμός, κοινοτική διάσταση, σχετική αγορά, κύκλος εργασιών, αποτελέσματα, προϋποθέσεις.

ABSTRACT

In June 2010, the Commission received a notification of the proposed merger of Olympic Airways with Aegean Airlines. The merger would be achieved by acquiring joint control and by buying shares.

The Commission launched the audit procedures, found that the merger fell within the scope of Regulation 139/2004 and, following a detailed market analysis and analysis, proceeded with a decision declaring the merger to be incompatible with the internal market. However, following commitments by the parties concerned and the continuation of the market investigation by the Commission over the next few years, it finally approved the merger of these two companies on the ground that if Oly had not been redeemed Aegean, would be forced to stop working.

We conclude that, before making a decision, the EU assesses situations and data in accordance with the rules it has put in place and in the interest of the general interest. Thus, while it had forbidden the merger initially because competition was limited, it ultimately resulted in approving it as it has estimated that its results can only be welcomed if Olympic will not be forced to cease functioning, lower tariffs for company users and further develop the network of international networks homonymous, making the Greek companies more competitive.

KEY-WORDS

Merger, commission, decision, regulation, investigation, market, merger control, competition, Community dimension, relevant market, turnover, results, conditions.

1 ΕΝΟΤΗΤΑ 1

1.1 ΕΝΝΟΙΑ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Θεωρώ σκόπιμο να ξεκινήσω την εργασία αυτή με μια αναφορά στην έννοια του ελεύθερου ανταγωνισμού¹ και το πως αυτός προστατεύεται τόσο σε ευρωπαϊκό επίπεδο όσο και σε εθνικό.

Ο ελεύθερος ανταγωνισμός λοιπόν, είναι μια κατάσταση που προϋποθέτει την ισότητα των όρων και ευκαιριών των φορέων που μετέχουν στην αγορά. Αποτελεί κίνητρο άσκησης και βελτίωσης των προσφερόμενων αγαθών και υπηρεσιών, της ευνοϊκής για τον καταναλωτή διαμόρφωσης των όρων παροχής πωλήσεως καθώς και προϋπόθεση ανάπτυξης της εθνικής οικονομίας. Το κράτος απαγορεύεται να ανατρέπει την ισορροπία του ανταγωνισμού και την ισότητα ευκαιριών των ανταγωνιστών με οικονομικές ρυθμίσεις ή αναπτύσσοντας επιχειρηματική δραστηριότητα. Υποκείμενά του αποτελούν φυσικά και νομικά πρόσωπα που είναι οργανωμένα κατά το ιδιωτικό δίκαιο. Ο ελεύθερος ανταγωνισμός δηλώνει την ελευθερία της εκλογής, της γνώμης και του συνεταρισμού καθώς και την ελευθερία της αγοράς, της πώλησης, της αποταμίευσης και της επένδυσης. Μέχρι το 19^ο αιώνα η έννοια του ελεύθερου ανταγωνισμού δεν υπήρχε και η πολιτεία δεν ενδιαφερόταν να την αναπτύξει ή και καθιερώσει. Τελικά κατοχυρώθηκε με τη νίκη της αστικής τάξεως στη βορειοδυτική Ευρώπη το 18^ο αιώνα. Στην Ελλάδα, η φιλελεύθερη οικονομική πολιτική δεν εφαρμόστηκε ποτέ. Αντίθετα, με τη σκέψη της κοινωνικής δικαιοσύνης, προστασίας των αδυνάτων και των οικονομικών κρίσεων, χρησιμοποιήθηκε σωρεία νόμων και διαταγμάτων παρεμβατικού χαρακτήρα. Όπως θα δούμε στη συνέχεια το Ελληνικό Σύνταγμα περιλαμβάνει διατάξεις που επιτρέπουν τις παρεμβάσεις του κράτους.

1.2 ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Το Σύνταγμα προβλέπει στο άρθρο 106 παρεμβάσεις του κράτους στην οικονομία ώστε να προστατευθεί το γενικό συμφέρον και απαγορεύει την καταχρηστική άσκηση

¹Ευρυδίκη Μπέσιλα-Βήκα.Ο Ελεύθερος ανταγωνισμός και οι περιορισμοί του,1998,σελ 132.

της ιδιωτικής οικονομικής ελευθερίας. Το Σύνταγμα του 1975 κατοχύρωνε ένα μεικτό οικονομικό σύστημα, το οποίο βασιζόταν στην οικονομική ελευθερία, την ιδιωτική ιδιοκτησία και τον κρατικό παρεμβατισμό. Η σχέση του συνταγματικά προστατευόμενου κοινωνικού συμφέροντος και των συνταγματικών δικαιωμάτων του ατόμου, οικονομικού περιεχομένου, διακρίνεται σε δύο περιπτώσεις: α) το κοινωνικό συμφέρον περιορίζει την άσκηση των ατομικών δικαιωμάτων οικονομικού χαρακτήρα και β) θεμελιώνει την ενεργό συμμετοχή στην παραγωγή. Στην πρώτη περίπτωση ο νομοθέτης μπορεί να περιορίσει την οικονομική ελευθερία αλλά χωρίς να φτάσει στην κατάλυση του προστατευόμενου ατομικού δικαιώματος. Κατοχύρωνε έτσι, στο άρθρο 5² παρ. 1 τη γενική οικονομική ελευθερία, στην οποία υπάγεται κάθε άλλη οικονομική δραστηριότητα που δεν προστατεύεται ρητά. Η διάταξη αυτή κατοχυρώνει ένα τριπλό θεμελιώδες δικαίωμα (ατομικό, πολιτικό και κοινωνικό).

1.3 ΦΥΣΗ ΤΗΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ³ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΩΝ

Η εφαρμογή του ευρωπαϊκού δικαίου στις εθνικές έννομες τάξεις των κρατών μελών, έχει διασφαλιστεί με τη νομολογία του ΔΕΕ, η οποία κατοχύρωσε την υπεροχή και την άμεση εφαρμογή του Ευρωπαϊκού δικαίου. Ο Κανονισμός 17/1962 ορίζει ότι ενόσω η Επιτροπή δεν έχει κινήσει διαδικασία αρνητικής πιστοποίησης, παύσεως των παραβάσεων ή εξαιρέσεως, οι αρχές των κρατών μελών παραμένουν αρμόδιες για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 101 ΣυνθΛΕΕ. Το Ελληνικό δίκαιο ακολούθησε με το νόμο Ν.703/1977<<περί ελέγχου μονοπωλίων και ολιγοπωλίων και προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού>>. Κατά το ενωσιακό δίκαιο, ο χώρος προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού είναι η κοινή αγορά και η καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης, η οποία πρέπει να εκδηλωθεί εντός αυτής ή σημαντικού τμήματός της. Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ. 2 εδάφιο 1 του Κανονισμού 4064/1989 τα κράτη μέλη δεν εφαρμόζουν το εθνικό τους δίκαιο ανταγωνισμού σε συγχωνεύσεις με ενωσιακή σημασία.

² Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη. (αρθρ.5 παρ.1 του Συντάγματος).

³Ευρυδίκη Μπέσιλα-Βήκα.Ο Ελεύθερος ανταγωνισμός και οι περιορισμοί του (η συμμετοχή στην οικονομική ζωή της χώρας), ,1998,σελ 137.

1.4 ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ:

Οι ενωσιακοί κανόνες ανταγωνισμού έχουν δύο λειτουργίες⁴, μία γενική και μια ειδική λειτουργία. Αρχικά, επιτελούν μια λειτουργία, αντίστοιχη με αυτή που εκπληρώνουν και οι εθνικές νομοθεσίες του ανταγωνισμού. Στόχο τους αποτελεί η εξασφάλιση της οικονομίας της αγοράς ή αλλιώς της ελεύθερης διαμόρφωσης των μεγεθών της προσφοράς και της ζήτησης. Αναγνωρίζεται στον ανταγωνισμό μια οικονομική διάσταση που συνεπάγεται δύο πράγματα: α) κάθε περιοριστική πρακτική θα πρέπει να αξιολογείται στα πλαίσια της συγκεκριμένης αγοράς και β) το καθεστώς του ελεύθερου ανταγωνισμού δεν είναι ασυμβίβαστο με ορισμένες κρατικές παρεμβάσεις, όπως συνηθίζεται σε όλα τα καθεστώτα μικτής οικονομίας. Εν συνεχεία, όσον αφορά την ειδική λειτουργία, οι κοινοτικοί κανόνες αποτελούν βασικό συμπλήρωμα των θεμελιωδών ενωσιακών ελευθεριών της κυκλοφορίας αγαθών, προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων. Μόνο η κατάργηση των κρατικών εμποδίων δεν είναι αρκετή για την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς. Η συμβολή των ενωσιακών κανόνων του ανταγωνισμού στην ενοποίηση της αγοράς επιβάλλει και την άμεση και ευθεία εφαρμογή των σχετικών διατάξεων στις εθνικές έννομες τάξεις. Αυτό σημαίνει ότι οι επιχειρήσεις (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) μπορούν να ζητήσουν την ακυρότητα των συμφωνιών που παραβιάζουν τα άρθρα 101 και 102 ΣυνθΛΕΕ ,ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων.

1.5 ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 101 ΚΑΙ 102 ΤΗΣ ΣΥΝΘΛΕΕ

Τα άρθρα 101 και 102 ΣυνθΛΕΕ απευθύνονται⁵ καταρχήν στις επιχειρήσεις καθώς και στις ενώσεις επιχειρήσεων των οποίων η δραστηριότητα έχει ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού. Η οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής είναι ορθό να γίνεται με βάση τον ορισμό της επιχείρησης. Επιχείρηση λοιπόν είναι κάθε φορέας που ασκεί οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό

⁴ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΠ.ΚΑΡΥΔΗΣ,ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ 1,ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ-ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ,2004,σελ 90.

⁵ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΠ.ΚΑΡΥΔΗΣ,ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ 1,ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ-ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ,2004,σελ 99.

καθεστώς που τον διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής του. Ακόμη, για να τυγχάνουν εφαρμογής τα άρθρα 101 και 102 θα πρέπει να περιορίζεται ο ανταγωνισμός εντός της Ένωσης.

1.6 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 4064/1989

Ο πρώτος κανονισμός που υιοθετήθηκε για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων-συγχωνεύσεων, ήταν ο 4064/1989, του οποίου θα δούμε στη συνέχεια το δρόμο που ακολουθήθηκε μέχρι να θεσπιστεί αλλά και τι όριζε.

1.6.1 ΣΥΝΘΗΚΕΣ ⁶ ΠΟΥ ΕΠΕΒΑΛΑΝ ΤΗΝ ΥΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ 4064/1989 ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Ο δρόμος που ακολουθήθηκε μέχρι την υιοθέτηση του κανονισμού, δείχνει τις δυσκολίες συμβιβασμού των διαφορετικών και συγχρόνως αντικρουόμενων νομικών απόψεων και πολιτικοοικονομικών στόχων. Το 1957 στη Συνθήκη της Ρώμης, δεν περιέχονταν ειδικές διατάξεις για τις συγκεντρώσεις επιχειρήσεων, εφόσον τη δεκαετία του 50 οι υπό ανοικοδόμηση ευρωπαϊκές επιχειρήσεις θεωρούνταν καλό να μπορούν να μεγεθυνθούν και να ανταγωνιστούν τους υπόλοιπους κολοσσούς (Αμερική, Ιαπωνία). Μετά το 1960, όπου η Κοινότητα βρέθηκε αντιμέτωπη με ένα κύμα συγκεντρώσεων, το 1966 η Επιτροπή δημοσίευσε ένα <<Υπόμνημα για το πρόβλημα των συγκεντρώσεων στην κοινή αγορά>>, που διαπίστωνε ότι το άρθρο 85 ΣυνθΕΚ δεν είχε εφαρμογή σε συμφωνίες που οδηγούσαν σε δομικές αλλαγές στην αγορά. Από την άλλη στο κείμενο, αναφερόταν το ενδεχόμενο εφαρμογής του άρθρου για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων. Παράλληλα, το 1973 το ΔΕΕ αποφάσιζε σε μια υπόθεση (ContinentalCan) ότι η εξαγορά από μια επιχείρηση που κατέχει δεσπόζουσα θέση, ενός ανταγωνιστή, μπορεί να συνιστά καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης, λόγω της περαιτέρω αλλοίωσης της ανταγωνιστικής δομής της αγοράς. Παρόλα αυτά, τα άρθρα 85 και 86 ΣυνθΕΚ, αδυνατούσαν να παράσχουν ένα πλήρες νομικό πλαίσιο αντιμετώπισης των

⁶ Νίκος Σ. Κοσμίδης, ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ, 2002, σελ 56.

συγκεντρώσεων. Έτσι, το 1973 η Επιτροπή πρότεινε στο Συμβούλιο Υπουργών τη θέσπιση σχετικού κανονισμού. Μετά από πολλές τροποποιήσεις και 16 χρόνια αργότερα, υιοθετήθηκε ο κανονισμός 4064/89. Η καθυστέρηση οφειλόταν κυρίως στις διαφωνίες ως προς την έκταση της κοινοτικής αρμοδιότητας κατά αποκλεισμό της αρμοδιότητας των κρατών μελών, όσο και για τα κριτήρια ουσιαστικού ελέγχου. Έπειτα από την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη το 1986 που απαιτούσε την ολοκλήρωση της κοινής αγοράς μέχρι το 1992, η ανάγκη υιοθέτησης Κανονισμού, κατέστη επιτακτική, με συνέπεια τα κράτη μέλη να υποχωρήσουν και να συμβιβαστούν σε ένα κείμενο. Συμπερασματικά, όλη η διαδρομή προς την ψήφιση του κανονισμού δείχνει τις αμφισβητούμενες απόψεις γύρω από το τι πρέπει να περιέχει ένα αποτελεσματικό σύστημα ελέγχου συγκεντρώσεων αλλά και το γεγονός ότι πολλές διατάξεις είναι προϊόν πολιτικού συμβιβασμού.

1.6.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ 4064/89⁷

Ο κανονισμός 4064/89 τέθηκε σε ισχύ το 1990 ώστε να μπορεί η Κοινότητα να ελέγχει τις συγχωνεύσεις ανταγωνιζόμενων επιχειρήσεων που έχουν ως στόχο την παύση του μεταξύ τους ανταγωνισμού, νοθεύοντας έτσι τον ελεύθερο ανταγωνισμό. Βασικό χαρακτηριστικό του Κανονισμού είναι η εναλλαγή κανόνα-εξαιρέσης, που είναι γνωστό και σε εθνικές νομοθεσίες αντιμονοπωλιακού περιεχομένου. Οι σπουδαιότερες αρχές του Κανονισμού, ο οποίος ισχύει για όλες τις συγχωνεύσεις επιχειρήσεων ενωσιακών διαστάσεων, που οδηγούν στον πλήρη ή μερικό έλεγχο μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων και έχουν ως αποτέλεσμα τη νόθευση του ανταγωνισμού, είναι οι εξής: α) Μια πράξη είναι ενωσιακών διαστάσεων όταν ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις σε διεθνή κλίμακα υπερβαίνει τα 5 δις ευρώ και όταν δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, καθεμία χωριστά, εντός της Κοινότητας, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 250 εκατομμυρίων ευρώ, εκτός αν κάθε επιχείρηση πραγματοποιεί άνω των 2/3 του ολικού κοινοτικού κύκλου εργασιών της στο ίδιο κράτος μέλος. β) Οι συγχωνεύσεις ενωσιακών διαστάσεων, που δημιουργούν ή ενισχύουν δεσπόζουσα θέση, με αποτέλεσμα να παρακωλύεται σε

⁷ Βλ. Κανονισμός 4064/1989 (ΕΕ 1989 L 395).

σημαντικό βαθμό ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός στη κοινή αγορά ή σε σημαντικό τμήμα της, κηρύσσονται ασυμβίβαστες. γ) Οι πράξεις συγχωνεύσεων ενωσιακών διαστάσεων πρέπει να κοινοποιούνται στην Επιτροπή το αργότερο μέσα σε μία εβδομάδα από τη σύναψη της συμφωνίας ή τη δημοσίευση της προσφοράς ή ανταλλαγής ή την απόκτηση συμμετοχής που εξασφαλίζει τον έλεγχο της επιχείρησης. δ) Η παραπάνω αρχή έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα για τις συγχωνεύσεις για περιορισμένη χρονική περίοδο τριών εβδομάδων, η οποία μπορεί να παραταθεί. ε) Στις συγχωνεύσεις αυτές, δεν εφαρμόζεται η εθνική νομοθεσία, εκτός των περιπτώσεων εκείνων, όπου η Επιτροπή αναθέτει την όλη διαδικασία στις εθνικές αρχές, τις αρμόδιες για την προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού. στ) Η Επιτροπή οφείλει να αποφασίσει μέσα σ' ένα μήνα από την ημερομηνία κοινοποίησης για την εφαρμογή του κανονισμού καθώς και για την ύπαρξη σοβαρών αμφιβολιών του συμβατού του σχεδίου συγκέντρωσης με την κοινή αγορά. Σε περίπτωση απόφασης για κίνηση της διαδικασίας, η προθεσμία για τις τελικές αποφάσεις είναι τέσσερις μήνες. Ακόμη, σε περίπτωση μη λήψης απόφασης, η συγκέντρωση θεωρείται συμβιβάσιμη με την κοινή αγορά. ζ) Η Επιτροπή έχει αποκλειστική αρμοδιότητα για την εφαρμογή του Κανονισμού, ο οποίος είναι ο μόνος που εφαρμόζεται στις πράξεις συγκέντρωσης κοινοτικής διάστασης. Τέλος, όσον αφορά τον 4064/89, η Επιτροπή ανέλαβε την αναθεώρηση του κανονισμού, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την εξέταση της καταλληλότητας των κριτηρίων, που αφορούν τον κύκλο εργασιών, τον προσδιορισμό των υποθέσεων εκείνων που πρέπει να υποβάλλονται στην Επιτροπή και εκείνων που εμπίπτουν στην αποκλειστική δικαιοδοσία των κρατών μελών.

1.6.3 Η ΕΞΩΕΛΔΑΦΙΚΗ⁸ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ 4064/89 ΑΠΟ ΠΛΕΥΡΑ ΕΝΩΣΙΑΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Το κοινοτικό δίκαιο διάκειται θετικά ως προς τις συγκεντρώσεις, εφόσον εκτιμά πως συμφωνεί με τις επιταγές ενός δυναμικού ανταγωνισμού και μπορεί να τονώσει την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας, να βελτιώσει τους όρους ανάπτυξης και το βιοτικό επίπεδο της Κοινότητας. Ωστόσο η διαδικασία

⁸Νίκος Σ. Κοσμίδης, ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ, 2002, σελ 96.

αναδιάρθρωσης δεν θα πρέπει να αφεθεί να επιφέρει βλαπτικά αποτελέσματα στον ανταγωνισμό μέσα στην κοινότητα. Όσον αφορά όμως το ζήτημα των διεθνών ή με στοιχεία αλλοδαπότητας συγκεντρώσεων ο Κανονισμός δεν κάνει ιδιαίτερη μνεία, αλλά αναφέρει πως εφαρμόζεται σε συγκεντρώσεις που έχουν κοινοτικές διαστάσεις. Από πλευράς κοινοτικού και δημόσιου διεθνούς δικαίου ο κανονισμός παραδεκτά ανάγει στο πεδίο εφαρμογής του συγκεντρώσεις με στοιχεία αλλοδαπότητας, διότι πρέπει να προληφθεί η δημιουργία δομών αγοράς ικανών να δημιουργήσουν ή να ενισχύσουν, δεσπόζουσα θέση. Επιπλέον, αναγνωρίζεται από το δημόσιο διεθνές δίκαιο η άσκηση ουσιαστικού ελέγχου, ιδίως δε της απαγόρευσης, μιας αλλοδαπής συγκέντρωσης, όταν το αποτέλεσμα στον ανταγωνισμό είναι <<άμεσο, ουσιαστικό και προβλέψιμο>>. Η υιοθέτηση της αρχής του διακεκριμένου αποτελέσματος από το Πρωτοδικείο είναι ένα σημαντικό βήμα της κοινοτικής νομολογίας για την αποσαφήνιση των ορίων εδαφικής εφαρμογής του Κανονισμού.

1.7 Η ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ. (4064/89)

- Μετά την αναθεώρηση του Καν.4064/89,ακολούθησε ο κανονισμός 1310/1997⁹,ο οποίος επέφερε μερικές αλλαγές στον προϊσχύοντα κανονισμό. Οι αλλαγές που προήλθαν ήταν οι εξής:1)Μια πράξη συγκέντρωσης η οποία δεν υπερβαίνει τα όρια του κανονισμού, είναι ενωσιακών διαστάσεων, εφόσον: ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν παγκοσμίως όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις υπερβαίνει τα 2,5 δισεκατομμύρια ευρώ, ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιεί το σύνολο των συμμετεχουσών επιχειρήσεων σε καθένα από τρία τουλάχιστον κράτη μέλη, υπερβαίνει τα 100 εκατ. ευρώ, σε καθένα από τρία τουλάχιστον κράτη μέλη, ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιεί καθεμιά από τις δύο τουλάχιστον συμμετέχουσες επιχειρήσεις υπερβαίνει τα 25 εκατ. ευρώ και δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιεί, καθεμιά χωριστά, εντός της κοινότητας συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 100 εκατομ.ευρώ.2)Αν η σύσταση μιας κοινής επιχείρησης, διά της οποίας πραγματοποιείται συγκέντρωση, έχει ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα το

⁹ Βλ. Κανονισμός 1310/1997 (ΕΕ 1997 L 180). <http://eur-lex.europa.eu>

συντονισμό της ανταγωνιστικής συμπεριφοράς επιχειρήσεων που παραμένουν ανεξάρτητες, ο συντονισμός εκτιμάται σύμφωνα με τα κριτήρια του άρθρου 85, ώστε να διαπιστωθεί κατά πόσο η πράξη είναι συμβατή με την ενιαία αγορά. Συγκεκριμένα, εάν δύο ή περισσότερες μητρικές εταιρείες ασκούν συγχρόνως σε σημαντική έκταση δραστηριότητες στην ίδια αγορά με την αγορά της κοινής επιχείρησης και εάν ο συντονισμός που απορρέει ευθέως από τη δημιουργία της κοινής επιχείρησης παρέχει στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις, τη δυνατότητα να εξαλείψουν τον ανταγωνισμό.³) Αντι του κύκλου εργασιών υπολογίζεται:

- Για τα πιστωτικά ιδρύματα και τους υπόλοιπους χρηματοδοτικούς οργανισμούς, το συνολικό ποσό των εσόδων τους, αφού αφαιρεθούν όλοι οι φόροι.
- Για τις ασφαλιστικές εταιρείες, η αξία των ακαθάριστων ασφαλίσεων που περιλαμβάνουν όλα τα εισπραχθέντα και προς είσπραξη ποσά από τα ασφαλιστήρια συμβόλαια.

4) Η απόφαση με την οποία κηρύσσεται συμβατή μια συγκέντρωση, καλύπτει και τους περιορισμούς που είναι αναγκαίοι για την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης. Σε περίπτωση που η Επιτροπή θεωρεί πως πρέπει να εξασφαλίζεται η συμμόρφωση των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων, μπορεί να συνοδεύσει την απόφασή της με όρους και υποχρεώσεις. Μπορεί, επίσης, να ανακαλέσει την απόφαση σε περίπτωση που βασίστηκε σε ανακριβή στοιχεία, ή αν εκδόθηκε δολίως ή αν οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις παραβούν μία από τις υποχρεώσεις που συνοδεύουν την απόφαση.⁵) Μια συγκέντρωση δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί ούτε πριν την κοινοποίηση ούτε πριν κηρυχθεί συμβατή. Η Επιτροπή μπορεί μετά από αίτηση να χορηγήσει απαλλαγή από την αναστολή, αφού πρώτα εκτιμήσει τις επιπτώσεις της αναστολής στις επιχειρήσεις ή σε τρίτους καθώς και την απειλή που συνιστά η εν λόγω συγκέντρωση για τον ανταγωνισμό.⁶) Εντός τριών εβδομάδων από την παραλαβή του αντιγράφου της κοινοποιήσεως, ένα κ-μ μπορεί να ανακοινώσει στην επιτροπή: α) ότι μια συγκέντρωση μπορεί να δημιουργήσει ή να ενισχύσει δεσπόζουσα θέση, β) μια συγκέντρωση επηρεάζει τον ανταγωνισμό σε μια αγορά εντός του εν λόγω κράτους μέλους, γ) οσάκις ένα κ-μ πληροφορεί την Επιτροπή ότι μια συγκέντρωση επηρεάζει εντός του εδάφους του, μια διακεκριμένη αγορά, η οποία δεν αποτελεί μεγάλο μέρος στην κοινή αγορά, η Επιτροπή παραπέμπει εν όλω ή εν μέρει την υπόθεση που

αναφέρεται στην εν λόγω διακεκριμένη αγορά.7)Εάν η Επιτροπή διαπιστώσει, ύστερα από αίτηση ενός ή περισσοτέρων κ-μ, ενεργούντων από κοινού, ότι μια πράξη συγκέντρωσης αλλά η οποία στερείται κοινοτικής διάστασης, δημιουργεί ή ενισχύει δεσπόζουσα θέση, δικαιούται, εφόσον η συγκέντρωση επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ των κ-μ, να εκδώσει αποφάσεις.8)Η προθεσμία για την κίνηση της διαδικασίας αρχίζει να υπολογίζεται από την επομένη της παραλαβής της αίτησης του ενδιαφερόμενου κ-μ. Η αίτηση υποβάλλεται το αργότερο εντός μηνός από την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης. Όλα τα παραπάνω αποτελούσαν τις τροποποιήσεις που έφερε ο νέος κανονισμός, ωστόσο έγινε και άλλη αναθεώρηση που οδήγησε στον ισχύοντα μέχρι σήμερα κανονισμό.

1.8 ΤΟ ΙΣΧΥΟΝ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ(ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 139/2004)¹⁰

1.8.1 Η ΑΝΑΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΥΠΑΡΧΟΝΤΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ

Λόγω τροποποιήσεων και για λόγους σαφήνειας, ο Κανονισμός αναδιατυπώνεται: Η δράση των κ-μ και της κοινότητας ασκείται σύμφωνα με την αρχή της οικονομίας της ανοιχτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό. Για να επιτευχθεί η αρχή αυτή, το κοινοτικό δίκαιο πρέπει να συμπεριλάβει διατάξεις που να ρυθμίζουν τις συγκεντρώσεις, οι οποίες μπορεί να παρακωλύουν σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό στην κοινή αγορά ή σε μεγάλο τμήμα της.

1.8.2 ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Ο Κανονισμός ισχύει για όλες τις συγκεντρώσεις που έχουν κοινοτική διάσταση¹¹.Μία συγκέντρωση έχει κοινοτική διάσταση όταν:

- I. Ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν παγκοσμίως όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις υπερβαίνει τα πέντε δις. ευρώ.

¹⁰ Βλ .Κανονισμός 139/2004 (ΕΕ 2004 L 24). <http://eur-lex.europa.eu>

¹¹ ΔΟΝΑΤΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ,ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ,2011,σελ 557

- II. Δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιεί, κάθε μία χωριστά, εντός της κοινότητας, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 250 εκατ. ευρώ. Εκτός αν κάθε μία από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιεί άνω των 2/3 του συνολικού κύκλου εργασιών της σε ένα και το αυτό κ-μ.

Μια συγκέντρωση που δεν υπερβαίνει τα όρια αυτά έχει κοινοτική διάσταση, εφόσον:

- α) ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν παγκοσμίως όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις υπερβαίνει τα 2,5 δις ευρώ, β) ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις σε κάθε ένα από τρία τουλάχιστον κ-μ, υπερβαίνει τα 100 εκατ. ευρώ, γ) δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιεί, κάθε μία χωριστά συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 25 εκατ. ευρώ και δ) δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιεί άνω των 2/3 του συνολικού κύκλου εργασιών της σε ένα κ-μ.

1.8.3 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΩΝ

Κατά την εκτίμηση της Επιτροπής, αν μια συγκέντρωση είναι συμβατή με την κοινή αγορά, λαμβάνει υπόψη: α) την ανάγκη διατήρησης και ανάπτυξης συνθηκών αποτελεσματικού ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς με γνώμονα τη διάρθρωση των σχετικών αγορών καθώς και τον πραγματικό ή δυνητικό ανταγωνισμό από τις επιχειρήσεις που βρίσκονται εντός ή εκτός της Κοινότητας, β) τη θέση των συμμετεχουσών επιχειρήσεων στην αγορά και την χρηματοοικονομική ισχύ, τις εναλλακτικές δυνατότητες επιλογής που έχουν οι προμηθευτές, την πρόσβασή τους στις πηγές εφοδιασμού, την ύπαρξη τυχόν νομικών ή άλλων εμποδίων κατά την είσοδο, την εξέλιξη της προσφοράς και της ζήτησης των σχετικών αγαθών, τα συμφέροντα των καταναλωτών και την εξέλιξη της τεχνικής και οικονομικής προόδου, εφόσον βέβαια αυτή είναι προς το συμφέρον των καταναλωτών και δεν αποτελεί εμπόδιο για τον ανταγωνισμό. Οι συγκεντρώσεις που θα εκτιμηθούν πως παρακωλύουν τον ανταγωνισμό, ως αποτέλεσμα της δημιουργίας ή ενίσχυσης μιας δεσπόζουσας θέσης κηρύσσονται ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά.

1.8.4 ΟΡΙΣΜΟΣ¹² ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

Συγκέντρωση θεωρείται ότι υπάρχει όταν προκύπτει μόνιμη μεταβολή του ελέγχου από: α) τη συγχώνευση δύο ή περισσότερων προηγουμένως ανεξάρτητων επιχειρήσεων ή τμημάτων επιχειρήσεων, β) την απόκτηση, από ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη μια τουλάχιστον επιχείρηση ή από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, άμεσα ή έμμεσα, με την αγορά τίτλων ή στοιχείων του ενεργητικού, με σύμβαση ή οποιοδήποτε άλλο τρόπο. Ο έλεγχος απορρέει από δικαιώματα, συμβάσεις ή άλλα μέσα, τα οποία είτε μεμονωμένα είτε σε συνδυασμό με άλλα παρέχουν τη δυνατότητα καθοριστικού επηρεασμού της δραστηριότητας μιας επιχείρησης και ιδίως από: 1) δικαιώματα κυριότητας ή χρήσης επί του συνόλου των περιουσιακών στοιχείων, 2) δικαιώματα ή συμβάσεις που παρέχουν δυνατότητα καθοριστικού επηρεασμού της σύνθεσης, των συσκέψεων ή των αποφάσεων των οργάνων. Ωστόσο, δεν θεωρείται ότι υπάρχει συγκέντρωση στις περιπτώσεις που:

- I. Πιστωτικοί ή άλλοι χρηματοοικονομικοί οργανισμοί, στις συνήθεις δραστηριότητες των οποίων περιλαμβάνεται η εμπορία και η δημιουργία τίτλων για ίδιο λογαριασμό ή για λογαριασμό τρίτων, κατέχουν προσωρινά τίτλους μιας επιχείρησης που απέκτησαν με σκοπό τη μεταπώλησή τους, εφόσον δεν ασκούν δικαιώματα ψήφου.
- II. Όταν τον έλεγχο ασκεί πρόσωπο εντεταλμένο από τη δημόσια αρχή δυνάμει της νομοθεσίας κ-μ σχετικά με την πτώχευση ή τον πτωχευτικό συμβιβασμό.
- III. Όταν οι πράξεις πραγματοποιούνται από εταιρείες χαρτοφυλακίου, υπό τον όρο ότι τα δικαιώματα ψήφου που απορρέουν από τις κατεχόμενες συμμετοχές, ασκούνται μόνο για τη διασφάλιση της αξίας των επενδύσεων.

1.8.5 ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ¹³ ΤΩΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

¹² Βλ. Κανονισμός 139/2004 (ΕΕ 2004 L 24), <http://eur-lex.europa.eu>

¹³ Βλ. Κανονισμός 139/2004 (ΕΕ 2004 L 24), <http://eur-lex.europa.eu>

Οι πράξεις συγκέντρωσης με κοινοτική διάσταση κοινοποιούνται στην Επιτροπή πριν από την πραγματοποίησή τους και μετά τη σύναψη της συμφωνίας, τη δημοσίευση της δημόσιας προσφοράς εξαγοράς ή την απόκτηση ελέγχου. Μπορεί να γίνεται και σε περιπτώσεις καλόπιστης προθέσεως για σύναψη συμφωνίας. Οι συγκεντρώσεις που συνίστανται σε συγχώνευση κοινοποιούνται από κοινού από τους συμμετέχοντες στις πράξεις αυτές. Όταν η Επιτροπή διαπιστώνει πως μια κοινοποιηθείσα συγκέντρωση, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παραπάνω κανονισμού, δημοσιεύει το γεγονός της κοινοποίησης, μνημονεύοντας τα ονόματα των συμμετεχουσών επιχειρήσεων, τη χώρα προέλευσής τους, τη φύση της συγκέντρωσης και τους σχετικούς οικονομικούς κλάδους. Αν τα πρόσωπα ή οι επιχειρήσεις υποβάλλουν αιτιολογημένη αναφορά ότι μπορεί η συγκέντρωση να επηρεάσει σημαντικά τον ανταγωνισμό σε κ-μ που φέρει όλα τα χαρακτηριστικά διακριτής αγοράς, η Επιτροπή διαβιβάζει την αναφορά αυτή σε όλα τα κ-μ και το κ-μ που αναφέρεται στην αιτιολογημένη αναφορά, εντός 15 εργάσιμων ημερών, εκφράζει τη συμφωνία ή διαφωνία όσον αφορά την αίτηση παραπομπής της υπόθεσης. Εάν συμφωνεί τότε η Επιτροπή δύναται να παραπέμψει εν όλω ή εν μέρει την υπόθεση στο κ-μ.

1.8.6 ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ¹⁴ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Ο συνολικός κύκλος εργασιών περιλαμβάνει τα ποσά που απορρέουν από την πώληση προϊόντων και την παροχή υπηρεσιών από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια του τελευταίου οικονομικού έτους, αφού πρώτα αφαιρεθούν οι εκπτώσεις επί των πωλήσεων και ο φόρος προστιθέμενης αξίας.

1.8.7 Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ¹⁵ ΤΩΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΩΝ

Η πρώτη φάση της διαδικασίας ελέγχου αρχίζει με την κοινοποίηση της συγκέντρωσης (όπως αναφέραμε και παραπάνω). Κατά την φάση αυτή η Επιτροπή ελέγχει εάν η κοινοποιηθείσα συγκέντρωση υπάγεται ή όχι στο πεδίο εφαρμογής του

¹⁴ Βλ. Κανονισμός 139/2004 (ΕΕ 2004 L 24), <http://eur-lex.europa.eu>.

¹⁵ Βλ. Κανονισμός 139/2004 (ΕΕ 2004 L 24), <http://eur-lex.europa.eu>.

κανονισμού. Εάν διαπιστώσει πως δεν υπάγεται, εκδίδει σχετική διαπιστωτική απόφαση. Είναι, όμως, πιθανό, μετά την ολοκλήρωση της προκαταρκτικής έρευνας, η Επιτροπή να διαπιστώσει ότι μια συγκέντρωση υπάγεται στο πεδίο εφαρμογής αλλά παρόλα αυτά δεν δημιουργεί σοβαρές ενδείξεις για την εγκυρότητά της, σε αυτή την περίπτωση, εκδίδει απόφαση με την οποία κηρύσσει τη συγκέντρωση ως συμβατή με την κοινή αγορά. Τέλος, εάν η Επιτροπή, κρίνει ότι υπάρχουν σοβαρές αμφιβολίες σχετικά με την νομιμότητα της συγκέντρωσης, τότε αποφασίζει να κινήσει τη διαδικασία, σύμφωνα με την οποία, απευθύνει εγγράφως στα κοινοποιούνται μέρη, τις αιτιάσεις της και τάσσει προθεσμία μέσα στην οποία μπορούν να γνωστοποιήσουν εγγράφως τις απόψεις τους σχετικά με τις αιτιάσεις. Η κύρια φάση ελέγχου πρέπει να περατωθεί εντός 90 ημερών από την ημερομηνία κίνησης της διαδικασίας. Η οριστική απόφαση μπορεί να έχει τα εξής αποτελέσματα: α) η Επιτροπή, κατόπιν τροποποιήσεων, που επέφεραν στο σχέδιο συγκέντρωσης οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις, μπορεί να κηρύξει συμβατή τη συγκέντρωση, υπό τον όρο βέβαια τήρησης των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις, β) να κηρύξει τη συγκέντρωση ως ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά λόγω του ότι παρακωλύει σημαντικά τον ανταγωνισμό. Εάν η συγκέντρωση έχει ήδη πραγματοποιηθεί, τότε η Επιτροπή δύναται να απαιτήσει από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις να λύσουν την συγκέντρωση.

1.8.8 ΧΡΟΝΙΚΟΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ

Οι αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται εντός 25 εργάσιμων ημερών. Η προθεσμία αυτή αυξάνεται σε 35 εργάσιμες ημέρες εφόσον υποβληθεί αίτηση στη Επιτροπή από κ-μ ή εφόσον οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις προτείνουν την ανάληψη δεσμεύσεων προκειμένου να καταστεί η συγκέντρωση, συμβατή.

1.8.9 ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΕΛΕΓΧΟΥ¹⁶ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΩΝ Κ-Μ

¹⁶ ΔΟΝΑΤΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ, ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ, 2011, σελ 558

Μετά από αίτηση της Επιτροπής, οι αρμόδιες αρχές των κ-μ διεξάγουν τον έλεγχο που η Επιτροπή κρίνει αναγκαίο. Οι υπάλληλοι των αρχών καθώς και οι εντεταλμένοι από τις αρχές αυτές, ασκούν τις εξουσίες σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο.

1.8.10 ΕΞΟΥΣΙΕΣ ΕΛΕΓΧΟΥ¹⁷ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Δύναται να διενεργεί κάθε αναγκαίο έλεγχο σε επιχειρήσεις. Οι υπάλληλοί της έχουν την εξουσία (έχουν εξουσιοδοτηθεί από την Επιτροπή): να εισέρχονται σε κάθε χώρο, γήπεδο και μεταφορικό μέσο των επιχειρήσεων, να ελέγχουν βιβλία και άλλα επιχειρηματικά έγγραφα, να πραγματοποιούν ή να αποκτούν υπό οποιαδήποτε μορφή αντίγραφα των εν λόγω βιβλίων και εγγράφων, να σφραγίζουν οποιονδήποτε επαγγελματικό χώρο και βιβλία κατά το χρόνο και στο βαθμό που απαιτούνται για τον έλεγχο. Επίσης, πριν συμβούν τα παραπάνω, πρέπει να επιδεικνύουν γραπτό ένταλμα, στο οποίο προσδιορίζεται το αντικείμενο και ο σκοπός του ελέγχου καθώς και οι κυρώσεις που θα επιβληθούν σε περίπτωση που η επίδειξη, των βιβλίων ή εγγράφων, είναι ελλιπής ή υπάρχουν παραπλανητικές απαντήσεις σε ερωτήματα.

1.8.11 ΚΥΡΩΣΕΙΣ¹⁸

Η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα να επιβάλλει στα πρόσωπα ή στις επιχειρήσεις, πρόστιμα, που μπορούν να φτάσουν το 1% του συνολικού κύκλου εργασιών, εφόσον εκ προθέσεως ή εξ αμελείας: α) παρέχουν ανακριβή στοιχεία κατά την υποβολή αναφοράς, πιστοποίηση κοινοποίησης, β) παρέχουν ανακριβή στοιχεία κατά την απάντησή τους σε αίτηση, γ) απαντώντας σε αίτηση που τους υποβλήθηκε με παραπλανητικές πληροφορίες ή δεν παρέχουν πληροφορίες εντός της ταχθείσας προθεσμίας, δ) επιδεικνύουν κατά τρόπο ελλιπή τα βιβλία που τους ζητούνται και ε) έχουν διαρρήξει σφραγίδες οι οποίες ετέθησαν από υπαλλήλους της Επιτροπής. Εν

¹⁷ Βλ. Κανονισμός 139/2004 (ΕΕ 2004 L 24), <http://eur-lex.europa.eu>.

¹⁸ Βλ. Κανονισμός 139/2004 (ΕΕ 2004 L 24), <http://eur-lex.europa.eu>.

συνεχεία, μπορεί να επιβληθεί πρόστιμο έως 10% του συνολικού κύκλου εργασιών αν: δεν προβούν στην κοινοποίηση συγκέντρωσης, πραγματοποιήσουν συγκέντρωση κατά παράβαση, πραγματοποιήσουν συγκέντρωση που έχει κηρυχθεί ασυμβίβαστη και δεν συμμορφώνονται με όρο ή υποχρέωση που επιβλήθηκε από την Επιτροπή.

Επί των προσφυγών για τις αποφάσεις της Επιτροπής, με τις οποίες καθορίζονται πρόστιμα ή χρηματική ποινή, αποφαινεται το ΔΕΕ κατά πλήρη δικαιοδοσία, σύμφωνα με το άρθρο 229 ΣυνθΕΕ.

1.8.12 Η ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗΣ¹⁹ ΥΠΟΘΕΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ένα ή περισσότερα κράτη μέλη μπορούν να ζητούν από την Επιτροπή να εξετάσει μια συγκέντρωση που δεν έχει κοινοτική διάσταση αλλά επηρεάζει το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών και απειλεί να επηρεάσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στο έδαφος του κ-μ ή των κ-μ που υποβάλλουν την αίτηση. Η αίτηση αυτή μπορεί να υποβάλλεται το αργότερο εντός 15 ημερών από την κοινοποίηση της συγκέντρωσης. Όλες οι εθνικές προθεσμίες αναστέλλονται έως ότου αποφασισθεί που θα εξετασθεί η συγκέντρωση. Μέσα σε δέκα ημέρες η Επιτροπή λαμβάνει απόφαση.

¹⁹ Βλ. Κανονισμός 139/2004 (ΕΕ 2004 L 24), <http://eur-lex.europa.eu>.

2 ΕΝΟΤΗΤΑ 2

2.1 ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ ²⁰ ΠΕΡΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΩΝ:3959/2011

Θεωρώ σημαντικό να παρουσιάσω στην παρούσα εργασία και τον ελληνικό νόμο περί ελέγχου των συγκεντρώσεων προκειμένου να γίνει πιο κατανοητή η όλη διαδικασία που ακολουθείται για να διαπιστωθεί αν μια κοινοποιηθείσα συγκέντρωση είναι συμβατή ή όχι με την κοινή αγορά, τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε εθνικό επίπεδο. Ας περάσουμε σε μια πρώτη ανάλυση του νόμου 3959/2011,ο οποίος αναφέρεται στον έλεγχο των συγκεντρώσεων στα άρθρα 5-10.

2.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 3959/2011

Κατά τον Ν.3959/2011 συγκέντρωση θεωρείται ότι υπάρχει όταν προκύπτει μόνιμη μεταβολή του ελέγχου από: α) τη συγχώνευση με οποιονδήποτε τρόπο δύο ή περισσότερων ανεξάρτητων επιχειρήσεων ή τμημάτων επιχειρήσεων ή β) την απόκτηση από ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη τουλάχιστον μία επιχείρηση ή από μια ή περισσότερες επιχειρήσεις, άμεσα ή έμμεσα, με την αγορά τίτλων ή στοιχεία του ενεργητικού, με σύμβαση ή με άλλον τρόπο, ελέγχου στο σύνολο ή σε τμήματα μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων. Για να εφαρμοστεί ο παρών νόμος, ο έλεγχος πρέπει να απορρέει από δικαιώματα, συμβάσεις ή άλλα μέσα, τα οποία παρέχουν, είτε μόνα τους είτε από κοινού με άλλα, τη δυνατότητα καθοριστικής επίδρασης στη δραστηριότητα μιας επιχείρησης και ιδίως από δικαιώματα κυριότητας, συμβάσεις που παρέχουν δυνατότητα καθοριστικής επίδρασης στη σύνθεση, στις συσκέψεις ή στις αποφάσεις. Οι περιπτώσεις, οι οποίες δεν θεωρούνται συγκέντρωση, είναι οι ίδιες με όσα αναφέρει ο Κανονισμός 139/2004,δηλαδή οι περιπτώσεις που πιστωτικοί ή άλλοι χρηματοπιστωτικοί

²⁰ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ,ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ, αριθμός φύλλου 93,2011

οργανισμοί κατέχουν προσωρινά τίτλους μιας επιχείρησης με μοναδικό σκοπό τη μεταπώλησή τους, όταν τον έλεγχο ασκεί πρόσωπο εντεταλμένο από δημόσια αρχή και όταν οι πράξεις πραγματοποιούνται από εταιρείες χαρτοφυλακίου, υπό τον όρο ότι τα δικαιώματα ψήφου που απορρέουν από τις συμμετοχές ασκούνται μόνο για τη διασφάλιση της ακεραίας αξίας των επενδύσεων και όχι για τον καθορισμό της ανταγωνιστικής συμπεριφοράς των επιχειρήσεων. Μετέπειτα, ο νόμος ορίζει ως προς τη γνωστοποίηση της συγκέντρωσης πως, κάθε συγκέντρωση πρέπει να γνωστοποιείται στην Επιτροπή ανταγωνισμού μέσα σε τριάντα ημέρες από τη σύναψη της συμφωνίας ή τη δημοσίευση της προσφοράς ή ανταλλαγής, όταν ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν, ανέρχεται στην παγκόσμια αγορά τουλάχιστον σε 150 εκατ. ευρώ και δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν η κάθε μια χωριστά συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 15 εκατ. ευρώ στην Ελληνική αγορά. Σε περίπτωση υπαίτιας παράβασης της υποχρέωσης προς γνωστοποίηση, η Επιτροπή ανταγωνισμού επιβάλλει στον καθένα από τους υπόχρεους, πρόστιμο ύψους τουλάχιστον 30.000 ευρώ, το οποίο δεν υπερβαίνει το 10% του συνολικού κύκλου εργασιών. Κατά την επιμέτρηση του προστίμου λαμβάνονται υπόψη η οικονομική ισχύς των επιχειρήσεων που συμμετέχουν, το πλήθος των επηρεαζουσών αγορών και το επίπεδο ανταγωνισμού σε αυτές, όπως επίσης και η εκτιμώμενη επίδραση της συγκέντρωσης στον ανταγωνισμό. Οι υπόχρεοι σε γνωστοποίηση, αμέσως μετά τη γνωστοποίηση, υποχρεούνται να δημοσιεύσουν τη γνωστοποίηση συγκέντρωσης σε μία ημερήσια οικονομική εφημερίδα πανελλαδικής κυκλοφορίας, με δικά τους έξοδα. Στη συνέχεια, όσον αφορά τον έλεγχο, ο νόμος αναφέρει πως με απόφαση της επιτροπής απαγορεύεται κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων, η οποία υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση και η οποία μπορεί να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στην εθνική αγορά ή σε ένα σημαντικό τμήμα της, κυρίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση μια δεσπόζουσας θέσης. Η επιτροπή για να εκτιμήσει αν μίαν συγκέντρωση μπορεί να περιορίσει τον ανταγωνισμό σε σημαντικό βαθμό, λαμβάνει υπόψη της τον πραγματικό ή δυνητικό ανταγωνισμό εκ μέρους επιχειρήσεων εγκατεστημένων εντός ή εκτός Ελλάδας, την ύπαρξη νομικών ή πραγματικών εμποδίων εισόδου στην αγορά, τη θέση των συμμετεχουσών επιχειρήσεων και την χρηματοοικονομική ισχύ τους, τις εναλλακτικές δυνατότητες επιλογής που έχουν οι χρήστες και οι προμηθευτές, την πρόσβαση στις πηγές εφοδιασμού ή στις αγορές διάθεσης των προϊόντων, την εξέλιξη της προσφοράς και της ζήτησης των σχετικών αγαθών και υπηρεσιών, τα συμφέροντα

των καταναλωτών καθώς και τη συμβολή στην τεχνική και οικονομική πρόοδο, υπό τον όρο ότι συμβολή αυτή είναι προς όφελος των καταναλωτών και δεν εμποδίζει τον ανταγωνισμό. Το πιο σημαντικό άρθρο του παρόντος νόμου είναι εκείνο που αναφέρεται στη διαδικασία του προληπτικού ελέγχου (άρθρο 7), σύμφωνα με το οποίο η επιτροπή ανταγωνισμού εξετάζει τη γνωστοποιούμενη συγκέντρωση μόλις υποβληθεί η σχετική γνωστοποίηση. Αν διαπιστωθεί ότι η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου, ο πρόεδρος της επιτροπής, μέσα σε ένα μήνα από τη γνωστοποίηση, εκδίδει πράξη, η οποία κοινοποιείται στα πρόσωπα ή στις επιχειρήσεις που έχουν προβεί στη γνωστοποίηση. Αν όμως, διαπιστωθεί ότι η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση, παρ' ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής, δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού, η επιτροπή με απόφασή της, που εκδίδεται μέσα σε διάστημα ενός μήνα, εγκρίνει τη συγκέντρωση. Υπάρχει και η τρίτη περίπτωση, που μπορεί να διαπιστωθεί ότι η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής και προκαλεί σοβαρές ενδείξεις ως προς το συμβατό. Τότε ο πρόεδρος της επιτροπής ανταγωνισμού με απόφασή του που εκδίδει σ' ένα μήνα, κινεί τη διαδικασία της πλήρους διερεύνησης και ενημερώνει αμελλητί τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις. Από τη στιγμή που ενημερώνονται οι επιχειρήσεις μπορούν από κοινού να προβαίνουν σε τροποποιήσεις στη συγκέντρωση ή να προτείνουν την ανάληψη δεσμεύσεων, ώστε να μην προκαλούν σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό και να τις κοινοποιούν στην επιτροπή. Η υπόθεση εισάγεται στην επιτροπή μέσα σε 45 ημέρες από την ημερομηνία κίνησης της διαδικασίας πλήρους διερεύνησης. Η πάροδος της προθεσμίας των 90 ημερών, χωρίς την έκδοση απορριπτικής απόφασης θεωρείται ως έγκριση. Ακόμη, η επιτροπή μπορεί να εγκρίνει συγκέντρωση υπό όρους και προϋποθέσεις που η ίδια επέβαλλε, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση των επιχειρήσεων. Οι δεσμεύσεις που προτείνουν οι επιχειρήσεις υποβάλλονται το αργότερο μέσα σε προθεσμία 15 ημερών από την ημέρα κίνησης της διαδικασίας πλήρους διερεύνησης. Η επιτροπή μπορεί να επιβάλλει πρόστιμο έως 10% του συνολικού κύκλου εργασιών στην περίπτωση που οι επιχειρήσεις δεν συμμορφωθούν ως προς τις δεσμεύσεις τους. Επιπλέον, η επιτροπή δύναται να λαμβάνει προσωρινά μέτρα για την αποκατάσταση ή τη διατήρηση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού, όταν μια συγκέντρωση: α) έχει πραγματοποιηθεί κατά παράβαση και δεν έχει ληφθεί ακόμη απόφαση, β) έχει πραγματοποιηθεί κατά παράβαση ενός όρου ή προϋπόθεσης που έχει επιβληθεί, γ)

έχει πραγματοποιηθεί κατά παράβαση των διατάξεων ή των αποφάσεων που απαγορεύουν την πραγματοποίηση. Τέλος, αναφορικά με την αναστολή πραγματοποίησης της συγκέντρωσης, ο νόμος ορίζει ότι απαγορεύεται οποιαδήποτε πραγματοποίηση συγκέντρωσης μέχρι την έκδοση μιας απόφασης. Το ίδιο ισχύει και για όσες δεν γνωστοποιήθηκαν. Σε περίπτωση παράβασης, επιβάλλεται πρόστιμο τουλάχιστον 30.000 ευρώ, το οποίο δεν μπορεί να ξεπερνά το 10% του συνολικού κύκλου εργασιών. Η επιτροπή έχει την ευχέρεια μετά από δικαιολογημένη αίτηση να επιτρέψει παρέκκλιση από τις υποχρεώσεις, προκειμένου να αποφευχθούν σοβαρές ζημιές σε βάρος μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων τις οποίες αφορά η πράξη συγκέντρωσης. Η άδεια παρέκκλισης μπορεί να ζητηθεί οποτεδήποτε, είτε πριν τη γνωστοποίηση είτε μετά τη συναλλαγή. Παρόλα αυτά, όταν μια συγκέντρωση έχει πραγματοποιηθεί κατά παράβαση αποφάσεων ή διατάξεων, τότε η επιτροπή έχει την εξουσία να διατάσσει το διαχωρισμό των επιχειρήσεων, ιδίως με τη διάλυση της συγκέντρωσης ή τη λήψη άλλων μέτρων κατάλληλων για να εξασφαλίσει τη λύση της συγκέντρωσης. Σε βάρος των επιχειρήσεων αυτών η επιτροπή πέρα από την επιβολή προστίμου μέχρι το 10% του συνολικού κύκλου εργασιών, μπορεί να επιβάλλει και επιπλέον πρόστιμο 10.000 ευρώ για κάθε μέρα που παρέρχεται χωρίς συμμόρφωση προς την απόφαση.

2.3 ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΙΣΧΥΑΝ ²¹ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥΣ ΑΠΟ ΤΟΝ Ν.3959/2011

Το άρθρο 2 πργ.1 του Ν.2296/1995, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 28 πργ.1 του ν.3784/2009 όριζε ότι η συγκέντρωση δεν εμπίπτει αυτή καθαυτή στις απαγορεύσεις του παρόντος νόμου. Αλλά όσον αφορά την εφαρμογή του νόμου, ίσχυε ότι ισχύει μέχρι σήμερα. Αξίζει να αναφέρουμε την ειδική περίπτωση για τις συγκεντρώσεις επιχειρήσεων μέσων ενημέρωσης, που έγινε η διάκριση από τις

²¹ προσωπική εργασία της Α.Μ. Ταραμπίκου, Προϊσταμένης της Δ/σης Διοικητικών – Οικονομικών Υπηρεσιών της Γενικής Δ/σης Ανταγωνισμού, συντάχθηκε το 1997.

υπόλοιπες συγκεντρώσεις επιχειρήσεων στο ν.5392/2007. Κατά τον οποίο οριζόταν το εξής: <<ως συγκέντρωση ελέγχου στην αγορά νοείται το ποσοστό επιρροής του κοινού από τα μέσα ενημέρωσης σε συνάρτηση με την ιδιοκτησία ή τη συμμετοχή σε μέσα ενημέρωσης της αυτής ή άλλης μορφής (τηλεόραση, ραδιόφωνο) στη σχετική αγορά ή στις επιμέρους σχετικές αγορές όπου δραστηριοποιείται το μέσο ή τα μέσα ενημέρωσης>>. Η συγκέντρωση ελέγχου σε αυτή την περίπτωση προσδιοριζόταν, δηλαδή αν δημιουργούσε δεσπόζουσα θέση, όταν: α) το φυσικό ή νομικό πρόσωπο ενεργούσε με την απόκτηση μεριδίου αγοράς άνω του 35% σε ένα ή περισσότερα μέσα συγκέντρωσης, β) όταν το φυσικό ή νομικό πρόσωπο δραστηριοποιείτο σε δύο ή περισσότερα μέσα ενημέρωσης άλλης μορφής. Το ποσοστό συγκέντρωσης ελέγχου υπολογιζόταν στο σύνολό του, τόσο για κάθε επιχείρηση μέσων ενημέρωσης όσο και για τους μετόχους αυτής. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού ίσχυαν και για παροχή ραδιοτηλεοπτικών υπηρεσιών για τις οποίες απαιτείτο συχνότητα διαφορετική από εκείνες που είχαν χορηγηθεί για τις άλλες ραδιοτηλεοπτικές υπηρεσίες. Ως προς τη γνωστοποίηση συγκεντρώσεων επιχειρήσεων καλό είναι να γνωρίζουμε πως η διάταξη αυτή εισήχθη με το άρθρο 2 του ν.1934/1991 και τροποποιήθηκε από τα άρθρα 4 και 38 του ν.3784/2009. Ίσχυε ότι ισχύει και σήμερα με τον ν.3959/2011, αυτό που δεν περιλαμβανόταν ήταν ότι: με απόφαση της επιτροπής ανταγωνισμού καθορίζεται κάθε θέμα σχετικά με τη γνωστοποίηση, η οποία σε κάθε περίπτωση αφορά αποκλειστικά την ταυτότητα των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση, το χρόνο που ολοκληρώθηκε η συγκέντρωση, τις σχετικές αγορές και τους κύκλους εργασιών. Επιπροσθέτως, με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Οικονομικών και Ανάπτυξης, μπορεί να τροποποιεί τα κατώτατα όρια και τα κριτήρια που προβλέπονται ή ακόμη και να περιορίζεται η εφαρμογή του άρθρου σε κάποιους κλάδους της οικονομίας. Περνούμε στον προληπτικό έλεγχο των συγκεντρώσεων, όπου θεσμοθετήθηκε το 1991. Μέχρι το 1995 σε προληπτικό έλεγχο υπάγονταν με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Εμπορίου, μόνο οι συγκεντρώσεις ομοειδών επιχειρήσεων, που ανήκαν σε κλάδους στους οποίους η συγκέντρωση θα μπορούσε να επιφέρει παρεμπόδιση του ανταγωνισμού ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης, εφόσον: α) το μερίδιο συμμετοχής όλων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων αντιπροσώπευε το 35% του συνολικού κύκλου εργασιών ή β) ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των επιχειρήσεων που συμμετείχαν υπέρβαινε τα 75.000.000 ευρώ. Το διάστημα 1991-1995 τα ποσά του κύκλου εργασιών αναπροσαρμόζονταν με απόφαση του Υπουργού Εμπορίου μετά από γνώμη της

Επιτροπής ανταγωνισμού. Τελικά, το 1995 η διάταξη έλαβε τη σημερινή της μορφή με τη διαφορά ότι τα κριτήρια για υποχρέωση γνωστοποίησης είχαν ως εξής: <<α) το μερίδιο αγοράς των προϊόντων ή υπηρεσιών που αφορούσε η συγκέντρωση, αντιπροσώπευε στην εθνική αγορά, τουλάχιστον 25% του συνολικού κύκλου εργασιών που πραγματοποιείτο με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που θεωρούνταν ομοειδή από τον καταναλωτή λόγω των ιδιοτήτων και της τιμής και β) ο συνολικός κύκλος εργασιών ανερχόταν στα 50.000.000 δραχμές>>. Έπειτα, η πρόβλεψη για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων σε δύο φάσεις (συνοπτική διαδικασία και εις βάθος διερεύνηση) εισήχθη στο νόμο με το άρθρο 6 ν.3373/2005. Πριν το 2005 η διαδικασία ήταν ενιαία. Κατά τα λοιπά, η διαδικασία για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων παραμένει ή ίδια όπως τη γνωρίζουμε και σήμερα. Ένα σημαντικό βήμα που έγινε, ήταν η τροποποίηση του άρθρου 4, όπου προέβλεπε: τυχόν απαγόρευση συγκέντρωσης επιχειρήσεων από την Επιτροπή ανταγωνισμού, δεν απέκλειε τη δυνατότητα έγκρισης της συγκέντρωσης από τους Υπουργούς Οικονομικών, Οικονομίας και Ανάπτυξης, κάτι που στο σημερινό νόμο δεν περιλαμβάνεται. Αποκλειστικά αρμόδια να αποφανθεί είναι μόνο η ΕΑ.

2.4 ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΤΙΜΩΝ ΠΟΥ ΕΠΙΒΑΛΛΕΙ Ο Ν.3959/2011

Σύμφωνα με το ν.3959/2011 η ΕΑ δύναται να επιβάλλει τα παρακάτω διοικητικά πρόστιμα:

- Σε επιχειρήσεις, έως 10% του κύκλου εργασιών τους για παραβάσεις του άρθρου 1 και 2(κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης) καθώς και για αθέτηση δεσμεύσεων.
- Σε επιχειρήσεις, έως 10% του συνολικού κύκλου εργασιών για συνέχιση παραβάσεων ακόμη και μετά την έκδοση απόφασης καθώς και ημερήσιο πρόστιμο έως 10.000 ευρώ για κάθε μέρα που δεν συμμορφώνονται.

- Σε επιχειρήσεις, από 30.000 ευρώ έως 10% του κύκλου εργασιών για υπαίτια παράβαση της υποχρέωσης γνωστοποίησης συγκέντρωσης επιχειρήσεων και για παράβαση της αναστολής πραγματοποίησης έως την έκδοση απόφασης.
- Σε επιχειρήσεις, έως 10% του συνολικού κύκλου εργασιών σε περίπτωση που δεν τηρούνται οι δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί από τις ίδιες τις επιχειρήσεις προκειμένου να γίνει δεκτή η συγκέντρωση.
- Σε φυσικά πρόσωπα που είναι υπεύθυνα για όλες τις παραπάνω παραβάσεις, από 200.000 έως 2.000.000 ευρώ
- Σε επιχειρήσεις αλλά και φυσικά πρόσωπα από 15.000 έως 1% του κύκλου εργασιών της επιχείρησης για άρνηση ή καθυστέρηση παροχής αιτούμενων από την ΕΑ πληροφοριών.
- Σε επιχειρήσεις αλλά και φυσικά πρόσωπα από 15.000 έως 100.000 για παρεμπόδιση των ερευνών της επιτροπής ανταγωνισμού.

2.5 Η ΕΞΩΕΔΑΦΙΚΗ²² ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Η Επιτροπή ανταγωνισμού μπορεί να εφαρμόζει εξωεδαφικά το ελληνικό σύστημα ελέγχου συγκεντρώσεων. Μέχρι σήμερα έχει επιβάλλει πρόστιμα σε αλλοδαπές επιχειρήσεις για παράλειψη ή εκπρόθεσμη γνωστοποίηση ή πρόωρη πραγματοποίηση μιας συγκέντρωσης. Διαθέτει μία ευρεία διακριτική ευχέρεια σχετικά με την πολιτική που ακολουθεί στην επιβολή προστίμων. Ωστόσο, η επιτροπή, όπως προκύπτει από τις αποφάσεις της, όταν επιβάλλει πρόστιμο, δεν δίνει βαρύτητα στον παγκόσμιο και παγκοσμιοποιημένο εντός Ελλάδος, κύκλου εργασιών, ούτε στο μερίδιο αγοράς στη σχετική αγορά με αποτέλεσμα να επιβάλλονται παρόμοιες ποινές, άσχετα από τη θέση που κατέχει στην αγορά ο εκάστοτε παραβάτης. Τέλος, αξίζει να επισημάνουμε πως το δημόσιο διεθνές δίκαιο ως προς

²² Νίκος Σ. Κοσμίδης, ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ, 2002, σελ 112.

τις διαδικαστικές διατάξεις του ελληνικού νόμου (για την εξωεδαφική εφαρμογή) θέτει μικρότερες απαιτήσεις σε σύγκριση με τις αντίστοιχες ουσιαστικές διατάξεις.

2.6 ΚΡΙΤΙΚΗ²³ ΣΤΟ ΝΟΜΟ 3959/2011²⁴

Ο νόμος 3959/2011 δίνει περισσότερη έμφαση στην ποινικοποίηση αλλά και προβλέπει για τα υπεύθυνα φυσικά πρόσωπα ευθύνη εις ολόκληρο με το οικείο νομικό πρόσωπο, για την καταβολή του διοικητικού προστίμου και αυτοτελή διοικητικό πρόστιμο έως 2 εκατομμύρια ευρώ. Παράλληλα δίνει τη δυνατότητα υπαγωγής στα φυσικά πρόσωπα σε πρόγραμμα επιείκειας ενώ αποποινικοποιούνται οι παραβάσεις που έχουν σχέση με μέτρα έρευνας της επιτροπής. Πρόκειται για μια αξιολογη προσπάθεια συνέτισης των παραβατών αλλά και προστασίας του ανταγωνισμού. Ο κανονισμός 139/2004 σε συνδυασμό με το ελληνικό σύστημα ελέγχου (3959/2011) φαίνεται να προστατεύουν επαρκώς τον ελεύθερο ανταγωνισμό, πάντα με γνώμονα το συμφέρον της Ενωσιακής αγοράς αλλά και των καταναλωτών. Στην συνέχεια ακολουθεί η ανάλυση της υπόθεσης συγχώνευσης της Ολυμπιακής αεροπορίας με την Aegean Airlines, όπου φαίνεται η προαναφερθείσα προσπάθεια της επιτροπής για προστασία του ανταγωνισμού όπως και το σκεπτικό που ακολούθησε μέχρι της έκδοσης της τελικής απόφασης της.

²³ Άρθρο του Δρακακάκη Σταμάτη, δικηγόρος με ειδίκευση στο Ενωσιακό και Ελληνικό δίκαιο Ανταγωνισμού.

²⁴ Βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α, σελ 66.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3

3.1 ΥΠΟΘΕΣΗ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ-ΑΕΓΕΑΝ

3.1.1 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ²⁵

Το 1930 ιδρύθηκε η πρώτη ελληνική κρατική αεροπορική εταιρεία, η Ελληνική Αεροπορική Εταιρεία ΙΚΑΡΟΣ. Η συγκεκριμένη εταιρεία χρεοκόπησε και λίγο αργότερα, τη θέση της πήρε η Ελληνική Εταιρεία Εναέριων Συγκοινωνιών. Μετά το τέλος του β' παγκοσμίου πολέμου, το 1947, ιδρύθηκαν άλλες δύο αεροπορικές εταιρείες, οι «Ελληνικά Αεροπορικά Συγκοινωνία» και οι «Αεροπορικά Μεταφοράι Ελλάδος». Το 1951 αποφασίστηκε, λόγω της μη επιτυχημένης πορείας όλων αυτών των αεροπορικών εταιρειών, η συγχώνευσή τους σε μία Εθνική Ανώνυμη Εταιρεία, η οποία ήταν και ο προάγγελος της Ολυμπιακής Αεροπορίας. Παρόλο που έγινε η συγχώνευση, ο νέος κρατικός αερομεταφορέας συνέχιζε να αντιμετωπίζει δυσκολίες κι έτσι στα τέλη του 1956, υπογράφηκε συμφωνία μεταξύ του Ελληνικού Κράτους και του Αριστοτέλη Ωνάση για την αποκλειστική εκμετάλλευση των αεροπορικών συγκοινωνιών της χώρας. Η νέα εταιρεία, η οποία ονομάζεται Ολυμπιακή Αεροπορία, ξεκίνησε τη λειτουργία της το 1957, διαθέτοντας 15 αεροπλάνα και απασχολώντας 835 εργαζομένους. Το 1957, ξεκίνησε τη λειτουργία της η πρώτη γραμμή εξωτερικού ενώ από το 1962 και μετά αυξάνονταν συνεχώς τα δρομολόγια προς το εξωτερικό. Το 1971 ιδρύθηκε από τον Αλέξανδρο Ωνάση η Ολυμπιακή Αεροπλοΐα Α.Ε προκειμένου να εξυπηρετούνται οι κάτοικοι των μικρών νησιών της Ελλάδας. Η Ολυμπιακή απέκτησε τεράστια φήμη και το μέλλον της, φάνταζε λαμπρό, μέχρι που μετά το θάνατο του Αλέξανδρου Ωνάση, η Ολυμπιακή πέρασε στο Ελληνικό δημόσιο. Με το πέρασμα των χρόνων, τα χρέη της εταιρείας, διογκώνονταν, κάτι που οδήγησε την

²⁵ Ιστοσελίδα της ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ, <https://www.olympicair.com> και https://el.wikipedia.org/wiki/Ολυμπιακές_Αερογραμμές

τότε Ελληνική κυβέρνηση να παραγράψει τα χρέη της Ολυμπιακής και να την υπάγει σε σχέδιο εξυγίανσης οποίο τελικά δεν είχε κανένα αποτέλεσμα. Το 2004 προκηρύχθηκε από την Ελληνική κυβέρνηση διεθνής διαγωνισμός για την πώληση της Ολυμπιακής σε ιδιώτη επενδυτή. Την ίδια χρονιά η Ολυμπιακή καταδικάστηκε να καταβάλλει 111 εκατομμύρια ευρώ στο ελληνικό κράτος, λόγω των παράνομων κρατικών ενισχύσεων που της δόθηκαν. Όπως είναι λογικό, μοναδική λύση της Ολυμπιακής ήταν να κηρύξει πτώχευση. Έπειτα, αφού η εταιρεία χωρίστηκε σε τρία τμήματα δηλαδή: α) την επίγεια εξυπηρέτηση, β) την τεχνική βάση και γ) το πτητικό έργο, προκηρύχθηκε διαγωνισμός για κάθε ένα από τα τμήματα αυτά. Την Ολυμπιακή Αεροπορία αγόρασε ο όμιλος επιχειρήσεων MIG του κ. Ανδρέα Βγενόπουλου, ο οποίος ανέλαβε τον πλήρη έλεγχο της εταιρείας το 2009.

3.1.2 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ AEGEAN AIRLINES²⁶

Η Aegean Airlines ιδρύθηκε το 1987 με την ονομασία Aegean Aviation. Στην αρχή επρόκειτο για μια εταιρεία παροχής πτήσεων V.I.P. η οποία εξειδικευόταν στις εταιρικές πτήσεις αλλά και στις πτήσεις αεροδιακομιδής. Το 1991 έγινε η πρώτη ιδιωτική αεροπορική εταιρεία στην Ελλάδα που έλαβε πιστοποιητικό αερομεταφορέα. Το 1994 αποκτήθηκε από τον όμιλο Βασιλάκη και εκτελούσε πτήσεις V.I.P από την Αθήνα προς όλο τον κόσμο με το ιδιόκτητο αεροσκάφος της, τύπου Learjet. Η ονομασία Aegean Airlines ξεκίνησε να χρησιμοποιείται με την έναρξη των προγραμματισμένων επιβατικών πτήσεων στα τέλη του 1999. Το 2010 έγινε επίσημα μέλος της Star Alliance ενώ το Φεβρουάριο του 2010 ξεκίνησε συζητήσεις με την Ολυμπιακή Αεροπορία για τη συγχώνευσή τους.

3.2 ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

²⁶ Ιστοσελίδα της AEGEAN AIRLINES, <https://el.aegeanair.com>

Η Επιτροπή στα πλαίσια του Κανονισμού 139/2004,εξέδωσε απόφαση²⁷ για τον έλεγχο της συγχώνευσης μεταξύ των εταιρειών Ολυμπιακής και Aegean στις 26-01-2011 και συγκεκριμένα:

3.2.1 ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΜΑΤΟΣ:

Τον Ιούνιο του 2010 η Επιτροπή έλαβε κοινοποίηση σχετικά με την προτιθέμενη συγχώνευση της Aegean με την Ολυμπιακή, από τις ομάδες εταιρειών Βασιλάκη, Λασκαρίδη και Marfin, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Κ.139/2004 του Συμβουλίου. Η συγχώνευση θα επιτυγχάνετο με την απόκτηση κοινού ελέγχου, με αγορά μετοχών της νέας συγχωνευθείσας επιχείρησης, από τις παραπάνω εταιρείες.

3.2.2 ΤΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ:

Ο όμιλος Βασιλάκη περιλαμβάνει εταιρείες με επενδύσεις στις αερομεταφορές (aegean),στις υπηρεσίες εδάφους, στην ενοικίαση και χρηματοδοτική μίσθωση αυτοκινήτων καθώς και στην εισαγωγή και διανομή αυτοκινήτων. Η Marfin investment group (MIG) είναι ένας όμιλος εταιρειών με επενδύσεις στις αερομεταφορές (Ολυμπιακή αεροπορία), στις υπηρεσίες εδάφους, στις υπηρεσίες συντήρησης, επισκευής και τεχνικού ελέγχου, στην εστίαση κατά την πτήση, στη ναυτιλία, στην υγειονομική περίθαλψη, στις τηλεπικοινωνίες, στον τουρισμό και την αναψυχή και στους τομείς τροφίμων και ποτών. Ο όμιλος Λασκαρίδη περιλαμβάνει εταιρείες με επενδύσεις στις αερομεταφορές, στη ναυτιλία και στα ναυπηγεία, στις υπηρεσίες εδάφους, στον τουρισμό και στην αγοραπωλησία ακινήτων. Η Aegeanείναι μια ανεξάρτητη αεροπορική Ελληνική εταιρεία, εισηγμένη στο χρηματιστήριο, με κύριους μετόχους τον όμιλο Βασιλάκη με 36,6% και Λασκαρίδη με 19% που πραγματοποιεί μεταφορές επιβατών και εμπορευμάτων με προγραμματισμένες και ενοικιαζόμενες πτήσεις. Προσφέρει από το 1999 προγραμματισμένες πτήσεις στο εσωτερικό της Ελλάδος καθώς και σε διεθνείς διαδρομές μικρών αποστάσεων. Έχει βάση τον διεθνή αερολιμένα Αθηνών και εξυπηρετεί περισσότερες από 45 διαδρομές

²⁷ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, C 195, 2012.

μικρών αποστάσεων. Η Ολυμπιακή ελέγχεται αποκλειστικά από τη Marfin και αποτελείται από τρεις εταιρείες:

- Την Olympic air, που είναι εταιρεία αερομεταφορών επιβατών και εμπορευμάτων. Άρχισε να λειτουργεί την 1^η Οκτώβρη 2009 μετά την ιδιωτικοποίηση της πρώην ολυμπιακής αεροπορίας. Έχει βάση τον διεθνή αερολιμένα Αθηνών και εξυπηρετεί περίπου 40 διαδρομές μικρών αποστάσεων.
- Την Olympic handling που προσφέρει υπηρεσίες εδάφους σε 39 ελληνικά αεροδρόμια, εξυπηρετώντας τόσο την Olympic όσο και τρίτες αερογραμμές.
- Την Olympic engineering που βρίσκεται στο στάδιο εκκίνησης και προσφέρει υπηρεσίες συντήρησης, επισκευών και τεχνικού ελέγχου σε αεροσκάφη.

Με βάση τη συμφωνία των εταιρειών που θα συμμετέχουν στη συγχωνευμένη εταιρεία, που υπεγράφη στις 22 Φεβρουαρίου 2010, οι εταιρείες Marfin και Βασιλάκης θα κατέχουν μερίδιο 20-30% ο καθένας, ενώ η εταιρεία Λασκαρίδη 10-20%. Οι αποφάσεις θα λαμβάνονται με απλή πλειοψηφία, ενώ προβλέπεται και το δικαίωμα άσκησης βέτο, προκειμένου να διασφαλιστεί ο από κοινού έλεγχος για στρατηγικής σημασίας, αποφάσεις.

3.2.3 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ

Η συμφωνία αφορά την απόκτηση κοινού ελέγχου της νέας συγχωνευθείσας επιχείρησης από τις ανωτέρω μνημονευθείσες εταιρείες και κατά συνέπεια εμπίπτει στο άρθρο 3 πργ.1 του Κανονισμού περί συγχωνεύσεων. Η συμφωνία έχει ενωσιακή διάσταση σύμφωνα με το άρθρο 1 πργ.3 του Κανονισμού αφού: α) ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν παγκοσμίως οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις ξεπερνά τα 2,5 δις ευρώ, β) ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν αθροιστικά όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις ξεπερνούν τα 100 εκ. ευρώ σε τρεις χώρες-μέλη της ΕΕ (Ελλάδα, Κύπρο, Γερμανία), γ) ο συνολικός κύκλος εργασίας καθεμιάς από τις εταιρείες Aegean και Marfin ξεπερνά τα 25 εκ. ευρώ σε κάθε μία από τις τρεις χώρες-μέλη της ΕΕ και δ) οι εταιρείες Marfin, Λασκαρίδης, Aegean και Ολυμπιακή έχουν καθεμιά ξεχωριστό κύκλο εργασιών στην ΕΕ, μεγαλύτερο από 100

εκ. ευρώ και πραγματοποιούν περισσότερα από τα 2/3 του κύκλου εργασιών τους σε ένα μόνο κ-μ. Μετά το πρώτο στάδιο της έρευνας αγοράς η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η κοινοποιηθείσα συγχώνευση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού 139/2004 και προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητα με την ενωσιακή αγορά και τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό χώρο. Έτσι αποφάσισε να κινήσει τη διαδικασία αξιολόγησης σύμφωνα με το άρθρο 6 πργ.1 του κανονισμού, τον Ιούλιο του 2010.

Στο δεύτερο στάδιο της έρευνας αγοράς η Επιτροπή επιβεβαίωσε την ύπαρξη προβλημάτων ανταγωνισμού σε ορισμένες αγορές και προχώρησε στην έκδοση κοινοποίησης των αιτιάσεων τον Οκτώβριο 2010. Τα ενδιαφερόμενα μέρη σύμφωνα με το άρθρο 18, είχαν τη δυνατότητα να γνωστοποιήσουν τις απόψεις τους στην κοινοποίηση των αιτιάσεων γραπτά ή προφορικά κατά τη διάρκεια ακρόασης που έλαβε χώρα το Νοέμβριο του 2010. Στις 18 Νοέμβρη 2010 εστάλη από την επιτροπή στα ενδιαφερόμενα μέρη συμπληρωματική κοινοποίηση αιτιάσεων και στις 6 Δεκέμβρη 2010, επιστολή με τα πραγματικά περιστατικά. Επιπλέον, τα ενδιαφερόμενα μέρη είχαν υποβάλλει δεσμεύσεις σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού, οι οποίες τροποποιήθηκαν τρεις φορές και η τελευταία περιείχε την τελική δέσμη δεσμεύσεων στις 6-12-2010. Η Επιτροπή ζήτησε τις απόψεις των φορέων της αγοράς σχετικά την αποτελεσματικότητα των προτεινόμενων δεσμεύσεων με τη διενέργεια δύο δοκιμών αγοράς. Τελικά η Επιτροπή στις 26/1/2011, εξέδωσε απόφαση με την οποία κήρυττε ως ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά τη συγχώνευση. Όμως κατά τα επόμενα χρόνια συνέχισε την έρευνα αγοράς και εξέδωσε νέα απόφαση με την οποία ενέκρινε τη συγχώνευση της Ολυμπιακής με την Aegean.

3.3 ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΗ ΒΑΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΡΡΙΨΗΣ²⁸ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ

3.3.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΑΓΟΡΩΝ

²⁸ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, C 195, προσπελάστηκε τον Ιούλιο του 2012.

Η Επιτροπή με παλαιότερες αποφάσεις της είχε προσδιορίσει τη σχετική αγορά, για προγραμματισμένες υπηρεσίες αερομεταφοράς, στη βάση του σημείου αναχώρησης και σημείου προορισμού για κάθε ζεύγος πόλεων. Αυτός ο ορισμός της σχετικής αγοράς αντανάκλα τη ζήτηση εκεί που οι επιβάτες διερευνούν εναλλακτικούς τρόπους να ταξιδέψουν από τη μια πόλη στην άλλη. Έτσι κάθε συνδυασμός σημείου αναχώρησης και σημείου προορισμού θεωρείται ως ξεχωριστή αγορά με δικά της χαρακτηριστικά όσων αφορά τη κατάταξη των επιβατών και τα χαρακτηριστικά του προσφερόμενου προϊόντος. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι ενοικιαζόμενες πτήσεις δεν υποκαθιστούν τις προγραμματισμένες και αυτό διότι οι ενοικιαζόμενες πτήσεις διενεργούνται από τουριστικά γραφεία που συμπεριλαμβάνουν τις δαπάνες αυτών των πτήσεων στο συνολικό πακέτο διακοπών. Μία αύξηση των εισιτηρίων των προγραμματισμένων πτήσεων κατά 5-10% είναι απίθανο να οδηγήσει το επιβατικό κοινό σε αγορά πακέτων διακοπών. Οι ενοικιαζόμενες πτήσεις δεν είναι ανταγωνιστικές των προγραμματισμένων. Παραδοσιακά πραγματοποιεί διάκριση μεταξύ δύο κατηγοριών επιβατών, οι οποίοι παρουσιάζουν διαφορετική ευαισθησία ως προς την τιμή του εισιτηρίου. Οι ευαίσθητοι στο χρόνο επιβάτες αδιαφορούν ως προς την τιμή και συνήθως ταξιδεύουν για επιχειρηματικούς σκοπούς, ζητώντας ευελιξία για τα εισιτήρια τους (όπως αλλαγές στις ώρες αναχώρησης κ.ο.κ). Οι μη ευαίσθητοι στο χρόνο αλλά ευαίσθητοι ως προς την τιμή συνήθως ταξιδεύουν για λόγους αναψυχής. Σε αυτή την περίπτωση όμως, η Επιτροπή αποφάσισε να μην καθορίσει εάν αυτές οι δύο ομάδες επιβατών ανήκουν σε δύο ξεχωριστές αγορές ή σε μια ενιαία, επειδή η αξιολόγηση παραμένει αμετάβλητη, ανεξάρτητα από τον ακριβή ορισμό της αγοράς. Παρόλα αυτά, έλαβε υπόψη της και άλλες εναλλακτικές λύσεις μεταφοράς, στο βαθμό που αυτές μπορούν να αντικαταστήσουν τις αερομεταφορές. Στη συγκεκριμένη περίπτωση ο κύριος εναλλακτικός τρόπος είναι η μεταφορά με οχηματαγωγή προς τα νησιά και στην περίπτωση Αθήνα-Θεσσαλονίκη με τρένα. Τα ενδιαφερόμενα μέρη υποστηρίζουν ότι ο ανταγωνισμός με οχηματαγωγή είναι σημαντικός στα δρομολόγια Αθήνα-Ηράκλειο, Αθήνα-Χανιά, Αθήνα-Ρόδος, Αθήνα-Μύκονος, Αθήνα-Σαντορίνη, Αθήνα-Μυτιλήνη, Αθήνα-Χίος, Αθήνα-Κως, Αθήνα-Σάμος και θα πρέπει να συμπεριληφθεί στην ίδια σχετική αγορά με τις αερομεταφορές. Οι σιδηροδρομικές υπηρεσίες θα μπορούν να συμπεριληφθούν στην ίδια σχετική αγορά για το δρομολόγιο Αθήνα-Θεσσαλονίκη. Η έρευνα της αγοράς έδειξε ότι η μεταφορά με οχηματαγωγή υποκαθιστούν ελάχιστα τις αερομεταφορές, αφού οι υπηρεσίες

οχηματαγωγών προσφέρουν σημαντικά διαφορετικό προϊόν από εκείνο των αεροπορικών υπηρεσιών, σχετικά με τους σημαντικούς παράγοντες του ανταγωνισμού, όπως οι τιμές, ο χρόνος ταξιδιού, η άνεση κ.ο.κ. Όσον αφορά τις σιδηροδρομικές υπηρεσίες, δεν μπορούν να συμπεριληφθούν στην ίδια σχετική αγορά με τις υπηρεσίες αερομεταφοράς για καμία κατηγορία επιβατών. Ενώ όσον αφορά τις υπηρεσίες εδάφους σε ευρωπαϊκά αεροδρόμια ισχύει η Οδηγία του Συμβουλίου 96/67, σύμφωνα με την οποία, όλα τα αεροδρόμια με ετήσια κυκλοφορία μεγαλύτερη από 2 εκ. επιβάτες ή 50.000 τόνους φορτίου πρέπει να απελευθερωθούν. Τα εξής πέντε ελληνικά αεροδρόμια: Αθήνα, Κέρκυρα, Ηράκλειο, Ρόδος και Θεσσαλονίκη, εμπίπτουν στα κριτήρια της οδηγίας και σαν αποτέλεσμα αυτού είναι ότι οι εταιρείες Goldair handling, Swissport international, Swissport Hellas Sud και Olympic handling να προσφέρουν υπηρεσίες εδάφους σε αυτά τα αεροδρόμια. Η ελληνική πολιτεία απελευθέρωσε και τα υπόλοιπα 34 αεροδρόμια και ως αποτέλεσμα είναι η δυνατότητα προσφοράς υπηρεσιών εδάφους από τις προαναφερόμενες εταιρείες (άφησε ανοιχτό τον ακριβή ορισμό της γεωγραφικής αγοράς για τις υπηρεσίες εδάφους, αφού η συγχώνευση είναι απίθανο να παρεμποδίσει τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό στον τομέα αυτό). Ακόμη, η συμφωνία οδήγησε σε άλλες επηρεαζόμενες αγορές, όπως οι αγορές υπηρεσιών συντηρήσεων, επισκευών και τεχνικού ελέγχου, εστίασης κατά την πτήση και πώληση αεροπορικών θέσεων σε διοργανωτές ταξιδιών. Ο ακριβής ορισμός της αγοράς αφέθηκε κι εδώ ανοιχτός αφού η συγχώνευση δεν είναι πιθανό να παρεμποδίσει τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό.

3.3.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΥΝΗΤΙΚΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΜΠΟΔΙΩΝ ΕΙΣΟΔΟΥ

Η Επιτροπή προκειμένου να αξιολογήσει τις επιπτώσεις της συγχώνευσης στον ανταγωνισμό, συγκρίνει την κατάσταση μετά από τη συγχώνευση με εκείνη που θα ίσχυε χωρίς αυτήν. Τα ενδιαφερόμενα μέρη ισχυρίστηκαν ότι η ελληνική αγορά είναι πολύ μικρή για να επιτρέψει σε δύο αερομεταφορικές εταιρείες που προσφέρουν πλήρεις υπηρεσίες, να λειτουργήσουν ανταγωνιστικά και βιώσιμα και κατά συνέπεια όλα τα δρομολόγια να μπορούν να είναι κερδοφόρα εάν τα λειτουργήσει μόνο ένας αερομεταφορέας. Δηλαδή υποστηρίζουν ότι είναι απίθανο χωρίς τη συγχώνευση να συνεχίσουν να ανταγωνίζονται μεταξύ τους σε μια σειρά εσωτερικών και διεθνών

δρομολογίων. Από την τότε έρευνα δεν προέκυψε ότι η ελληνική αγορά δεν μπορεί να στηρίξει τη λειτουργία πέραν του ενός αερομεταφορέα, ενδεχομένως με διαφορετικά επιχειρηματικά μοντέλα. Η συγχώνευση θα οδηγήσει σε πολύ μεγάλα μερίδια αγοράς σε μια σειρά ελληνικών εσωτερικών διαδρομών. Ωστόσο, δεδομένης της περιοριστικής ανταγωνιστικής πίεσης που ασκούν οι άλλοι τρόποι μεταφοράς στις αεροπορικές υπηρεσίες, λόγω των διαφορετικών χαρακτηριστικών του προϊόντος που προσφέρουν, αυτά τα μερίδια αγοράς θα υπερεκτιμούσαν την σημασία των άλλων τρόπων μεταφοράς και θα υποτιμούσαν σε μεγάλο βαθμό τον πραγματικό ανταγωνισμό που θα ασκούν μεταξύ τους η Aegean με την Ολυμπιακή. Η Marfin, μέσω της θυγατρικής της, Attica, ελέγχει εξ'ολοκλήρου τις εταιρείες οχηματαγωγών Blue Star ferries. Συνεπώς, η ανταγωνιστική πίεση των δύο εταιρειών οχηματαγωγών στη συγχωνευθείσα επιχείρηση θα είναι περιορισμένη αφού αυτές ελέγχονται από τη Marfin. Τώρα, όσον αφορά τους ευαίσθητους στο χρόνο επιβάτες για τους οποίους τα οχηματαγωγά δεν αποτελούν εναλλακτική λύση, η συγχώνευση θα οδηγούσε σε ένα μονοπώλιο. Συμπερασματικά λοιπόν, σχετικά με τα δρομολόγια η Επιτροπή συνάγει ότι η συγχώνευση θα παρεμπόδιζε σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά ή σε σημαντικό τμήμα αυτής, ως αποτέλεσμα της δημιουργίας δεσπόζουσας θέσης στις ενδεχόμενες αγορές για ευαίσθητους στο χρόνο επιβάτες και στα δρομολόγια Αθήνα-Ρόδος, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, για τους μη ευαίσθητους στο χρόνο, επιβάτες. Επιπλέον, η συγχώνευση θα περιόριζε σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά, με την αποτροπή της πιθανότητας εισόδου ενός νέου αξιόπιστου αερομεταφορέα στο δρομολόγιο Αθήνα-Κέρκυρα. Αντίθετα, δεν διαπιστώθηκε πρόβλημα σχετικά με τον ανταγωνισμό σε άλλα εσωτερικά και διεθνή δρομολόγια, διότι σε αυτά τα δρομολόγια η συγχωνευθείσα επιχείρηση θα εξακολουθεί να αντιμετωπίζει επαρκή ανταγωνισμό. Η είσοδος νέων αερομεταφορέων στα εσωτερικά δρομολόγια δεν είναι πιθανή, έγκαιρη ή επαρκής για να αποκαταστήσει τις ανταγωνιστικές πιέσεις, που οι δύο εταιρείες θα συνεχίζουν να ασκούν μεταξύ τους. Η έρευνα έδειξε ότι υπάρχουν σημαντικά εμπόδια στην είσοδο ή και στην επέκταση σε όλα τα ελληνικά εσωτερικά δρομολόγια. Για να αντιμετωπίσει ένας νεοεισερχόμενος ανταγωνιστικά τη συγχωνευθείσα εταιρεία στα ελληνικά εσωτερικά δρομολόγια, θα έπρεπε να έχει μια βάση στον διεθνή αερολιμένα Αθηνών και να αναπτύξει ένα σήμα ελκυστικό, αντίστοιχο με εκείνο των δύο εταιρειών.

3.3.3 ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ²⁹ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟ

Όταν πρόκειται για οριζόντιες συγχωνεύσεις, τα ενδιαφερόμενα μέρη οφείλουν να αποδείξουν, ότι η βελτίωση της αποτελεσματικότητας που προβάλλουν, εξισορροπεί τα αντιανταγωνιστικά αποτελέσματα της συγχώνευσης. Δηλαδή, πρέπει να αποδείξουν ότι πληρούνται σωρευτικά τρεις προϋποθέσεις:

- Η βελτίωση της αποτελεσματικότητας θα αποφέρει κέρδη στους καταναλωτές
- Η βελτίωση προκύπτει από τη συγχώνευση
- Μπορεί να επαληθευτεί.

Τα ενδιαφερόμενα μέρη δηλώνουν ότι θα έχουν μειωμένο κόστος, το οποίο θα προέλθει από καλύτερες τιμές των προμηθευτών της συγχωνευθείσας επιχείρησης, λόγω του ότι θα γίνονται μεγαλύτερες παραγγελίες, σε καύσιμα, σε συμφωνίες συντήρησης των αεροσκαφών, σε αμοιβές από πιστωτικές κάρτες, σε προμήθειες φαγητού και σε συστήματα επικοινωνίας. Ωστόσο, δεν παρείχαν στην συγκεκριμένη υπόθεση συγχώνευσης, τις απαραίτητες έγκυρες αποδείξεις που θα επιβεβαίωναν τις μειωμένες τιμές που θα τους παρείχαν οι προμηθευτές. Μετά από αυτά και εξαιτίας των ελλειπών αποδείξεων, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα πως οι ισχυριζόμενες βελτιώσεις στην αποτελεσματικότητα δεν θα αντισταθμίσουν τις αρνητικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό και στους καταναλωτές.

3.3.4 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ³⁰ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ

²⁹ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, C 195, προσπελάστηκε τον Ιούλιο του 2012

³⁰ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, C 195, προσπελάστηκε τον Ιούλιο του 2012.

Η Επιτροπή προχώρησε στην ανάλυση της συνολικής οικονομικής κατάστασης των μερών. Όσον αφορά την Aegean, κατέληξε στο ότι οι προοπτικές της είναι θετικές ανεξάρτητα από τη συγχώνευση. Για την Ολυμπιακή, όμως, διαπίστωσε ότι παρουσίαζε ζημίες, αφού ως νεοσυσταθείσα επιχείρηση, ασκούσε επιθετική στρατηγική τιμών, που είχε αντίκτυπο στα έσοδά της. Παρόλα αυτά, προέκυψε πως εφάρμοζε μέτρα αναδιάρθρωσης, τα οποία θα βελτίωναν την αποδοτικότητά της. Επειδή όμως, η Ολυμπιακή ανήκει στη Marfin, η οικονομική κατάστασή της, εξετάστηκε στο πλαίσιο της ευρύτερης οικονομικής κατάστασης της μητρικής της εταιρείας. Με δεδομένη τη ρευστότητα της Marfin (το 2010 είχε 570 εκ. ευρώ σε ρευστό) και τη συμμετοχή της σε εταιρείες αμυντικού προτύπου, τροφίμων και γαλακτοκομικών, θεωρήθηκε απίθανο να αφήσει την Ολυμπιακή να πτωχεύσει. Η Επιτροπή αποφάσισε να αναλύσει την κατάσταση της Ολυμπιακής, όσον αφορά τα τρία κριτήρια που ορίζονται για τις οριζόντιες συγχωνεύσεις. Από την ανάλυση προέκυψε ότι:

- Η Ολυμπιακή δεν είναι πιθανό να αναγκαστεί να αποχωρήσει από την αγορά στο εγγύς μέλλον.
- Δεν μπορεί να υπάρξει άλλη εναλλακτική δυνατότητα, λιγότερο επιβλαβής στον ανταγωνισμό.
- Χωρίς τη συγχώνευση τα στοιχεία του ενεργητικού της Ολυμπιακής δε θα εξήρχοντο υποχρεωτικά από την αγορά.

Το σήμα της Ολυμπιακής αποτελεί ένα ελκυστικό στοιχείο ενεργητικού με πιθανότητα να εξεύρει ένα δυνητικό αγοραστή, ο οποίος θα το χρησιμοποιούσε για να πραγματοποιεί πτήσεις στην ελληνική αγορά. Τελικά, η Επιτροπή μετά από τις αποδείξεις που συνέλεξε, κατέληξε στο πόρισμα πως τα παραπάνω κριτήρια για πιθανότητα ύπαρξης μιας αποτυχημένης επιχείρησης δεν έχουν εφαρμογή στη συγκεκριμένη περίπτωση και ότι η συγχώνευση πιθανόν να ασκήσει ανταγωνισμό σε σημαντική έκταση πέρα από την έκταση που θα ασκούσε η έξοδος της Ολυμπιακής από την αγορά.

3.3.5 ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ³¹ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΜΕΡΩΝ

Τα ενδιαφερόμενα μέρη για να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα ανταγωνισμού που εντόπισε η Επιτροπή, υπέβαλλαν δεσμεύσεις, σύμφωνα με το άρθρο 8 πργ.2 του Κανονισμού και συμπληρωματικές δεσμεύσεις στις 18-11-2010 καθώς και νέες δεσμεύσεις στις 29-11-2010. Όλες οι εκδοχές των δεσμεύσεων, είχαν ένα κοινό χαρακτηριστικό, συνίσταντο κυρίως στην προσφορά αποδέσμευσης μιας σειράς χρονοθυρίδων σε διάφορα ελληνικά αεροδρόμια, που συνδέουν τα δρομολόγια για τα οποία εντοπίστηκαν προβλήματα ανταγωνισμού. Οι δεσμεύσεις για τις χρονοθυρίδες, προέβλεπαν τη χορήγηση κεκτημένων δικαιωμάτων επί των χρονοθυρίδων, που θα εκχωρούνταν στον νεοεισερχόμενο. Οι εκχωρηθείσες χρονοθυρίδες θα έχουν απόκλιση 0-15 λεπτά από τα ωράρια που θα ζητήσει ο νεοεισερχόμενος. Τα διορθωτικά μέτρα, όσον αφορά τις χρονοθυρίδες, συνοδεύτηκαν από ορισμένες δεσμεύσεις, όπως την προσφορά στους νεοεισερχόμενους:

- Να συνάψουν μια σύμβαση συνεργασίας διασύνδεσης αερογραμμών με τη συγχωνευθείσα επιχείρηση στα προβληματικά δρομολόγια.
- Την ισότιμη πρόσβαση στις υπηρεσίες εδάφους και συντήρησης και τεχνικού ελέγχου, που θα χορηγούνται από τη συγχωνευθείσα επιχείρηση στο διεθνές αεροδρόμιο Αθηνών και σε αεροδρόμια οποιουδήποτε προορισμού.

Οι δεσμεύσεις θα ισχύουν μέχρις ότου οι νεοεισερχόμενες εταιρείες αποκτήσουν ένα μερίδιο αγοράς. Από την έρευνα προέκυψε, ότι οι βασικοί φραγμοί εισόδου δεν είναι ούτε η διαθεσιμότητα των χρονοθυρίδων ούτε άλλα χαρακτηριστικά που αποτελούν αντικείμενο δευτερευουσών δεσμεύσεων. Ο κύριος φραγμός εισόδου είναι πως ούτε οι διεθνείς αερομεταφορείς αλλά ούτε και οι ελληνικές εσωτερικές εταιρείες αερομεταφορών διαθέτουν αξιόπιστο σχέδιο εισόδου στην αγορά. Κατά συνέπεια, μετά τη συγχώνευση δε θα υπάρξει έγκαιρη, πιθανή και επαρκής είσοδος που να επηρεάσει την τιμολογιακή συμπεριφορά της συγχωνευθείσας επιχείρησης. Έτσι, η κοινοποιηθείσα συγχώνευση κηρύχθηκε ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά.

³¹ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, C 195, προσπελάστηκε τον Ιούλιο του 2012.

3.4 Η ΕΓΚΡΙΣΗ³² ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΜΕ AEGEAN

3.4.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΕΓΚΡΙΝΕΤΑΙ³³ Η ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ

Μετά την αρνητική απόφαση της Επιτροπής για τη συγχώνευση της Aegean με την Ολυμπιακή, η ίδια συνέχισε την έρευνα αγοράς για την εν λόγω υπόθεση και κατά τα έτη 2011, 2012 και 2013. Από την έρευνα της αγοράς προέκυψε ότι η συγκέντρωση αναμένεται να επιφέρει σημαντική παρακώληση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού, όμως διαπιστώθηκε πως η Ολυμπιακή εμφάνιζε κάποιες δυσχέρειες ως προς την λειτουργία της. Έτσι η Επιτροπή αξιολόγησε αν πληρούνται τα κριτήρια προστασίας της Ολυμπιακής ως προβληματικής επιχείρησης. Αναλυτικά: Από την ανάλυση της αγοράς συνάχθηκε πως αν η Ολυμπιακή δεν εξαγοραζόταν από την Aegean θα αναγκαζόταν στο άμεσο μέλλον να παύσει να λειτουργεί λόγω οικονομικών δυσχερειών. Η Aegean θα καθίστατο η μοναδική εταιρεία πτήσεων εσωτερικού και θα αποκτούσε το μερίδιο αγοράς της Ολυμπιακής. Κατά συνέπεια, η συγχώνευση δεν στρεβλώνει τον ανταγωνισμό, ο οποίος ούτως ή άλλως δε θα υπάρχει. Έτσι η Επιτροπή ενέκρινε την προτεινόμενη εξαγορά της Ολυμπιακής από την Aegean. Επίσης, η Επιτροπή εξέτασε τις επιπτώσεις της προτεινόμενης εξαγοράς στον ανταγωνισμό των εννιά προβληματικών διαδρομών εσωτερικού. Λόγω της συνεχιζόμενης ελληνικής κρίσης στην Ελλάδα, η ζήτηση επιβατικών πτήσεων εσωτερικού, με αναχώρηση από την Αθήνα, μειώθηκε κατά 26%. Επιπλέον, ο αριθμός των διαδρομών, που λειτουργούσαν ανταγωνιστικά η Ολυμπιακή και η Aegean, μειώθηκε σημαντικά. Όταν η Επιτροπή το 2011 απαγόρευσε τη συγχώνευση, οι εταιρείες αυτές εκτέλεσαν ανταγωνιστικά δρομολόγια σε 17 διαδρομές εκ των οποίων οι εννιά δημιουργούσαν προβλήματα ανταγωνισμού. Σήμερα, η Aegean και η Ολυμπιακή εκτελούν ανταγωνιστικά δρομολόγια σε επτά διαδρομές εκ των οποίων οι παρακάτω πέντε εξυπηρετούνται μόνο από αυτές: Αθήνα-Χανιά, Αθήνα-Μυτιλήνη, Αθήνα-Σαντορίνη, Αθήνα-Κέρκυρα και Αθήνα-Κως (η Aegean εκτελεί δρομολόγια μόνο το καλοκαίρι σε αυτά τα δύο). Ακόμη, η έρευνα της αγοράς έδειξε πως δεν είναι

³² Βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β, σελ 74.

³³ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, C 25, προσπελάστηκε τον Ιανουάριο του 2015. Αριθμός υπόθεσης: M 6796

πιθανή η είσοδος άλλων αεροπορικών εταιρειών στο άμεσο μέλλον σε καμιά από αυτές τις διαδρομές. Οι δυνητικοί ανταγωνιστές παραμένουν εκτός της ελληνικής αγοράς για διάφορους λόγους, όπως: α) η συνεχιζόμενη οικονομική κρίση, β) βρίσκουν πιο κερδοφόρες ευκαιρίες σε άλλες χώρες, γ) θεωρούν το κόστος εισόδου και παραμονής τους στα ελληνικά αεροδρόμια, υψηλό. Επιπροσθέτως, ο μοναδικός μέτοχος που χρηματοδοτεί την Ολυμπιακή, η MIG είχε αποφασίσει να διακόψει τη στήριξη στην Ολυμπιακή, εάν αυτή δεν εξαγοραζόταν από την Aegean. Η Επιτροπή κατέληξε στο πόρισμα, πως οι τυχόν αρνητικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό, από την απομάκρυνση της Ολυμπιακής ως ανεξάρτητου ανταγωνιστή, δεν οφείλονται στη συγχώνευση. Γι' αυτό η συγχώνευση είναι συμβατή με την εσωτερική αγορά και πρέπει να εγκριθεί. Ο πρόεδρος της Aegean Βασιλάκης, δήλωσε: <<ότι οι οικονομίες κλίμακας θα επιτρέψουν στη συγχωνευθείσα επιχείρηση να προσφέρει χαμηλές τιμές εισιτηρίων στο εσωτερικό δίκτυο και ιδιαίτερα στα μικρά νησιά καθώς και μεγαλύτερη ανάπτυξη του δικτύου των διεθνών διαδρομών>>. Ωστόσο, η Επιτροπή ζήτησε από τις ελληνικές αρμόδιες αρχές για τον έλεγχο του ανταγωνισμού, να παρακολουθούν τη συμπεριφορά της Aegean λόγω της ισχυρής θέσης που θα κατέχει στην αγορά, μετά τη συγχώνευση.

3.4.2 Η ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΠΡΟΗΓΙΘΗΣΑΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ

Η ιδιαιτερότητα της απόφασης συνίσταται στο ότι η Επιτροπή, πριν προβεί στην έκδοσή της, εκτός από τις έρευνες που διεξήγαγε πάνω στα θέματα του ανταγωνισμού, έλαβε υπόψη της κατ' εξαίρεση στην υπόθεση ολυμπιακής-Aegean και την προστασία προβληματικής επιχείρησης. Για την Επιτροπή, προβληματική επιχείρηση³⁴ είναι αυτή που δεν είναι ικανή, με δικούς της οικονομικούς πόρους ή με πόρους που είναι ικανή να εξασφαλίσει από τους ιδιοκτήτες/μετόχους της και τους πιστωτές της, να ανακόψει τη ζημιογόνο πορεία της, η οποία θα την οδηγήσει προς μία βέβαιη οικονομική εξαφάνιση βραχυπρόθεσμα. Η Επιτροπή για να διαπιστώσει αν όντως πληρούνται οι προϋποθέσεις για την προστασία προβληματικής επιχείρησης, ανέλυσε την κατάσταση με βάση την οικονομική κρίση στην Ελλάδα και την μείωση των επιβατών δρομολογίων εσωτερικού. Πρώτο κριτήριο της

³⁴ Απόσπασμα των κατευθυντήριων γραμμών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 2004/C/244/02

ΠΠΕ:Η Ολυμπιακή θα αναγκαζόταν να κλείσει λόγω οικονομικών δυσχερειών. Ο μόνος χρηματοδότης της ήταν η Marfin, η οποία εξάντλησε το σύνολο σχεδόν των ταμειακών της διαθεσίμων. Οπότε, τη Marfin τη συνέφερε να κλείσει μια ζημιογόνο επιχείρηση, την οποία δεν θα μπορούσε να καλύψει. Δεύτερο κριτήριο: δεν υπήρχε καμία άλλη εναλλακτική εξαγορά λιγότερο ανταγωνιστική από την κοινοποιηθείσα. Έπειτα από τις έρευνες της Επιτροπής προέκυψε πως κανένας άλλος φορέας δεν εκδήλωσε επιθυμία για εξαγορά της Ολυμπιακής, ακόμη και μετά την απόφαση απαγόρευσης του 2011, όπου ο αερομεταφορέας ήταν διαθέσιμος προς πώληση. Τρίτο κριτήριο: χωρίς τη συγκέντρωση, τα στοιχεία του ενεργητικού της προβληματικής επιχείρησης θα τεθούν εκτός αγοράς, διότι κανένας φορέας δεν ενδιαφερόταν για τα βασικά στοιχεία του ενεργητικού της Ολυμπιακής, όπως για το σήμα της, τα διμερή δικαιώματα κυκλοφορίας και για τα εκμισθωμένα αεροσκάφη. Εκτιμώντας, λοιπόν και τα ανωτέρω, κατέληξε στο συμπέρασμα πως η προτεινόμενη συγχώνευση δεν θα παρακωλύσει τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά.

3.5 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ³⁵ ΤΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΜΕ ΤΗΝ AEGEAN

Η συγχώνευση των δύο εταιρειών δημιουργεί ένα νέο όμιλο με 45 αεροσκάφη, 2090 άτομα προσωπικό, συνολικό κύκλο εργασιών 800 εκ. ευρώ και περίπου 8,4 εκατ. Επιβάτες που θα μετακινηθούν με τα αεροσκάφη των δύο εταιρειών. Η Aegean με τη συγχώνευση στοχεύει να διπλασιάσει μέχρι και το τέλος του 2017 τους προορισμούς της, κυρίως προς το εξωτερικό. Επίσης, στόχο αποτελεί η αύξηση του στόλου των αεροσκαφών και η δημιουργία δέκα βάσεων στην Ελλάδα. Τα παραπάνω αναμένεται να δώσουν το απαιτούμενο μέγεθος στο νέο όμιλο προκειμένου να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά το διεθνή ανταγωνισμό, ο οποίος κινείται και αυτός στο ρυθμό των συγχωνεύσεων. Επιπλέον, η συγχώνευση φέρνει συνέργειες της τάξης των 35 εκατ. ευρώ που προκύπτουν μέσα από την καλύτερη αξιοποίηση του στόλου και των ανθρωπίνων πόρων καθώς και την καλύτερη

³⁵Άρθρο: Ανοίγει και άλλο τα φτερά της η Aegean Airlines, ΝΑΥΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ, 2015

εκμετάλλευση των εγκαταστάσεων και των υποδομών, αλλά και την επίτευξη καλύτερων τιμών για τους προμηθευτές.

3.6 ΛΟΓΟΙ³⁶ ΠΟΥ ΟΔΗΓΗΣΑΝ ΤΗΝ AEGEAN ΣΤΗΝ ΕΞΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ

Οι βασικοί λόγοι που ώθησαν την Aegean στην εξαγορά της Ολυμπιακής είναι οι εξής:

- Η απόκτηση σημαντικού μεγέθους, που θα επιτρέψει στο νέο όμιλο να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τους ανταγωνιστές στο παγκόσμιο αεροπορικό χάρτη και θα δημιουργήσει συνθήκες βιώσιμης ανάπτυξης μέσω των απαραίτητων συνεργειών. Όπως γνωρίζουμε, ο κλάδος των αερομεταφορών χαρακτηρίζεται από τάσεις συγκέντρωσης, ιδίως από το 2006 και μετά. Συγκεκριμένα στην Ευρώπη, η Lufthansa απέκτησε τη Swiss Air, την Austrian και την Brussels, η Air France συγχωνεύθηκε με τη KLM και η BA συγχωνεύθηκε με την Iberia, δημιουργώντας ένα νέο όμιλο όπου στη συνέχεια εξαγόρασε τη bmi. Από το 2006 έως το 2012 οι δύο ελληνικές εταιρείες δεν μπορούσαν να σχηματίσουν έναν ισχυρότερο ελληνικό αερομεταφορέα. Το μικρό τους μέγεθος τις εμπόδιζε να ανταγωνιστούν αποτελεσματικά τους διεθνείς αερομεταφορείς.

Πίνακας 1 Σύγκριση κύκλου εργασιών / στόλου – Ευρωπαϊκός Κλάδος Αερομεταφορών

	ΕΣΟΔΑ (εκατ. ευρώ)	ΣΤΟΛΟΣ
Lufthansa	30.135	627

³⁶ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ,
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ OLYMPIC
AIR ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, 2013

Air France	25.633	573
IAG(BA,BMI,IBERIA)	18.117	377
Turkish	6.446	199
Aeroloft	6.333	233
Ryanair	4.884	305
Air Berlin	4.312	155
TAP Portugal	2.618	71
Pegasus	1.920	44
Norwegian	1.717	68
Aegean	563	30
Olympic	216	15

Πηγή: ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ AEGEAN,2013

Πίνακας 2 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΟΛΟΥ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΕΩΝ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2006-2012

ΣΤΟΛΟΣ	2006	2013
Ryanair	133	305
Aeroflot	128	233
Turkish	103	199
Vyeling	16	53
Aegean-Olympic	67	45
Cyprus	10	9

ΠΗΓΗ: AEGEAN,2013

Όπως φαίνεται και από τα παραπάνω πινακάκια η Aegean-Olympic κατέχουν ένα πολύ μικρό μερίδιο στις αερομεταφορές. Ακόμη και η TAP Portugal είναι 3,3 φορές μεγαλύτερη σε έσοδα από το άθροισμα των δύο ελληνικών εταιρειών. Εν συνεχεία, βλέπουμε πως η Turkish Airlines έχει μετατραπεί σε

κυρίαρχο αερομεταφορέα με διπλασιασμό του στόλου της και σημαντικές παραγγελίες αεροσκαφών για τα επόμενα χρόνια.

Πίνακας 3 ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΕΣ ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ

	ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΕΣ ΑΡΙΘΜ.ΑΕΡΟΣΚΑΦΩΝ
Ryanair	175
Easyjet	135
Turkish	285
Pegasus	106
Vueling	62

ΠΗΓΗ:ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ ΑΕΓΕΑΝ,2013

- Η κρίση στην ελληνική οικονομία που καθιστά ακόμα πιο επιτακτική την ανάγκη για ένωση των δυνάμεων των δύο εταιρειών. Απόρροια της κρίσης και πιο συγκεκριμένα της μείωσης του διαθέσιμου εισοδήματος του Έλληνα καταναλωτή, είναι η μείωση της επιβατικής κίνησης εσωτερικού κατά 30% με 35% ανάλογα με τον προορισμό.

Πίνακας 4 ΕΞΕΛΙΞΗ ΑΕΠ

ΑΕΠ	2008	2009	2010	2011	2012
	-0,26%	-3,1%	-4,9%	-7,1%	-6,4%

ΠΗΓΗ:ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΑΕΓΕΑΝ,2013

Πίνακας 5 ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΕΠΙΒΑΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΑΠΟ/ΠΡΟΣ ΑΘΗΝΑ ΣΕ ΕΚΑΤ.

ΕΚΑΤΟΜ.	2009	2012	2009/2012	2013	2009/2013
				(α εξάμηνο)	
ΕΠΙΒΑΤΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	6,1	4,5	-26%	-7%	-32%

ΠΗΓΗ:ΑΕΓΕΑΝ,2013

Πίνακας 6 ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΕΠΙΒΑΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ (σε εκατ.)

Εκατ.	2009	2010	2011	2012	2009/2012	2012/2013
Συνολ.	26,0	25,8	27,6	26,4	2%	7%
Αεροδρομ.	16	16,1	18,2	18	13%	13%
Περιφερ.	10	9,8	9,5	8,4	-16%	-5%
Αερ.						
Από / προς ΔΑΑ						

ΠΗΓΗ:ΑΕΓΕΑΝ,2013

Η επιβατική κίνηση εξωτερικού από και προς τα Ελληνικά αεροδρόμια το 2012
παρέμεινε περίπου στα επίπεδα του 2009 με διαφορετικές όμως τάσεις μεταξύ των περιφερειακών αεροδρομίων και της Αθήνας. Η Αθήνα αποδυναμώθηκε ως απόρροια τόσο της οικονομικής κρίσης όσο και των γεγονότων που επηρεάζουν τ

ην ελκυστικότητα
της ως ασφαλή προορισμό και τον εισερχόμενο τουρισμό στην πρωτεύουσα, πλ
ήττει κυρίως τις δύο Ελληνικές εταιρείες που έχουν σαν κύρια
βάση της δραστηριότητάς τους το αεροδρόμιο Αθηνών.

Είναι ενδεικτικό ότι από τη συνολική επιβατική κίνηση των αεροδρομίων της χώρας,
η κίνηση εξωτερικού (πίνακας 7) αποτελεί το 85% της συνολικής κίνησης ενώ
σε αξία ξεπερνά το 90%.

Πίνακας 7 Συνολική Αγορά Αερομεταφορών – Επιβατική κίνηση εσωτερικού,
εξωτερικού από το σύνολο των ελληνικών αεροδρομίων

Εκατ.	ΕΠΙΒ.ΕΣΩΤ.	ΕΠΙΒ.ΕΞΩΤ.	ΣΥΝΟΛΟ
ΕΚΤΙΜΗΣΗ 2013	4,95	28,25	33,20
%ΣΥΝΟΛΟΥ	15%	85%	100%

ΠΗΓΗ: AEGEAN, 2013

Εν μέσω ενός δύσκολου επιχειρηματικού περιβάλλοντος, η στρατηγική τ
ης AEGEAN επικεντρώθηκε στην αναδιάταξη του δικτύου της.
Βασικός στόχος
αποτέλεσε η αύξηση της εισερχόμενης τουριστικής κίνησης τόσο στην
Αθήνα όσο και στα περιφερειακά αεροδρόμια, όπου και έχουν δημιουργ
ηθεί 6 βάσεις για απευθείας πτήσεις εξωτερικού. Παράλληλα, προέβη σε
σημαντικές προσαρμογές και πρωτοβουλίες σε ότι αφορά τη διαχείριση το
υ κόστους. Τόσο η μείωση της εσωτερικής
αγοράς όσο και η στρατηγική της εταιρείας να επενδύει σε νέες αγορές εξωτε
ρικού εν μέσω κρίσης, είχαν οδηγήσει την εταιρεία σε ζημιολύγες χρήσεις τα
έτη 2009-2012.

Από την άλλη μεριά, η Ολυμπιακή προέβη σε σημαντική μείωση της δραστηρ

ιότητάς της για να συγκρατήσει το ύψος των ζημιών, επιστρέφοντας το μεγαλύτερο μέρος του στόλου των αεροσκαφών Airbus το 2013 (χωρητικότητας 138-162 θέσεων) και επιχειρώντας με αεροσκάφη Bombardier, τύπου Q-400 και Dash 8-100 (76 και 37 θέσεων αντίστοιχα). Τόσο η κρίση στην Ελλάδα όσο και η έλλειψη των απαραίτητων οικονομικών κλίμακας και του μεγέθους, στερούσαν από τις δύο ελληνικές εταιρείες τη δυνατότητα να ανταγωνιστούν σε αντίστοιχη βάση μεγέθους τις ξένες εταιρείες και κυρίως τη δυνατότητα να προγραμματίσουν και να σχεδιάσουν μια πορεία βιώσιμης ανάπτυξης.

- Οι συνέργειες που θα προκύψουν αναμένεται να δημιουργήσουν πολλαπλά οφέλη για τον τουρισμό, τους καταναλωτές και την οικονομία της χώρας. Από τις συνέργειες που θα προκύψουν θα επιτευχθεί μείωση του κόστους και η απόκτηση του απαραίτητου μεγέθους θα ενισχύσουν τις προοπτικές ανάπτυξης και επέκτασης του δικτύου εξωτερικού τόσο από την Αθήνα όσο και από περιφερειακά αεροδρόμια με αποτέλεσμα την τοπική απασχόληση προσωπικού, προσφέροντας περισσότερες επιλογές στους καταναλωτές και ενισχύοντας το τουριστικό ρεύμα προς τη χώρα. Επιπροσθέτως, οι συνέργειες και η μείωση του κόστους, θα επιτρέψουν την προσφορά πιο ελκυστικών ναύλων και την πλήρη κάλυψη του δικτύου του εσωτερικού της χώρας.

3.7 ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Η οικονομική κρίση που μαστίζει την Ελλάδα εδώ και αρκετά χρόνια, άλλαξε τα δεδομένα καθώς μείωσε το τζίρο από την αεροπορική κίνηση στις γραμμές εσωτερικού σε κάτω από 6% του αντίστοιχου τζίρου των γραμμών από και προς Ελλάδα, γεγονός που οδηγούσε σε αδιέξοδο την Ολυμπιακή αεροπορία, κάτι που θα είχε ως αποτέλεσμα να δημιουργηθεί και πάλι μια μονοπωλιακή κατάσταση ,αλλά αυτή τη φορά θα συνοδευόταν από όλα τα αρνητικά παρεπόμενα από το κλείσιμο μιας από των δύο αεροπορικών εταιρειών, όπως η ανεργία για εκατοντάδες εργαζομένους, ενδεχόμενο χάσιμο slots για πτήσεις εξωτερικού και ούτω καθ' εξής. Η Aegean μπορεί πλέον άνετα να σχεδιάζει τις κινήσεις της χωρίς να έχει να αντιμετωπίσει τον πόλεμο τιμών που είχε προκαλέσει η Ολυμπιακή από το 2009 και από την άλλη, ο όμιλος MIG απαλλάσσεται από ένα οικονομικό βάρος (την Ολυμπιακή) που του έφερνε μόνο ζημιές καθώς και από δανειακές υποχρεώσεις ύψους 117,8 εκατ. ευρώ.

3.8 ΤΟ 'ΚΑΛΟ' ΚΑΙ ΤΟ 'ΚΑΚΟ' ΣΕΝΑΡΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΠΙΒΑΤΕΣ

Το 'κακό' σενάριο για τους επιβάτες, είναι ο φόβος πως μέσα από αυτή τη συγχώνευση θα υπάρξει εκμετάλλευση της δεσπόζουσας θέσης, κάτι που σημαίνει καθορισμό των τιμών στα επίπεδα που θα επιθυμεί η συγχωνευθείσα εταιρεία. Ωστόσο, τα στελέχη³⁷ της Aegean υποστηρίζουν ότι το σενάριο αυτό δε θα επαληθευτεί διότι οι οικονομίες κλίμακας που θα επιτευχθούν θα βοηθήσουν στη συγκράτηση του κόστους μεταφοράς και τονίζουν το γεγονός πως έχουν δεσμευτεί στην ΕΕ για χαμηλές τιμές. Το 'καλό' σενάριο προβλέπει χαμηλότερους ναύλους, κυρίως στις πτήσεις εσωτερικού, λόγω των slots³⁸ που θα απελευθερωθούν από την εναρμόνιση του πτητικού έργου των δύο εταιρειών, γεγονός που θα επιτρέψει σε νέες εταιρείες χαμηλού κόστους να εισέλθουν στην αγορά εσωτερικού κι έτσι ο ανταγωνισμός που θα δημιουργηθεί θα κρατήσει τις τιμές χαμηλά, ανεξάρτητα από τη ζήτηση και την εποχή.

³⁷ άρθρο: Ε.Ε.: Εγκρίθηκε η συγχώνευση Aegean - Olympic Air,2013. <http://www.capital.gr>.

³⁸ Αποτελεί ορολογία της πολιτικής αεροπορίας και η ακριβής ερμηνεία του όρου είναι: η κατανομή του διαθέσιμου χρόνου χρήσης στους ευρωπαϊκούς αερολιμένες.(<http://www.cylaw.org>).

3.9 Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ AEGEAN AIRLINES³⁹ ΜΕΤΑ ΤΗ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ

Παρά τη μείωση του εσωτερικού τουρισμού και των μετακινήσεων των Ελλήνων επιβατών εντός της χώρας η Aegean Airlines κατέγραψε ρεκόρ κίνησης τόσο εντός όσο και εκτός Ελλάδας. Τα στρατηγικά σχέδια της εταιρείας, ειδικά μετά την εξαγορά της Olympic Air, φαίνεται ότι έχουν αποτελέσμα. Σε συνέντευξη Τύπου ο Βασιλάκης, αντιπρόεδρος της Aegean Airlines υπήρξε ικανοποιημένος από την κίνηση της εταιρείας και συγκρατημένα αισιόδοξος για το μέλλον της. Πιο αναλυτικά, τα στοιχεία είναι: 11.6 εκατομμύρια επιβάτες είναι η εκτίμηση της επιβατικής κίνησης για το τρέχον έτος, αριθμός που ξεπερνάει όχι μόνο τις αρχικές προβλέψεις αλλά και τις αιφνίδιες ανατροπές. Η επένδυση μάλιστα σε νέες τουριστικές αγορές του εξωτερικού έφερε θετικά αποτελέσματα με 6 εκατ. επιβάτες να ταξιδεύουν προς όλες τις βάσεις της Ελλάδας από διεθνείς προορισμούς, κυρίως της Δυτικής Ευρώπης. Παρά μάλιστα τα Capital Controls η εταιρεία παρέλαβε μέσα στο καλοκαίρι 3 νέα A320neos ενώ θα παραλάβει 4 ακόμα τους επόμενους μήνες. Η συγκεκριμένη παραλαβή, τη συγκεκριμένη δύσκολη χρονική περίοδο, αποδεικνύει κατά τον κ. Ευτύχη Βασιλάκη την εύρωστη οικονομική επιφάνεια του αερομεταφορέα και την υλοποίηση των στρατηγικών δεσμεύσεων του ΔΣ. Ως προς τα αποτελέσματα της συγχώνευσης της εταιρείας με την Olympic Air ο αντιπρόεδρος της Aegean επεσήμανε την αύξηση των διαθέσιμων θέσεων αλλά και την ‘πτώση’ των προσφερόμενων ναύλων σε πολλούς εσωτερικούς προορισμούς όπου η εταιρεία πετά σε αποκλειστικότητα. Επιπλέον η κινδυνολογία στον Τύπο περί κατάργησης ή μείωσης θέσεων εργασίας δεν είχε αντίκρισμα αφού η εταιρεία πλέον απασχολεί 2.740 υπαλλήλους, 700 περισσότερους από την προηγούμενη ‘μορφή’ της. Ως προς τα μελλοντικά σχέδια ο κ. Βασιλάκης ανέφερε την ενίσχυση της παρουσίας της εταιρείας στις νέες αγορές όπου εγκαίνιασε πρόσφατα πτήσεις αλλά και επισημοποίησε τα νέα δρομολόγια για το 2016, προς 14 νέους προορισμούς και 6

³⁹ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ,
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ OLYMPIC
AIR ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, 2013

νέες

χώρες.

Με ιδιαίτερο ‘ναυτιλιακό’ ενδιαφέρον είναι οι νέες πτήσεις προς Τζέντα, Άμστερνταμ, Λισαβόνα, Νάπολη, Μπάρι, Νίκαια, Δουβλίνο και Σπλίτ. Το 2016 η Aegean πετούσε προς 71 προορισμούς εξωτερικού, σημαντικότετη αύξηση σε σχέση με τους 22 διεθνείς προορισμούς το 2011. Από περιφερειακός αερομεταφορέας η εταιρεία εξελίχθηκε σε μεσαίου βεληνεκούς σημαντικό ‘παίκτη’ στην Ευρώπη και στην Ανατολική Μεσόγειο. Η ιδιαιτερότητα των καινούργιων προορισμών είναι ότι συμβάλλουν στην ανάπτυξη νέων τουριστικών αγορών όπου είτε δεν υπάρχει σήμερα άλλος αερομεταφορέας με πτήσεις προς Ελλάδα ή η προσφερόμενη αεροπορική σύνδεση είναι σχετικά περιορισμένη ή με μικρή εποχιακή διάρκεια. Ο αντιπρόεδρος της Aegean δεν έδειξε ωστόσο άμεσο ενδιαφέρον για την εγκαινίαση υπερπόντιων πτήσεων αλλά άφησε ανοικτό το ενδεχόμενο για συνεργασία αν και εφόσον αυτό ζητηθεί από αλλοδαπό αερομεταφορέα. Ο κ. Βασιλάκης επεσήμανε ότι τα προσεχή 3 χρόνια ενδέχεται να προχωρήσει σε εξαγορά μικρότερου αερομεταφορέα ή κάλυψη της αεροπορικής αγοράς σε γειτονικά κράτη εάν αυτό κριθεί ως οικονομικά επωφελές από

το

ΔΣ.

Ως προς όλες όμως τις επιδιώξεις της εταιρείας ο κ. Βασιλάκης επέμεινε στην ανάγκη για σταθεροποίηση του οικονομικού κλίματος της Ελλάδας αλλά και την ανάγκη για συνέργειες με δημόσιους, περιφερειακούς και ιδιωτικούς φορείς. Χωρίς τις απαραίτητες συνέργειες δεν μπορούν να αποφέρουν αποτελέσματα τα απαραίτητα προγράμματα και σχέδια που θα εξασφαλίσουν ανέλιξη του τουρισμού και της τοπικής οικονομίας σε σημαντικές περιφέρειες της χώρας. Σχετικά μάλιστα με το μεγάλο πρόβλημα της εποχικότητας ο κ. Βασιλάκης τόνισε ότι είναι το ‘αγαπημένο θέμα συζήτησης’ από όλους τους φορείς του τουρισμού αλλά και το πιο δύσκολο υλοποιήσιμο αφού θα πρέπει όλοι οι εμπλεκόμενοι να αναλάβουν σημαντικά μερίδια του ρίσκου που ενέχει η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου. Η Aegean λοιπόν δείχνει μια ανοδική πορεία, φέρνοντας κόσμο και διάφορα βραβεία στην Ελλάδα.

3.10 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ⁴⁰ ΠΡΙΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΗ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ

Ακολουθεί παράθεση οικονομικών στοιχείων της Ολυμπιακής αεροπορίας πριν τη συγχώνευση (έτη 2011 και 2012) και μετά τη συγχώνευση, όπου μας βοηθούν να συμπεράνουμε αν όντως η εξαγορά της από την Aegean, την βοήθησε ή όχι.

Πίνακας 8 ΕΞΕΛΙΞΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΡΙΕΤΙΑΣ 2010-2012

Ποσά σε χιλ. ευρώ	2012	2011	2010
Ενσώματ. πάγια	121.581	135.925	143.757
Άυλα περ. στοιχεία	30.505	31.410	42.977
Λοιπά μη κυκλ. περ. στοιχ.	4.714	8.188	8.539
Κυκλοφ. ενεργ.			
Σύνολο ενεργ.	72.083	122.221	114.237
Μετοχ. Κεφ.	228.883	297.744	309.510
Λοιπά στοιχ. μετοχ. κεφ.	161.250	160.000	100.000
Ίδια κεφ.	-137.433	-163.583	-159.453
Μακροπ. δανειακ. υποχ.			
Βραχυπρ. δαν. υποχ.	23.817	23.417	-59.453
Λοιπές υποχ.	112.100	80.666	85.758
Σύνολο Ιπόχ.	13.115	27.547	119.968
Κύκλος εργασιών	79.851	166.114	163.227
Μικτό αποτελώ.	205.066	274.327	368.963
Αποτέλ. χρήσης προ φόρων	216.315	240.483	333.987
Αποτέλ. χρήσης μετά	2.053	-21.133	-38.490
φόρων	-6.824	-38.596	-79.648

⁴⁰ Ετήσια Οικονομική Έκθεση της χρήσης από 1 Ιανουαρίου 2014 έως 31 Δεκεμβρίου 2014 Σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ

-8.607	-37.599	-80.935
--------	---------	---------

--

ΠΗΓΗ:ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ,2014

Πίνακας 9 ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΩΛΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ 2009-2012

ΧΙΛ.ΕΥΡΩ	2009	2010	2011	2011
	(ΟΚΤ-ΔΕΚ)			
ΠΩΛΗΣΕΙΣ	63.294	333.907	240.483	216.315
ΛΟΙΠΑ ΕΣΟΔΑ	4.684	32.047	44.829	55.598
ΚΕΡΔΗ/ΖΗΜΙΕΣ	-81.145	-79.648	-38.596	-6.824
ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ				
ΚΕΡΔΗ ΖΗΜΙΕΣ	-81.577	-80.935	-37.599	-8.607
ΜΕΤΑ ΦΟΡΩΝ				

ΠΗΓΗ:ΕΚΘΕΣΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ,2014

Πίνακας 10 ΕΞΕΛΙΞΗ ΣΤΟΛΟΥ

ΣΤΟΛΟΣ	2009	2010	2011	2012
Airbus 319/320	17	14	8	5
Q400				
BOMBARDIER	9	10	10	10
DASH 100				
BOMBARDIER	5	5	5	4
ATR	1		1	

Παρατηρούμε στον πίνακα 8 πως από τις προσπάθειες της Διοίκησης για περιορισμό του λειτουργικού κόστους καθώς και βελτιστοποίησης του δικτύου, οδήγησαν σε συγκράτηση των ζημιών. Το 2012 ο κύκλος εργασιών παρουσίασε μείωση κατά 10%, το οποίο ήταν αποτέλεσμα του περιορισμού του δικτύου της, ενώ αντίστοιχα παρουσίασε μείωση και η επιβατική κίνηση, κυρίως λόγω διακοπής των ζημιογόνων δρομολογίων εξωτερικού.

3.11 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ⁴¹ ΕΤΟΥΣ 2014

Κατά το 2014, η εταιρεία κατέγραψε 1) συνολικά έσοδα ύψους € 119.934 χιλ και κέρδη μετά από φόρους ύψους € 32.890 χιλ. 2) Οι συνολικές πωλήσεις της Εταιρίας για το 2014 παρουσίασαν μείωση κατά 38,19% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, συνεπεία του σημαντικού περιορισμού του δικτύου της. Αντιστοίχως, 3) το σύνολο των δαπανών μειώθηκε κατά 49,48% σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή χρήση. Πιο αναλυτικά τα αποτελέσματα χρήσης της εταιρείας παρατίθενται ως ακολούθως: Οι συνολικές πωλήσεις: για το 2014 έφτασαν τα € 106,06 εκ. από € 171,62 εκ. το 2013, παρουσιάζοντας μείωση 38,2%. (αναθεωρημένο κονδύλι). 4) Λοιπά Έσοδα Εκμετάλλευσης: Το εν λόγω κονδύλι ανήλθε στο ποσό των € 13,87 εκ. από € 12,45 εκ. το 2013 (αναθεωρημένο κονδύλι). 5) Τα λειτουργικά κέρδη (EBITDA) προ φόρων, τόκων, αποσβέσεων διαμορφώθηκαν σε € 24,23 εκ. έναντι ζημιάς € -9,17 εκ. για το 2013 (αναθεωρημένο κονδύλι). 6) Τα κέρδη προ φόρων ανήλθαν σε € 22,87 εκ. έναντι ζημιάς € -12,75 εκ. το προηγούμενο έτος. 7) Χρηματοοικονομικά Έξοδα/Έσοδα: Τα συνολικά χρηματοοικονομικά αποτελέσματα για την χρήση 2014 ανήλθαν σε έσοδο ποσού € 379 χιλ. και σε έξοδο ποσού € (1.228) χιλ. για το προηγούμενο έτος. Το αποτέλεσμα της χρήσης 2014 ήταν

⁴¹ Ετήσια Οικονομική Έκθεση της χρήσης από 1 Ιανουαρίου 2014 έως 31 Δεκεμβρίου 2014 Σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ, ΣΕΛ 69

κέρδη μετά από φόρους € 32.890 χιλ. έναντι ζημιών € -13.864 το 2013.8) Τα μη κυκλοφορούντα στοιχεία ενεργητικού ανήλθαν συνολικά το 2014 σε € 44.336 χιλ από € 37.976 το προηγούμενο έτος.9) Τα κυκλοφορούντα στοιχεία του ενεργητικού ανήλθαν συνολικά το 2014 σε € 40.697 από € 42.472 το προηγούμενο έτος.10) Το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων το 2013 ανήλθαν συνολικά σε € 46.487 χιλ. από € 13.538 το προηγούμενο έτος.11) Οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις ανήλθαν συνολικά το 2014 σε € 28.276 από € 51.181 το προηγούμενο έτος.12) Οι μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις ανήλθαν συνολικά το 2014 σε € 10.270 από € 15.729 το προηγούμενο έτος.

Συμπερασματικά, έπειτα από μελέτη των παραπάνω στοιχείων, βλέπουμε πως υπάρχει μια μείωση της επιβατικής κίνησης της εταιρείας (λόγω διακοπής διαδρομών και οικονομικής κρίσης), ωστόσο έχουν μειωθεί σημαντικά οι δανειακές υποχρεώσεις της εταιρείας, έχει διπλασιαστεί σχεδόν το ίδιο μετοχικό κεφάλαιο, έχουν αυξηθεί επίσης τα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία και το πιο σημαντικό από όλα είναι η αύξηση των κερδών της Ολυμπιακής. Το 2009 τα κέρδη της μετά από φόρους και ζημιές ήταν ένα αρνητικό πόσο(-81.577 ευρώ), ενώ το 2014 τα κέρδη ανήλθαν στις 32.890 χιλ. ευρώ. Άρα, κατά την ταπεινή μου γνώμη, η εξαγορά της από την Aegean μόνο καλά στοιχεία δείχνει να της προσδίδει.

3.12 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ⁴² ΤΗΣ AEGEAN AIRLINES-ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΤΟ ΕΤΟΣ 2016

<<Ο όμιλος Aegean Airlines το πρώτο εννεάμηνο του 2016 παρουσίασε ενοποιημένα έσοδα αυξημένα κατά 3% σε σχέση με το ίδιο διάστημα του 2015. Παράλληλα, η επιβατική κίνηση αυξήθηκε κατά 6% και ανήλθε σε 9.809.000, από 9.230.000 επιβάτες το ίδιο διάστημα του 2015. Στο δίκτυο εσωτερικού η

⁴² Πηγή: Η ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ, etravel news, 2016

Aegean και η Olympic Air μετέφεραν 4.552.000 επιβάτες, παρουσιάζοντας αύξηση 2%, ενώ στο δίκτυο εξωτερικού ταξίδεψαν 5.257.000 επιβάτες, σημειώνοντας αύξηση 10% σε σχέση με το πρώτο εννεάμηνο του 2015. Ο όμιλος, κατά το εποχικά πιο ισχυρό τρίτο τρίμηνο του έτους, παρουσίασε 7% αύξηση στα ενοποιημένα έσοδα σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους, που ανήλθαν σε 416,3 εκατ., ενώ τα καθαρά κέρδη μετά από φόρους βελτιώθηκαν κατά 11% και ανήλθαν σε 74,9 εκατ. Με τη συμβολή του τρίτου τριμήνου το αποτέλεσμα του εννεαμήνου διαμορφώνεται σε 819.900.000 έσοδα (1ο εννεάμηνο 2015: 792.200.000) και 51.200.000 καθαρά κέρδη μετά από φόρους (1ο εννεάμηνο 2015: 81.900.000), μετριάζοντας την επίδραση του αδύναμου πρώτου εξαμήνου στα συνολικά αποτελέσματα χρήσης. Ο Δημήτρης Γερογιάννης, Διευθύνων Σύμβουλος του ομίλου ανέφερε μεταξύ άλλων ότι: «Η βελτίωση της υψηλής περιόδου (3ο τρίμηνο 2016) δεν ήταν αρκετή για την κάλυψη της αδυναμίας της ζήτησης κυρίως κατά το δεύτερο τρίμηνο του έτους, αλλά και η απώλεια από την αύξηση κατά 11 μονάδες του ΦΠΑ».

3.13 ΥΠΟΘΕΣΗ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΤΗΣ RYANAIR⁴³ ΜΕ ΤΗΝ AER LINGUS

Στις 27 Ιουνίου 2007, δηλαδή τρία χρόνια πριν κοινοποιηθεί η πρόθεση συγχώνευσης της Ολυμπιακής με την Aegean, η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση στην υπόθεση συγχώνευσης Ryanair/Aer Lingus σύμφωνα με τον Κανονισμό 139/2004, με την οποία απαγόρευε τη συγκεκριμένη πράξη συγχώνευσης. Η υπόθεση αφορούσε την προτεινόμενη εξαγορά από την αεροπορική εταιρεία Ryanair, με έδρα στην Ιρλανδία, της ανταγωνιστικής της Aer Lingus. Οι δραστηριότητές τους αλληλοκαλύπτονται, κυρίως στον αερολιμένα του Δουβλίνου. Η προτεινόμενη εξαγορά, βάσει της οποίας η Ryanair θα αποκτούσε τον αποκλειστικό έλεγχο της Aer Lingus, συνιστούσε συγκέντρωση υπό την έννοια του άρθρου 3 πργ.1 του Κανονισμού. Στην απόφαση της Επιτροπής τονίζεται πως η συγκεκριμένη

⁴³ ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ, C 47, ΠΡΟΣΠΕΛΑΣΤΗΚΕ ΤΟΝ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ ΤΟΥ 2008

συγκέντρωση θα συνδύαζε δύο αεροπορικές εταιρείες χαμηλού κόστους με σημαντική παρουσία στον αερολιμένα του Δουβλίνου, όπου αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα να κατέχουν το 80% των ευρωπαϊκών πτήσεων μικρών αποστάσεων. Επίσης, η Ryan air και η Aer Lingus αποτελούν, η μία για την άλλη, τον πιθανότερο δυνητικό ανταγωνιστή, αφού επί του παρόντος εξυπηρετούνται κάποια δρομολόγια, μόνο από μία εταιρεία. Η έρευνα της Επιτροπής έδειξε ότι υπάρχουν σημαντικά εμπόδια στην αγορά, τα οποία αποκλείουν την είσοδο άλλων αερομεταφορέων στα δρομολόγια. Ακόμη, οι δεσμεύσεις που υπέβαλλε η Ryanair για την αντιμετώπιση του ουσιώδους εμποδίου στον ανταγωνισμό, κρίθηκαν ανεπαρκείς. Η έρευνα αγοράς επιβεβαίωσε πως οι ανταποκρίσεις και τα άλλα μέσα μεταφορών δεν μπορούσαν γενικά να θεωρηθούν υποκατάστατα των απευθείας πτήσεων που πραγματοποιούν τα μέρη στα δρομολόγια που αλληλοκαλύπτονται. Τον Απρίλιο του 2007, η Ryanair υπέβαλλε στην Επιτροπή και πάλι δεσμεύσεις ώστε να αρθούν τα εμπόδια εισόδου και αφορούσαν κυρίως τη διάθεση φορτοθυρίδων, μειώσεις ναύλων και παγώματος συχνότητας στα αλληλοκαλυπτόμενα δρομολόγια. Τελικά, κηρύχθηκε ασυμβίβαστη η κοινοποιηθείσα συγκέντρωση λόγω του ότι θα δημιουργούσε δεσπόζουσα θέση σε 35 δρομολόγια από και προς το Δουβλίνο. Το 2012 η Επιτροπή ξεκίνησε διεξοδική έρευνα σχετική με την απόκτηση της Aer Lingus από την Ryan air. Καλείται να διερευνήσει τη συγκέντρωση αυτή εις βάθος, ώστε να διαπιστώσει αν οι αρχικές ανησυχίες, που υπήρχαν το 2007 και την κατέστησαν ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά, επιβεβαιώνονται ή όχι.

3.14 ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ AER LINGUS-ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ

3.14.1 ΚΟΙΝΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Οι ομοιότητες που εντοπίζουμε με την υπόθεση που μας απασχόλησε στη παρούσα εργασία, δηλαδή τη συγχώνευση Ολυμπιακής-Aegean, είναι κατά πρώτο λόγο στο σκεπτικό της Επιτροπής και την αιτιολογία της αρνητικής της απόφασης. Μια άλλη ομοιότητα υπάρχει στις δεσμεύσεις που υποβλήθηκαν και στις δύο περιπτώσεις, μόνο που στην περίπτωση της Ολυμπιακής, οι δεσμεύσεις αφορούσαν

κυρίως την απελευθέρωση χρονοθυρίδων. Τέλος και στις δύο περιπτώσεις συγχώνευσης βλέπουμε και μια δεύτερη εξέταση της υπόθεσης, με τη διαφορά πως στην υπόθεση συγχώνευσης της Ολυμπιακής με την Aegean, εγκρίθηκε τελικώς η προτεινόμενη συγκέντρωση, ενώ στην υπόθεση της Ryanair η απόφαση παρέμεινε το ίδιο, αρνητική.

3.14.2 ΔΙΑΦΟΡΕΣ⁴⁴ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗΣ ΤΗΣ RYANAIR ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ

Το σκεπτικό της απόφασης, με βάση την οποία απορρίφθηκε η εξαγορά της Aer Lingus από την Ryanair, δεν μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στην περίπτωση της Ολυμπιακής με την Aegean, διότι:

- Η συμφωνία των ιρλανδικών αερομεταφορέων αφορούσε δύο κερδοφόρα σχήματα που επεδίωκαν να αυξήσουν τα αποτελέσματά τους. Αντίθετα, η συγχώνευση των Olympic και Aegean αποσκοπεί στη διασφάλιση της βιωσιμότητάς τους, καθώς οι δύο εταιρείες έχουν καταστεί ζημιογόνες λόγω της ύφεσης, της μείωσης της ζήτησης και της αύξησης του κόστους πετρελαίου. Επιπροσθέτως, η οικονομία της Ιρλανδίας βρισκόταν σε τροχιά ανάκαμψης ενώ η Ελληνική υφίστατο μακροχρόνια ύφεση.
- Η Ryanair και η Aer Lingus, όπως σημειώνουν πηγές των ελληνικών εταιρειών, εκτελούσαν πολύ περισσότερα κοινά δρομολόγια σε σχέση με πριν από πέντε χρόνια και πολύ περισσότερα συγκριτικά με την Aegean και την Olympic. Οι δύο ιρλανδικές, δηλαδή, εκτελούν 46 κοινά δρομολόγια από 35 πριν από μία πενταετία. Αντιθέτως, ο αριθμός των κοινών δρομολογίων των Aegean - Olympic περιορίζεται σε 11 από 32 κοινά δρομολόγια πριν από μία τριετία. Παράλληλα, μετά από ενδεχόμενη έγκριση συγχώνευσης, τα κοινά δρομολόγια των δύο ιρλανδικών θα δημιουργούσαν συνθήκες ανταγωνισμού. Σε σχέση με αυτά των Aegean – Olympic, ο αριθμός

⁴⁴ ΟΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ (M.5830 ΚΑΙ M.4439) ΠΡΟΕΚΥΨΑΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΕ, ΟΙ ΟΠΟΙΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΤΗΚΑΝ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ <http://europa.eu>

τους είναι πολύ μεγαλύτερος, αλλά και πολύ υψηλότερος από το παρελθόν.

Ενδεικτικά, μετά το «γάμο» των Ryanair - Aer Lingus, ένας μόνο αερομεταφορέας θα εκτελούσε 28 δρομολόγια. Ωστόσο, αυτό δεν θα μπορούσε να συμβεί στην περίπτωση των Aegean-Olympic, δεδομένου ότι η εκτέλεση μόλις έξι δρομολογίων θα στηρίζεται σε ένα αεροπορικό σχήμα.

- Ο έλεγχος της κίνησης από τις Ryanair και Aer Lingus, σε περίπτωση συγχώνευσης, δεν συγκρίνεται με το αντίστοιχο μέγεθος που θα έχουν οι Aegean – Olympic. Και αυτό διότι οι ιρλανδικές σε περίπτωση συγχώνευσης θα ήλεγχαν σχεδόν το σύνολο της αγοράς, ενώ το ποσοστό ελέγχου (28%) των Aegean και Olympic στην εσωτερική αγορά έχει μειωθεί σημαντικά σε σχέση με πριν από τρία χρόνια (78%).

Η μείωση του ελέγχου της εσωτερικής αγοράς προήλθε από την δραστηριοποίηση της Cyprus Air και τη διακοπή ορισμένων δρομολογίων.

Οι δύο ξένες αεροπορικές ελέγχουν το 81% της κίνησης (εσωτερικού - εξωτερικού) στην Ιρλανδία, ενώ οι Olympic - Aegean ελέγχουν μόνο το 16% της κίνησης (εσωτερικού-εξωτερικού) στην Ελλάδα.

Ταυτόχρονα, η Ryanair διαθέτει, πλέον, μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς, σχετικά με πριν από πέντε χρόνια. Στον αντίποδα, η Aegean και Olympic, λόγω ύφεσης, είναι μικρότερες και πιο αδύναμες, διαθέτοντας μικρότερο έλεγχο στα δρομολόγια της Αθήνας και της Ελλάδας, (εσωτερικό-εξωτερικό) σε σχέση με το παρελθόν.

Παράλληλα, σύμφωνα με όσα αναφέρουν από τις δύο αεροπορικές, Ryanair και Aer Lingus δεν παρουσιάζουν ανταγωνισμό στο εσωτερικό της χώρας. Αντίθετα, στην Ελλάδα, δραστηριοποιούνται και άλλες εταιρείες σε δρομολόγια εσωτερικού (εταιρείες χαμηλού κόστους, η Cyprus Airways, η Astra και η Sky Express).

- Ως προς τον αριθμό των θέσεων στα αεροδρόμια των Αθηνών και του Δουβλίνου, δεν υπάρχει σύγκριση, σε περίπτωση συγχώνευσης Ryanair-Aer Lingus, με τον αντίστοιχο που θα είχαν Aegean-Olympic, ύστερα από την εξαγορά της πρώτης από τη δεύτερη. Μετά τη συγχώνευσή τους, οι δύο ιρλανδικές θα κατείχαν στο κεντρικό αεροδρόμιο θέσεις που αντιστοιχούν σε ποσοστό 80%, με το αντίστοιχο μέγεθος για το επιχειρούμενο ενιαίο σχήμα των Olympic-Aegean είναι 46%. Στην περίπτωση της Ryanair-Aer Lingus, υπάρχουν επικαλύψεις σε slots που τηρούν σε αεροδρόμια του εξωτερικού, ενώ στην περίπτωση της Aegean Airlines-Olympic Air αυτό δεν συμβαίνει. Όσον αφορά το στόλο των δύο αεροσκαφών, δεν είναι συγκρίσιμος. Και αυτό γιατί, η συγχώνευση των Ryanair – Aer Lingus θα οδηγούσε σε στόλο 350 αεροσκαφών, ενώ από τη «συνένωση» Aegean-Olympic θα δημιουργούνταν στόλος 46 αεροσκαφών.

Με βάση τις διαφορές που εντοπίζονται ανάμεσα στις δύο υποθέσεις (ιρλανδική-ελληνική) και οι οποίες παρουσιάστηκαν παραπάνω, κατανοούμε το λόγο για τον οποίο η Επιτροπή δεν ακολούθησε στη δεύτερη εξέταση της ελληνικής υπόθεσης το ίδιο σκεπτικό και τελικά την ενέκρινε, σε αντίθεση με την ιρλανδική που ακόμη και κατά τη δεύτερη έρευνα, απορρίφθηκε, λόγω του ότι μετά τη συνένωση των δύο ιρλανδικών εταιρειών, θα δημιουργείτο ένας κολλοσός με μεγάλο μερίδιο αγοράς στην ευρωπαϊκή αγορά, επικίνδυνος και εντελώς ασυμβίβαστος με τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Εν κατακλείδι, ύστερα από όλα όσα αναφέρθηκαν στην παρούσα εργασία σχετικά με τους κανονισμούς της ΕΕ αλλά και τον Ελληνικό νόμο περί των συγχωνεύσεων, παρατηρούμε πως η τήρηση των κανόνων αυτών, στοχεύουν στον αποτελεσματικό ανταγωνισμό, τη διατήρησή του, την προστασία των καταναλωτών, τη δίκαιη και ίση ευκαιρία όλων στην αγορά, ακόμη και την ανάπτυξη της Ενωσιακής αγοράς.

Οπότε, η εφαρμογή των κανόνων περί συγχωνεύσεων τόσο από την Επιτροπή σε ενωσιακό επίπεδο, όσο και από τις Επιτροπές Ανταγωνισμού σε εθνικό επίπεδο, είναι απαραίτητη και αυτό φαίνεται και από τις συνεχείς αναδιατυπώσεις των κανονισμών(4064/1989,1310/1997,139/2004) αλλά και των ελληνικών νόμων (2296/1995,3789/2009,3959/2011) που είχαν ως στόχο την αποτελεσματική προστασία του ανταγωνισμού. Μελετώντας τις τροποποιήσεις αυτές, βλέπουμε πως όσον αφορά τα κριτήρια για να θεωρηθεί μια συγκέντρωση ενωσιακών διαστάσεων γίνονται πιο απαιτητικά (δηλαδή από συνολικό κύκλο εργασιών που πραγματοποιεί παγκοσμίως το σύνολο των συμμετεχουσών επιχειρήσεων που σύμφωνα με τον Κ.1310/1997 ήταν 2,5 δις ευρώ, έγινε με τον Κ.139/2004 πέντε δις ευρώ και επίσης τα 100 εκατ. ευρώ του κύκλου εργασιών που πραγματοποιούν σε καθένα από τρία τουλάχιστον κ-μ, μετατράπηκαν σε 250 εκατ. ευρώ). Επιπλέον, προβλέφθηκαν και πρόστιμα, τα οποία αφορούσαν τόσο τα πρόσωπα όσο και τις επιχειρήσεις, πρόκειται δηλαδή για μια περαιτέρω προσπάθεια συνέτισης, όσων αντιβαίνουν τους κανόνες περί των συγκεντρώσεων.

Εν συνεχεία, μετά από την μελέτη των ισχυουσών διατάξεων καθώς και την διερεύνηση του τρόπου που αποφάσισε η Επιτροπή για την Ελληνική υπόθεση συγχώνευσης Ολυμπιακής-Aegean,κατανοούμε πως στην πρώτη αρνητική της απόφαση είχε ως μέλημα την προστασία του ανταγωνισμού τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Ωστόσο, δεν παρέμεινε εκεί, μετά από συνεχιζόμενες έρευνες διαπίστωσε πως η συγκεκριμένη υπόθεση δεν θα έβλαπτε τον ανταγωνισμό καθώς η Ολυμπιακή, λόγω της κρίσης ούτως ή άλλως θα έβγαινε εκτός αγοράς με αποτέλεσμα να μείνει μόνο η Aegean στην

αγορά, αποκτώντας μεγάλο μερίδιο στην εγχώρια αγορά αλλά και θα χανόταν μία εταιρεία, χάνοντας την εργασία τους πολλά άτομα. Επομένως, η Επιτροπή σκεπτόμενη τα παραπάνω, επανήλθε και ενέκρινε τη συγκέντρωσή τους, ώστε να ωφεληθούν οι ίδιες οι επιχειρήσεις αλλά και η αγορά και οι καταναλωτές.

Πρόκειται λοιπόν, κατά την γνώμη μου για μια ορθή απόφαση που όπως αποδεικνύεται από τα στοιχεία των δύο εταιρειών, μόνο ωφέλιμες επιπτώσεις παρείχε η συγχώνευση στις εταιρείες αλλά και στη χώρας μας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

ΝΟΜΟΣ 3959/2011

<<Άρθρο 5: Συγκέντρωση επιχειρήσεων 1. Η συγκέντρωση επιχειρήσεων δεν εμπίπτει καθ' εαυτή στις απαγορεύσεις των άρθρων 1 και 2. 2. Συγκέντρωση θεωρείται ότι υπάρχει όταν προκύπτει μόνιμη μεταβολή του ελέγχου από: α) τη συγχώνευση με οποιονδήποτε τρόπο δύο ή περισσότερων προηγούμενως ανεξάρτητων επιχειρήσεων ή τμημάτων επιχειρήσεων ή β) την απόκτηση, από ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη τουλάχιστον μία επιχείρηση ή από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, άμεσα ή έμμεσα, με την αγορά τίτλων ή στοιχείων του ενεργητικού, με σύμβαση ή με άλλον τρόπο, ελέγχου στο σύνολο ή σε τμήματα μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων. 3. Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, ο έλεγχος απορρέει από δικαιώματα, συμβάσεις ή άλλα μέσα, τα οποία, είτε μεμονωμένα είτε από κοινού με άλλα, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών πραγματικών ή νομικών συνθηκών, παρέχουν τη δυνατότητα καθοριστικής επίδρασης στη δραστηριότητα μιας επιχείρησης, και ιδίως από: α) δικαιώματα κυριότητας ή επικαρπίας επί του συνόλου ή μέρους των περιουσιακών στοιχείων της επιχείρησης, β) δικαιώματα ή συμβάσεις που παρέχουν δυνατότητα καθοριστικής επίδρασης στη σύνθεση, στις συσκέψεις ή στις αποφάσεις των οργάνων μιας επιχείρησης. 4. Ο έλεγχος αποκτάται από το πρόσωπο ή τα πρόσωπα ή τις επιχειρήσεις, τα οποία: α) είναι υποκείμενα αυτών των δικαιωμάτων ή δικαιούχοι από τις συμβάσεις αυτές ή β) χωρίς να είναι υποκείμενα των δικαιωμάτων ή δικαιούχοι από τις συμβάσεις αυτές, δικαιούνται να ασκούν τα δικαιώματα που απορρέουν από αυτές. 5. Η δημιουργία κοινής επιχείρησης που εκπληρώνει μόνιμα όλες τις λειτουργίες μίας αυτόνομης οικονομικής ενότητας αποτελεί συγκέντρωση κατά την έννοια του παρόντος άρθρου. 6. Δεν θεωρείται ότι πραγματοποιείται συγκέντρωση όταν: α) Πιστωτικοί οργανισμοί ή άλλοι χρηματοοικονομικοί οργανισμοί ή ασφαλιστικές εταιρίες, στις συνήθεις δραστηριότητές των οποίων περιλαμβάνεται η εμπορία και διαπραγμάτευση τίτλων για ίδιο λογαριασμό ή για λογαριασμό τρίτων, αποκτούν προσωρινά τίτλους μίας επιχείρησης με σκοπό την περαιτέρω διάθεσή τους, εφόσον δεν ασκούν τα δικαιώματα ψήφου που παρέχουν οι αποκτώμενοι τίτλοι με σκοπό να επηρεάσουν την ανταγωνιστική συμπεριφορά της επιχείρησης αυτής ή εφόσον ασκούν τα δικαιώματα ψήφου με μοναδικό σκοπό να προετοιμάσουν τη διάθεση του συνόλου ή μέρους της επιχείρησης αυτής ή των περιουσιακών στοιχείων της ή τη διάθεση αυτών των τίτλων, και εφόσον η διάθεση αυτή πραγματοποιείται μέσα σε ένα έτος από την ημερομηνία απόκτησης. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί για εύλογο χρονικό διάστημα, που δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες, από την Επιτροπή Ανταγωνισμού κατόπιν αιτήσεως, εφόσον οι εν λόγω οργανισμοί ή εταιρίες αποδεικνύουν ότι δεν ήταν εύλογα δυνατή η εμπρόθεσμη διάθεσή τους. β) Τον έλεγχο ασκεί πρόσωπο οριζόμενο δυνάμει της νομοθεσίας

σχετικά με την εκκαθάριση, την πτώχευση, την παύση πληρωμών, τον πτωχευτικό συμβιβασμό ή άλλη ανάλογη διαδικασία. γ) Οι πράξεις της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 πραγματοποιούνται από εταιρίες επενδύσεων χαρτοφυλακίου, υπό τον όρο ότι τα δικαιώματα ψήφου που απορρέουν από τις κατεχόμενες συμμετοχές ασκούνται ιδίως με το διορισμό των μελών του διευθυντικού και του εποπτικού οργάνου των επιχειρήσεων, στις οποίες έχουν συμμετοχή, μόνο για τη διασφάλιση της ακεράιας αξίας των 5 σχετικών επενδύσεων και όχι για τον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό της συμπεριφοράς των επιχειρήσεων αυτών σε θέματα ανταγωνισμού. Άρθρο 6: Προηγούμενη γνωστοποίηση συγκεντρώσεων επιχειρήσεων 1. Κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων πρέπει να γνωστοποιείται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε τριάντα ημέρες από τη σύναψη της συμφωνίας ή τη δημοσίευση της προσφοράς ή ανταλλαγής ή την ανάληψη υποχρέωσης για την απόκτηση συμμετοχής, που εξασφαλίζει τον έλεγχο της επιχείρησης, όταν ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση κατά το άρθρο 10 ανέρχεται, στην παγκόσμια αγορά τουλάχιστον σε εκατόν πενήντα εκατομμύρια (150.000.000) ευρώ και δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, η καθεμία χωριστά, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ στην ελληνική αγορά. 2. Η προθεσμία των τριάντα ημερών αρχίζει από την επέλευση της πρώτης από τις πράξεις, που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο. 3. Υποχρεούνται σε γνωστοποίηση: α) όταν οι συγκεντρώσεις συνίστανται σε συγχώνευση κατά την έννοια της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 του άρθρου 5 ή σε απόκτηση κοινού ελέγχου κατά την έννοια της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 του άρθρου 5, από κοινού οι επιχειρήσεις που συμμετέχουν στις πράξεις αυτές, β) σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, το πρόσωπο ή η επιχείρηση που αποκτά τον έλεγχο στο σύνολο ή σε τμήματα μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων. 4. Σε περίπτωση υπαίτιας παράβασης της υποχρέωσης προς γνωστοποίηση η Επιτροπή Ανταγωνισμού επιβάλλει στον καθένα από τους υπόχρεους προς γνωστοποίηση κατά την παράγραφο 3 πρόστιμο ύψους τουλάχιστον τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ, το οποίο δεν υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό (10%) του συνολικού κύκλου εργασιών, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 10. Κατά την επιμέτρηση του προστίμου λαμβάνονται ιδίως υπόψη η οικονομική ισχύς των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση, το πλήθος των επηρεαζόμενων αγορών και το επίπεδο του ανταγωνισμού σε αυτές, καθώς και η εκτιμώμενη επίδραση της συγκέντρωσης στον ανταγωνισμό. 5. Με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού καθορίζεται το ειδικότερο περιεχόμενο της γνωστοποίησης και ρυθμίζεται κάθε άλλο σχετικό με αυτή θέμα. 6. Οι υπόχρεοι σε γνωστοποίηση, αμέσως μετά τη γνωστοποίηση, υποχρεούνται να δημοσιεύσουν τη γνωστοποιούμενη συγκέντρωση σε μία ημερήσια οικονομική εφημερίδα, πανελλαδικής κυκλοφορίας, με έξοδά τους. Το κείμενο της δημοσίευσης κοινοποιείται αμέσως στην Επιτροπή Ανταγωνισμού και δημοσιεύεται στο διαδικτυακό τόπο που διατηρεί η Επιτροπή Ανταγωνισμού. Οποιοσδήποτε ενδιαφερόμενος μπορεί να υποβάλλει παρατηρήσεις ή να παρέχει στοιχεία επί της γνωστοποιούμενης συγκέντρωσης. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού λαμβάνει υπόψη

το εύλογο έννομο συμφέρον των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση, για διατήρηση του επιχειρηματικού απορρήτου. Με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού καθορίζεται το ειδικότερο περιεχόμενο της δημοσίευσης και ρυθμίζεται κάθε άλλο σχετικό με αυτή θέμα. 7. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, ύστερα από εισήγηση της Ολομέλειας της Επιτροπής Ανταγωνισμού, μπορεί να τροποποιούνται τα κατώτατα όρια και τα κριτήρια που προβλέπονται στην παράγραφο 1. Η εισήγηση της Επιτροπής Ανταγωνισμού βασίζεται σε στατιστικά στοιχεία τα οποία συγκεντρώνει αυτή κάθε τριετία και αφορούν την εφαρμογή του παρόντος άρθρου και την κατάσταση του ανταγωνισμού κατά την προηγούμενη τριετία. Άρθρο 7: Έλεγχος των συγκεντρώσεων επιχειρήσεων 1. Με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού απαγορεύεται κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων, η οποία υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση και η οποία μπορεί να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στην εθνική αγορά ή σε ένα σημαντικό σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή των υπηρεσιών τμήμα της, ιδίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση μιας δεσπόζουσας θέσης. 2. Για την εκτίμηση της δυνατότητας μιας συγκέντρωσης να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό υπό την έννοια της παραγράφου 1, λαμβάνονται υπόψη ιδιαίτερα η διάρθρωση όλων των σχετικών αγορών, ο πραγματικός ή δυνητικός ανταγωνισμός εκ μέρους επιχειρήσεων εγκατεστημένων εντός ή εκτός Ελλάδας, η ύπαρξη νομικών ή πραγματικών εμποδίων εισόδου στην αγορά, η θέση των συμμετεχουσών στη Συγκέντρωση επιχειρήσεων στην αγορά και η χρηματοοικονομική τους ισχύς, οι εναλλακτικές δυνατότητες επιλογής που έχουν οι προμηθευτές και χρήστες, η πρόσβαση τους στις πηγές εφοδιασμού ή στις αγορές διάθεσης των προϊόντων, η εξέλιξη της προσφοράς και της ζήτησης των σχετικών αγαθών και υπηρεσιών, τα συμφέροντα των ενδιαμέσων και τελικών καταναλωτών, καθώς και η συμβολή στην τεχνική και οικονομική πρόοδο και στη βελτίωση της οικονομικής αποτελεσματικότητας, υπό τον όρο ότι η συμβολή αυτή είναι προς το συμφέρον των καταναλωτών και δεν αποτελεί εμπόδιο για τον ανταγωνισμό. 3. Στο μέτρο που η δημιουργία κοινής επιχείρησης έχει ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα το συντονισμό της ανταγωνιστικής συμπεριφοράς επιχειρήσεων που παραμένουν ανεξάρτητες, ο συντονισμός αυτός αξιολογείται σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στις παραγράφους 1 και 3 του άρθρου 1. Κατά την αξιολόγηση αυτή, η Επιτροπή Ανταγωνισμού λαμβάνει υπόψη ιδίως: α) αν δύο ή περισσότερες μητρικές επιχειρήσεις ασκούν, σε σημαντικό βαθμό, δραστηριότητες στην ίδια αγορά με την κοινή επιχείρηση ή σε αγορά προηγούμενων ή επόμενων σταδίων από αυτήν της κοινής επιχείρησης ή σε παραπλήσια αγορά στενά συνδεδεμένη με την αγορά αυτή, και β) εάν ο συντονισμός, ο οποίος απορρέει ευθέως από τη δημιουργία της κοινής επιχείρησης, παρέχει στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις τη δυνατότητα να εξαλείψουν τον ανταγωνισμό σε μεγάλο μέρος των αγορών τους. Διαδικασία προληπτικού ελέγχου συγκεντρώσεων και αποφάσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού 1. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού εξετάζει τη γνωστοποιούμενη συγκέντρωση, μόλις υποβληθεί η σχετική γνωστοποίηση. 2. Αν διαπιστωθεί

ότι η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 6 παράγραφος 1, ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ανταγωνισμού, μέσα σε ένα μήνα από τη γνωστοποίηση, εκδίδει πράξη, η οποία κοινοποιείται στα πρόσωπα ή στις επιχειρήσεις που έχουν προβεί στη γνωστοποίηση. Η πράξη αυτή δεν περιορίζει την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 1 και 2. 3. Αν διαπιστωθεί ότι η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση, παρ' ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1 του άρθρου 6, δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις επί μέρους αγορές στις οποίες αφορά, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, με απόφασή της που εκδίδεται μέσα σε ένα μήνα από τη γνωστοποίηση, εγκρίνει τη συγκέντρωση. 4. Αν διαπιστωθεί ότι η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου και προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις επί μέρους αγορές στις οποίες αφορά, ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ανταγωνισμού, με απόφασή του που εκδίδεται μέσα σε ένα μήνα από τη γνωστοποίηση, κινεί τη διαδικασία της πλήρους διερεύνησης της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης και ενημερώνει αμελλητί τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις σχετικά με την απόφαση του. Από τη γνωστοποίηση στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις της κίνησης της διαδικασίας πλήρους διερεύνησης, οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις μπορούν από κοινού να προβαίνουν σε τροποποιήσεις στη συγκέντρωση ή να προτείνουν την ανάληψη δεσμεύσεων, ώστε να μην προκαλούν σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις επί μέρους αγορές στις οποίες αφορά, και να τις κοινοποιούν στην Επιτροπή Ανταγωνισμού. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 2 και 3, η υπόθεση εισάγεται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε προθεσμία σαράντα πέντε ημερών από την ημερομηνία κίνησης της διαδικασίας πλήρους διερεύνησης. 6. Με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, η οποία εκδίδεται μέσα σε ενενήντα ημέρες από την ημερομηνία κίνησης της διαδικασίας πλήρους διερεύνησης, απαγορεύεται η συγκέντρωση όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 7 και, στην περίπτωση της παραγράφου 5 του άρθρου 5, όταν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις της παραγράφου 3 του άρθρου 1. Σε κάθε άλλη περίπτωση, η Επιτροπή Ανταγωνισμού επιτρέπει τη συγκέντρωση. Η πάροδος της προθεσμίας των ενενήντα ημερών, χωρίς την έκδοση απορριπτικής απόφασης, θεωρείται ως έγκριση της συγκέντρωσης εκ μέρους της Επιτροπής Ανταγωνισμού, η οποία εκδίδει υποχρεωτικώς τη σχετική διαπιστωτική πράξη. 7. Οι αποφάσεις που εκδίδονται σύμφωνα με τις παραγράφους 3 και 6 καλύπτουν και τους περιορισμούς που συνδέονται άμεσα με την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης και είναι απαραίτητοι γι' αυτή. 8. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί να εγκρίνει συγκέντρωση, με την απόφαση της παραγράφου 6, υπό όρους και προϋποθέσεις που η ίδια επιβάλλει, προκειμένου να εξασφαλίζεται η συμμόρφωση των συμμετεχουσών επιχειρήσεων με τις δεσμεύσεις που αυτές έχουν αναλάβει έναντι της Επιτροπής Ανταγωνισμού, ούτως ώστε να καταστεί η συγκέντρωση συμβατή με την παράγραφο 1 του άρθρου 7 και, στην περίπτωση της παραγράφου 5 του άρθρου 5, συμβατή με την παράγραφο 3 του άρθρου 1. Οι δεσμεύσεις που

προτείνουν οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις υποβάλλονται το αργότερο μέσα σε προθεσμία είκοσι ημερών από την ημερομηνία εισαγωγής της υπόθεσης στην Επιτροπή Ανταγωνισμού με την κατάθεση της σχετικής εισήγησης κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 5. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, να αποδεχθεί δεσμεύσεις και μετά την πάροδο της παραπάνω προθεσμίας που τάσσεται για την υποβολή τους. Σ' αυτήν την περίπτωση η προθεσμία των ενενήντα ημερών της παραγράφου 6 μπορεί, με απόφαση της Επιτροπής που κοινοποιείται στις γνωστοποιούσες επιχειρήσεις, να αυξάνεται σε εκατόν πέντε ημέρες. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί με την ίδια απόφασή της να απειλήσει κατά των συμμετεχουσών επιχειρήσεων πρόστιμο σε περίπτωση μη συμμόρφωσης αυτών προς τους παραπάνω όρους ή προϋποθέσεις στο πλαίσιο των δεσμεύσεων. Το πρόστιμο του προηγούμενου εδαφίου μπορεί να ανέρχεται μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό (10%) του συνολικού κύκλου εργασιών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 10. Για την επιμέτρηση του προστίμου λαμβάνονται κυρίως υπόψη οι επιπτώσεις στον ανταγωνισμό από τη μη συμμόρφωση. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί με απόφασή της να θεωρήσει ότι κατέπεσε το πρόστιμο, εφόσον διαπιστωθεί η μη συμμόρφωση των συμμετεχουσών επιχειρήσεων στους όρους ή προϋποθέσεις που επιβλήθηκαν. Σε περίπτωση που οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις 9 εξακολουθούν να μη συμμορφώνονται, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 9. 9. Η Επιτροπή μπορεί να λαμβάνει προσωρινά μέτρα κατάλληλα για την αποκατάσταση ή τη διατήρηση συνθηκών αποτελεσματικού ανταγωνισμού. 10. Τα παραπάνω μέτρα λαμβάνονται όταν μια συγκέντρωση: α) έχει πραγματοποιηθεί κατά παράβαση της παραγράφου 1 και δεν έχει ακόμα ληφθεί απόφαση, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 7, β) έχει πραγματοποιηθεί κατά παράβαση ενός όρου ή προϋπόθεσης που έχει επιβληθεί στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις με την απόφαση που προβλέπεται στην παράγραφο 8, γ) έχει πραγματοποιηθεί κατά παράβαση των διατάξεων ή των αποφάσεων που απαγορεύουν την πραγματοποίησή της, 11. Οι προθεσμίες που προβλέπονται στις προηγούμενες παραγράφους 3, 4, 5 και 6 μπορούν να παραταθούν στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) αν συμφωνήσουν οι γνωστοποιούσες επιχειρήσεις, β) αν η γνωστοποίηση είναι λανθασμένη ή παραπλανητική, με αποτέλεσμα να μην μπορεί η Επιτροπή Ανταγωνισμού να προβεί στην αξιολόγηση της γνωστοποιούμενης συγκέντρωσης. Οι προθεσμίες που προβλέπονται στις παραγράφους 3 και 4 μπορούν επίσης να παραταθούν αν το έντυπο της γνωστοποίησης δεν έχει συμπληρωθεί πλήρως, με αποτέλεσμα να μην μπορεί η Επιτροπή Ανταγωνισμού να προβεί στην αξιολόγηση της γνωστοποιούμενης συγκέντρωσης. Με εξαίρεση την περίπτωση α' της παρούσας παραγράφου, η Επιτροπή υποχρεούται εντός επτά εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία της γνωστοποίησης να ζητήσει από τις γνωστοποιούσες επιχειρήσεις τη διόρθωση της αρχικής γνωστοποίησης. Ως χρονικό σημείο έναρξης των προθεσμιών στην εν λόγω περίπτωση θεωρείται η ημερομηνία της προσήκουσας γνωστοποίησης. 12. Οι προθεσμίες που προβλέπονται στις παραγράφους 3, 4, 5 και 6 αναστέλλονται κατ' εξαίρεση όταν οι

συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις δεν συμμορφώνονται προς την υποχρέωση παροχής πληροφοριών κατά το άρθρο 38 και εφόσον οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις ειδοποιηθούν γι' αυτό μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο ημερών από τη λήξη της προθεσμίας που είχε ταχθεί για την παροχή των πληροφοριών. Στην περίπτωση αυτή, ως χρονικό σημείο επανέναρξης των προθεσμιών θεωρείται η ημερομηνία της παροχής από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις των πλήρων και ακριβών πληροφοριών που ζητήθηκαν κατά το άρθρο 38.

13. Αν, με δικαστική απόφαση, ακυρώνεται εν όλω ή εν μέρει η απόφαση που εκδίδεται με βάση τις προηγούμενες παραγράφους του άρθρου αυτού, η Επιτροπή Ανταγωνισμού επανεξετάζει τη συγκέντρωση υπό το πρίσμα των συνθηκών που επικρατούν στην αγορά. Τα κοινοποιούντα μέρη υποβάλλουν για το σκοπό αυτόν νέα γνωστοποίηση ή συμπληρωματική της αρχικής, εφόσον η τελευταία έχει καταστεί ελλιπής λόγω αλλαγών που μεσολάβησαν στις συνθήκες της αγοράς ή στα στοιχεία που είχαν δοθεί. Εφόσον δεν υπάρχουν τέτοιου είδους αλλαγές, τα μέρη επιβεβαιώνουν το γεγονός αυτό στην Επιτροπή Ανταγωνισμού.

14. Οι αποφάσεις που εκδίδονται σύμφωνα με τις παραγράφους 2, 3 και 6 μπορούν να ανακληθούν στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) αν η έκδοση τους στηρίχθηκε σε ανακριβή και παραπλανητικά στοιχεία, β) αν οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις παραβούν οποιονδήποτε όρο ή υποχρέωση που καθορίζονται με την απόφαση. Αν ανακληθεί η απόφαση στις πιο πάνω περιπτώσεις, επιτρέπεται η έκδοση νέας απόφασης, χωρίς την τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται στο άρθρο αυτό.

Άρθρο 9 Αναστολή πραγματοποίησης της συγκέντρωσης 1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των παραγράφων 2 και 3, απαγορεύεται η πραγματοποίηση της συγκέντρωσης μέχρι την έκδοση μιας από τις αποφάσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2, 3 και 6 του άρθρου 8. Η απαγόρευση αυτή ισχύει και για τις συγκεντρώσεις που δεν γνωστοποιήθηκαν σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 6. Σε περίπτωση υπαίτιας παράβασης της απαγόρευσης αυτής, επιβάλλεται από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, σε όσους υπέχουν την υποχρέωση γνωστοποίησης κατά την παράγραφο 3 του άρθρου 6, πρόστιμο τουλάχιστον τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ, το οποίο σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό (10%) του συνολικού κύκλου εργασιών, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 10. Κατά την επιμέτρηση του προστίμου λαμβάνονται ιδίως υπόψη η οικονομική ισχύς των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων, ο αριθμός των επηρεαζόμενων από τη συγκέντρωση σχετικών αγορών και οι συνθήκες του ανταγωνισμού που επικρατούν σε αυτές, καθώς και τα εκτιμώμενα αποτελέσματα στον ανταγωνισμό από τη συγκέντρωση. 10. Σε περίπτωση άπρακτης παρόδου της παραπάνω προθεσμίας εφαρμόζεται αναλόγως το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 6 του άρθρου 8 του ν. 3959/2011».

11 2. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 δεν αποκλείουν την πραγματοποίηση δημόσιας προσφοράς, αγοράς ή ανταλλαγής ή την απόκτηση στο πλαίσιο χρηματιστηριακών συναλλαγών συμμετοχής που εξασφαλίζει τον έλεγχο μιας επιχείρησης, εφόσον οι πράξεις αυτές γνωστοποιούνται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, μέσα στην προθεσμία που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 6, και υπό τον όρο ότι ο

αποκτών δεν ασκεί τα δικαιώματα ψήφου που συνδέονται με τους συγκεκριμένους τίτλους ή τα ασκεί μόνο για να διατηρήσει την πλήρη αξία της επένδυσης του και βάσει ειδικής άδειας, η οποία παρέχεται από την Επιτροπή Ανταγωνισμού σύμφωνα με την παράγραφο 3. 3. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί, ύστερα από αίτηση, να επιτρέψει παρέκκλιση από τις υποχρεώσεις που ορίζονται στις παραγράφους 1 και 2, προκειμένου να αποφευχθούν σοβαρές ζημιές σε βάρος μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων τις οποίες αφορά η πράξη συγκέντρωσης ή σε βάρος τρίτου. Για την απόφαση αυτή, η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνυπολογίζει, μεταξύ άλλων, την απειλή που συνιστά η εν λόγω συγκέντρωση για τον ανταγωνισμό. Στην απόφαση που επιτρέπει την παρέκκλιση, μπορεί να τίθενται όροι και υποχρεώσεις για την εξασφάλιση συνθηκών αποτελεσματικού ανταγωνισμού και την αποτροπή καταστάσεων που θα μπορούσαν να δυσχεράνουν την εκτέλεση τυχόν απαγορευτικής οριστικής απόφασης. Η άδεια παρέκκλισης μπορεί να ζητείται και να παρέχεται οποτεδήποτε, είτε πριν από τη γνωστοποίηση είτε μετά τη συναλλαγή. Η απόφαση που επιτρέπει την παρέκκλιση, μπορεί να ανακληθεί από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, αν συντρέχει κάποιος από τους λόγους που αναφέρονται στην παράγραφο 14 του άρθρου 8. 4. Αν η συγκέντρωση έχει ήδη πραγματοποιηθεί κατά παράβαση των διατάξεων ή των αποφάσεων που απαγορεύουν την πραγματοποίηση της ή έχει πραγματοποιηθεί κατά παράβαση ενός όρου ή μιας προϋπόθεσης που συνοδεύει απόφαση που ελήφθη δυνάμει της παραγράφου 8 του άρθρου 8, η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί με απόφαση που εκδίδεται σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 8 ή με χωριστή απόφαση χωρίς τήρηση προθεσμίας:

α) να διατάσσει το διαχωρισμό των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση, ιδίως με τη διάλυση της συγχώνευσης ή τη διάθεση όλων των μετοχών ή στοιχείων του ενεργητικού που έχουν αποκτηθεί, ούτως ώστε να επανέλθει η κατάσταση που επικρατούσε πριν από την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης, β) να διατάσσει τη λήψη άλλου κατάλληλου μέτρου για να εξασφαλίζει τη λύση της συγκέντρωσης από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις ή τη λήψη άλλων μέτρων αποκατάστασης. Σε βάρος των επιχειρήσεων που δεν συμμορφώνονται με την απόφαση αυτή, η Επιτροπή Ανταγωνισμού επιβάλλει πρόστιμο ύψους μέχρι δέκα τοις εκατό (10%) του συνολικού κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 10 και επιπλέον πρόστιμο ύψους δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ, για κάθε ημέρα που παρέρχεται χωρίς συμμόρφωση προς την απόφαση. 12 5. Το κύρος των δικαιιοπραξιών που καταρτίζονται κατά παράβαση της παραγράφου 1 εξαρτάται από την απόφαση που εκδίδεται κατ' εφαρμογή των παραγράφων 2, 3 και 6 του άρθρου 8 ή κατ' εφαρμογή της παραγράφου 4. Ωστόσο, οι διατάξεις του παρόντος άρθρου ουδόλως θίγουν το κύρος των χρηματιστηριακών συναλλαγών επί τίτλων γενικώς, περιλαμβανομένων και των τίτλων που είναι μετατρέψιμοι σε άλλους τίτλους, εκτός αν οι αγοραστές ή οι πωλητές γνώριζαν ή όφειλαν να γνωρίζουν ότι η σχετική συναλλαγή πραγματοποιείται κατά παράβαση της παραγράφου 1. Άρθρο 10 Υπολογισμός του κύκλου εργασιών 1. Ο συνολικός κύκλος εργασιών, που ορίζεται σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 4 του άρθρου 6, την παράγραφο 8 του άρθρου

8 και τις παραγράφους 1 και 4 του άρθρου 9 περιλαμβάνει τα ποσά που απορρέουν από την πώληση προϊόντων και την παροχή υπηρεσιών από τις εν λόγω επιχειρήσεις, κατά περίπτωση στην εθνική ή παγκόσμια αγορά, κατά τη διάρκεια της τελευταίας χρήσης και αντιστοιχούν στις συνήθεις δραστηριότητες τους, αφού αφαιρεθούν οι νόμιμες εκπτώσεις επί των πωλήσεων, καθώς και ο φόρος προστιθέμενης αξίας και άλλοι φόροι που συνδέονται άμεσα με τον κύκλο εργασιών. Στο συνολικό κύκλο εργασιών μίας συμμετέχουσας επιχείρησης δεν περιλαμβάνονται οι συναλλαγές που πραγματοποιούνται μεταξύ των επιχειρήσεων οι οποίες αναφέρονται στην παράγραφο 5. 2. Κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις της παραγράφου 1, όταν η συγκέντρωση πραγματοποιείται με την απόκτηση τμημάτων μιας ή περισσότερων επιχειρήσεων, ασχέτως αν τα τμήματα αυτά έχουν ή όχι νομική προσωπικότητα, λαμβάνονται υπόψη, όσον αφορά τον μεταβιβάζοντα, μόνο ο κύκλος εργασιών που αντιστοιχεί στο μεταβιβαζόμενο μέρος. Ωστόσο, δύο ή περισσότερες πράξεις κατά το προηγούμενο εδάφιο, οι οποίες πραγματοποιούνται σε χρονική περίοδο δύο ετών μεταξύ των ίδιων προσώπων ή επιχειρήσεων, θεωρούνται ως μια μόνο συγκέντρωση, που προκύπτει κατά την ημερομηνία της τελευταίας πράξης. 3. Αντί του κύκλου εργασιών λαμβάνονται υπόψη: α) Για τα πιστωτικά ιδρύματα και τους λοιπούς χρηματοοικονομικούς οργανισμούς, το συνολικό ποσό των ακόλουθων κατηγοριών εσόδων, όπως ορίζονται από τις διατάξεις του π.δ. 367/1994 (Α' 200) αφού αφαιρεθούν κατά περίπτωση, ο φόρος προστιθέμενης αξίας και οι άλλοι φόροι που συνδέονται άμεσα με τις εν λόγω παρεχόμενες υπηρεσίες και προϊόντα: αα) Έσοδα από τόκους και εξομοιούμενα έσοδα, ββ) Έσοδα από τίτλους: - έσοδα από μετοχές, μερίδια και άλλους τίτλους μεταβλητής απόδοσης, 13 - έσοδα από συμμετοχές, - έσοδα από μερίδια σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις, γγ) Προμήθειες, δδ) Καθαρά κέρδη από χρηματοπιστωτικές πράξεις, εε) Άλλα έσοδα εκμετάλλευσης. Ο κύκλος εργασιών ενός πιστωτικού ή χρηματοοικονομικού ιδρύματος στην Ελλάδα περιλαμβάνει τα στοιχεία των εσόδων, όπως ορίζονται παραπάνω, τα οποία πραγματοποιεί κατά περίπτωση υποκατάστημα ή τμήμα της επιχείρησης αυτής, εγκατεστημένο στην Ελλάδα. β) Για τις ασφαλιστικές εταιρείες, η αξία των ακαθάριστων ασφαλιστρών που περιλαμβάνουν όλα τα εισπραχθέντα και προς είσπραξη ποσά, δυνάμει των ασφαλιστηρίων συμβολαίων που έχουν συναφθεί από αυτές ή για λογαριασμό τους, συμπεριλαμβανομένων των ασφαλιστρών που έχουν εκχωρηθεί στους αντασφαλιστές, όπως η αξία αυτή προκύπτει μετά την έκπτωση των φόρων και λοιπών τελών που εισπράττονται βάσει του ποσού των ασφαλιστρών ή του συνολικού μεγέθους του ποσού αυτού. Όσον αφορά τον υπολογισμό του κύκλου εργασιών στην Ελλάδα σύμφωνα με το άρθρο 6, λαμβάνονται υπόψη, αντίστοιχα, τα ακαθάριστα ασφάλιστρα που καταβάλλουν τα πρόσωπα που έχουν κατοικία ή εγκατάσταση στην Ελλάδα. 4. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 2, ο κύκλος εργασιών μίας συμμετέχουσας επιχείρησης, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 4 του άρθρου 6, την παράγραφο 8 του άρθρου 8 και το εδάφιο γ' της παραγράφου 1 και το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 9, προκύπτει από το άθροισμα των κύκλων εργασιών των ακόλουθων επιχειρήσεων: α) της

συμμετέχουσας επιχείρησης, β) των επιχειρήσεων, στις οποίες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις διαθέτουν άμεσα ή έμμεσα: αα) είτε περισσότερο από το 50% του μετοχικού κεφαλαίου ή της εταιρικής περιουσίας, ββ) είτε την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου, γγ) είτε την εξουσία να διορίζουν ή να παύουν την πλειοψηφία των μελών των οργάνων διοίκησης των επιχειρήσεων αυτών, δδ) είτε το δικαίωμα να διαχειρίζονται τις υποθέσεις των επιχειρήσεων αυτών. 14 γ) των επιχειρήσεων που διαθέτουν σε μια συμμετέχουσα επιχείρηση τα δικαιώματα ή τις δυνατότητες επιρροής που αναφέρονται στην περίπτωση β', δ) των επιχειρήσεων, στις οποίες μια επιχείρηση αναφερόμενη στην περίπτωση γ', διαθέτει τα δικαιώματα επιρροής που αναφέρονται στην περίπτωση β', ε) των επιχειρήσεων στις οποίες, περισσότερες της μίας επιχειρήσεις από αυτές που αναφέρονται στις περιπτώσεις α' έως και δ', διαθέτουν από κοινού τα δικαιώματα ή τις δυνατότητες επιρροής που αναφέρονται στην περίπτωση β' της παραγράφου 4, κατά τον υπολογισμό του κύκλου εργασιών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 4 του άρθρου 6, την παράγραφο 8 του άρθρου 8 και το εδάφιο γ' της παραγράφου 1 και το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 9: α) δεν λαμβάνεται υπόψη ο κύκλος εργασιών που προκύπτει από την πώληση αγαθών και την παροχή υπηρεσιών, μεταξύ της κοινής επιχείρησης και καθεμιάς από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις ή κάθε άλλης επιχείρησης συνδεδεμένης με μία από αυτές, κατά την έννοια των περιπτώσεων β' έως ε' της παραγράφου 4. β) λαμβάνεται υπόψη ο κύκλος εργασιών που προκύπτει από την πώληση προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών μεταξύ της κοινής επιχείρησης και κάθε τρίτης επιχείρησης. Αυτός ο κύκλος εργασιών επιμερίζεται εξίσου στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις.>>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Β.ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ Η ΟΠΟΙΑ ΕΓΚΡΙΝΕΙ ΤΗΝ ΣΥΓΧΩΝΕΥΣΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ-ΑΕΓΕΑΝ

IV.2. Εκτίμηση από πλευράς ανταγωνισμού όσον αφορά τα εμπορικά δρομολόγια

IV.2.1. Αλληλεπικάλυψη του πεδίου των ήδη εκτελούμενων και των δυνητικών δρομολογίων

- (34) Τον Ιανουάριο του 2011, κατά τον χρόνο έκδοσης της απόφασης στην υπόθεση Olympic / Aegean I, οι δραστηριότητες των μερών αλληλεπικαλύπτονταν σε 15 δρομολόγια εσωτερικού και σε 8 εξωτερικού. Έκτοτε, ο αριθμός των επικαλύψεων μειώνεται σταθερά.
- (35) Μέχρι τον Ιούλιο του 2013, λόγω των ζημιών που εμφάνισε, η Ολυμπιακή αποφάσισε να αποσυρθεί, από τη χειμερινή περίοδο του 2013, από τα τρία πιο σημαντικά δρομολόγια εσωτερικού, Αθήνας-Θεσσαλονίκης, Αθήνας-Ηρακλείου και Αθήνας-Ρόδου. Ως εκ τούτου, έως τον Οκτώβριο του 2013, οι δραστηριότητες των μερών θα αλληλεπικαλύπτονται σε 3 δρομολόγια. Το καλοκαίρι του 2014, εφόσον οι εταιρείες δεν αποσυρθούν από πρόσθετα δρομολόγια, οι δραστηριότητές τους θα αλληλεπικαλύπτονται σε 5 δρομολόγια εσωτερικού. Το κοινοποιούν μέρος ισχυρίζεται ότι ο αριθμός των επιβατών που διακινούνται σε δρομολόγια εσωτερικού στα οποία τα μέρη αλληλεπικαλύπτονται προβλέπεται να μειωθεί κατά 84 %, από 4 εκατ. επιβάτες «Α&Π» στα 19 δρομολόγια τα οποία αλληλεπικαλύπτονταν τον Ιανουάριο του 2010 σε 650 χιλιάδες επιβάτες «Α&Π» σε 5 δρομολόγια τα οποία αλληλεπικαλύπτονταν τον Ιούλιο του 2014.
- (36) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι τα ακόλουθα 5 δρομολόγια αλληλεπικαλύπτονται πραγματικά μεταξύ των μερών: Αθήνα-Χανιά, Αθήνα-Κέρκυρα, Αθήνα-Κως, Αθήνα-Μυτιλήνη και Αθήνα-Σαντορίνη (που αναφέρονται από κοινού με τις πιθανές επικαλύψεις (βλέπε τμήμα IV.2.6)) ως «προβληματικά δρομολόγια»).
- (37) Όσον αφορά τους επιβάτες που είναι ευαίσθητοι στον παράγοντα χρόνο, η πράξη θα οδηγούσε στη δημιουργία μονοπωλίου σε όλα τα πραγματικά αλληλεπικαλυπτόμενα δρομολόγια. Όσον αφορά τους επιβάτες που δεν είναι ευαίσθητοι στον παράγοντα χρόνο και όλους τους επιβάτες, η πράξη θα οδηγούσε στη δημιουργία μονοπωλίου στο δρομολόγιο Αθήνας-Κέρκυρας, και είτε στη δημιουργία μονοπωλίου (εάν αποκλειστούν τα πορθμεία από τις αντίστοιχες σχετικές αγορές) ή τουλάχιστον στην εξάλειψη των δύο άμεσων ανταγωνιστών (εάν περιληφθούν τα πορθμεία στις αντίστοιχες σχετικές αγορές) στα δρομολόγια Αθήνας-Χανίων, Αθήνας-Κω, Αθήνας-Μυτιλήνης και

Αθήνας-Σαντορίνης.

- (38) *Επιπλέον, η πράξη θα οδηγούσε στην εξάλειψη του δυνητικού ανταγωνισμού σε έξι δρομολόγια, επειδή τα μέρη θα έπαυαν να ασκούν αμοιβαία απειλή εισόδου (βλέπε τμήμα IV.2.6).*

IV.2.2. Εγγύτητα του ανταγωνισμού

- (39) *Έως τον Απρίλιο του 2013, η Ολυμπιακή επρόκειτο να χρησιμοποιεί αποκλειστικά ελικοστροβιλοκινητήρια αεροσκάφη ενώ ο στόλος της Aegean αποτελείται αποκλειστικά από αεριωθούμενα αεροσκάφη.*
- (40) *Από την πλευρά της προσφοράς, τα ελικοστροβιλοκινητήρια αεροσκάφη καταναλώνουν λιγότερα καύσιμα από τα αεριωθούμενα και έχουν μικρότερο αριθμό θέσεων. Ως εκ τούτου, τα ελικοστροβιλοκινητήρια αεροσκάφη Q400 της Ολυμπιακής έχουν 78 θέσεις έναντι 168 θέσεων των A320 της Aegean. Κατά κανόνα, στα δρομολόγια με χαμηλή κίνηση η χρήση ελικοστροβιλοκινητήριων αεροσκαφών έχει πλεονέκτημα κόστους έναντι της χρήσης αεροσκαφών A320 λόγω των υψηλότερων συντελεστών φορτίου και της συχνότητας των δρομολογίων, ενώ στα δρομολόγια με υψηλή κίνηση η χρήση αεριωθούμενων αεροσκαφών είναι περισσότερο συμφέρουσα από τη χρήση ελικοστροβιλοκινητήριων. Από την πλευρά της ζήτησης, η Aegean ισχυρίζεται ότι οι επιβάτες προτιμούν τα αεριωθούμενα αεροσκάφη από τα ελικοστροβιλοκινητήρια, διότι προσφέρουν περισσότερη άνεση, έχουν λιγότερους κραδασμούς και κάνουν λιγότερο θόρυβο.*
- (41) *Ωστόσο, η έρευνα αγοράς κατέδειξε ότι τα μέρη είναι στενοί και ουσιαστικά άμεσοι ανταγωνιστές στα προβληματικά δρομολόγια. Το συμπέρασμα αυτό συνάγεται ιδίως δεδομένου του γεγονότος ότι τα συμβαλλόμενα μέρη είναι οι μόνοι δύο αερομεταφορείς που δραστηριοποιούνται στις γραμμές που επικαλύπτονται πραγματικά με πορθμεία τα οποία αποτελούν υποκατάστατα, στην καλύτερη περίπτωση, σε περιορισμένο μόνο βαθμό.*

IV.2.3. Η πρόσφατη είσοδος και έξοδος της Cyprus Airways

- (42) *Στις 26 Μαρτίου 2012, η Cyprus Airways εισήλθε στο ελληνικό*

δρομολόγιο εσωτερικού Αθήνας-Θεσσαλονίκης. Τον Οκτώβριο του 2012, η Cyprus Airways προσέθεσε τα δρομολόγια Αθήνας-Ηρακλείου και Αθήνας-Ρόδου.

(43) Εξαιτίας της εισόδου της Cyprus Airways σε τρία αλληλεπικαλυπτόμενα δρομολόγια των μερών, το κοινοποιούν μέρος ισχυρίστηκε ότι η Cyprus Airways επρόκειτο να εξελιχθεί σε σημαντικό ανταγωνιστή στην ελληνική εγχώρια αγορά. Στην απόφασή της για κίνηση της διαδικασίας, η Επιτροπή εξέφρασε αμφιβολίες όσον αφορά τη βιωσιμότητα της Cyprus Airways και τη συνεχή παρουσία της στα δρομολόγια εσωτερικού της Ελλάδας.

(44) Την 1η Ιουλίου 2013, η Cyprus Airways ανακοίνωσε την έξοδό της από τα τρία δρομολόγια Αθήνας-Θεσσαλονίκης, Αθήνας-Ηρακλείου και Αθήνας-Ρόδου στο πλαίσιο του σχεδίου αναδιάρθρωσής της και δεν διατύπωσε καμία πρόθεση να εισέλθει εκ νέου.

IV.2.4. Πίεση από απευθείας διεθνείς πτήσεις

(45) Μολονότι το κοινοποιούν μέρος ισχυρίστηκε ότι οι απευθείας πτήσεις από διεθνείς προορισμούς προς ελληνικά νησιά ασκούν ανταγωνιστική πίεση σε πτήσεις εσωτερικού στην Ελλάδα από την Αθήνα, δεν ήταν σε θέση να παράσχει σχετικά αποδεικτικά στοιχεία και η έρευνα αγοράς δεν τεκμηρίωσε αυτόν τον ισχυρισμό. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι απευθείας πτήσεις από διεθνή σημεία αναχώρησης προς τα ελληνικά νησιά δεν θα επρόκειτο να ασκήσουν ανταγωνιστική πίεση σε πτήσεις εσωτερικού από την Αθήνα, ιδίως στα προβληματικά δρομολόγια.

IV.2.5. Είσοδος/επέκταση

(46) Η Επιτροπή εξέτασε την πιθανότητα έγκαιρης και επαρκούς εισόδου οιασδήποτε άλλης αεροπορικής εταιρείας στην ελληνική εγχώρια αγορά μετά τη συγκέντρωση. Το κοινοποιούν μέρος υποστήριξε ότι είναι πιθανότερη η είσοδος αερομεταφορέων χαμηλού κόστους, όπως η Ryanair και η easyJet.

(47) Κατά την έρευνα αγοράς της Επιτροπής εντοπίστηκαν αρκετά στοιχεία

που συνηγορούν κατά της πιθανότητας έγκαιρης και επαρκούς εισόδου. Μολονότι η σημασία καθενός από τα στοιχεία αυτά ενδέχεται να εξαρτάται από το είδος του αερομεταφορέα (π.χ. αερομεταφορέας χαμηλού κόστους ή πλήρους εξυπηρέτησης), από κοινού αυτά τα στοιχεία δείχνουν ότι είναι απίθανη η έγκαιρη και επαρκής είσοδος στα εν λόγω δρομολόγια.

(48) *Πρώτον, από τα αποδεικτικά στοιχεία προκύπτει ότι η είσοδος σε δρομολόγια εσωτερικού της Ελλάδας θα συνεπαγόταν σημαντικές μη ανακτήσιμες δαπάνες έναρξης. Η σημαντικότερη από τις εν λόγω μη ανακτήσιμες δαπάνες έχει τη μορφή αρχικών ζημιών σε ένα δρομολόγιο ως αποτέλεσμα χαμηλής αρχικής τιμολόγησης με σκοπό τη διείσδυση σε ένα δρομολόγιο εσωτερικού στην Ελλάδα. Άλλες μη ανακτήσιμες δαπάνες είναι οι δαπάνες εμπορίας που απαιτούνται για την εξασφάλιση της αναγνωρισιμότητας του σήματος.*

(49) *Κατά δεύτερο λόγο, η έρευνα αγοράς κατέδειξε σειρά παραγόντων που επηρεάζουν την πιθανή κερδοφορία και τον κίνδυνο εισόδου σε δρομολόγια εσωτερικού στην Ελλάδα. Πρόκειται, συγκεκριμένα, για το χαμηλό επίπεδο ζήτησης στην εγχώρια αγορά της Ελλάδας και την αβεβαιότητα ως προς την εξέλιξη της ζήτησης, παράγοντες που ενδέχεται να αποτρέψουν μια απόφαση εισόδου. Επίσης, το υψηλό επίπεδο των αερολιμενικών τελών στο αεροδρόμιο της Αθήνας, το οποίο σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις είναι το 2ο ή το 4ο πιο ακριβό αεροδρόμιο στην Ευρώπη, αποθαρρύνει την είσοδο. Τα υψηλά τέλη αεροδρομίου στην Αθήνα βαρύνουν ιδιαίτερα τους αερομεταφορείς χαμηλού κόστους, οι οποίοι βασίζονται στους χαμηλούς ναύλους για την αύξηση των πωλήσεών τους. Επιπλέον, η έρευνα αγοράς διαπίστωσε περαιτέρω ανασταλτικούς παράγοντες, όπως το κόστος διανομής, η πρόσβαση σε πτήσεις με ανταπόκριση και η συμφόρηση των χρονοθυρίδων και των υποδομών στους ελληνικούς περιφερειακούς αερολιμένες κατά τις περιόδους αιχμής το καλοκαίρι.*

(50) *Τρίτον, για την εκτίμηση της εισόδου, η Επιτροπή κρίνει αναγκαίο να λαμβάνεται υπόψη το κόστος ευκαιρίας, ιδίως δεδομένης της χαμηλής απόδοσης και της αβεβαιότητας που επικρατεί στην ελληνική εγχώρια*

αγορά.

(51) *Τέταρτον, προκειμένου η είσοδος να έχει επαρκές εύρος και κλίμακα ώστε να ασκήσει πίεση στη συγχωνευμένη οντότητα, ένας δυνητικός νεοεισερχόμενος στην αγορά θα πρέπει να δημιουργήσει μια βάση στην Αθήνα.*

(52) *Τέλος, η Επιτροπή ζήτησε τις απόψεις δυνητικών ανταγωνιστών όσον αφορά την πιθανότητα εισόδου τους στα προβληματικά δρομολόγια μετά την πράξη.*

— *Η easyJet αρνήθηκε επανειλημμένα ότι είναι πιθανό να εισέλθει στα δρομολόγια εσωτερικού στην Ελλάδα. Εξήγησε την έλλειψη ενδιαφέροντος εκ μέρους της για δρομολόγια εσωτερικού στην Ελλάδα αναφέροντας ότι η επιχειρηματική της στρατηγική ήταν να επικεντρωθεί στις βασικές αγορές της, στις οποίες δεν περιλαμβάνεται η Ελλάδα.*

— *Η Ryanair ανέφερε ότι δεν θα εισερχόταν στα δρομολόγια προς/από την Αθήνα εάν δεν μειώνονταν σημαντικά τα τέλη αεροδρομίου στην Αθήνα. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία, κάτι τέτοιο ήταν μάλλον απίθανο να συμβεί σε επαρκή βαθμό στο προβλέψιμο μέλλον. Ιστορικά, η Ryanair απέφυγε τους μεγάλους αερολιμένες με υψηλά τέλη αεροδρομίου, και πραγματοποιούσε κατά κύριο λόγο δρομολόγιο σε φθηνότερα δευτερεύοντα αεροδρόμια.*

— *Η Vueling υποστήριξε ότι θα μπορούσε να εξετάσει το ενδεχόμενο εισόδου σε δρομολόγια εσωτερικού στην Ελλάδα εάν συνέτρεχαν οι κατάλληλες συνθήκες. Ωστόσο, τα σχέδια εισόδου της Vueling ήταν πολύ ενδεικτικά προκειμένου να ληφθούν ως βάση για την εκτίμηση της πιθανότητας έγκαιρης και επαρκούς εισόδου.*

— *Η έρευνα της αγοράς δεν κατέδειξε την πιθανότητα εισόδου και άλλων εγχώριων ή διεθνών αεροπορικών*

εταιρειών μετά την πράξη.

- (53) Συνεπώς, δεν θεωρείται πιθανό να εισέλθουν μετά την πράξη δυνητικοί ανταγωνιστές στα ελληνικά δρομολόγια εσωτερικού εγκαίρως και επαρκώς ώστε να αποτραπούν ή να εξουδετερωθούν τυχόν ενδεχόμενα αποτελέσματα περιορισμού του ανταγωνισμού από την πράξη.

IV.2.6. Δυνητικός ανταγωνισμός

- (54) Ο ανταγωνισμός στα εν λόγω δρομολόγια που εκμεταλλεύονται επί του παρόντος τόσο η Aegean όσο και η Ολυμπιακή από τη βάση τους στην Αθήνα δεν μπορεί να εξεταστεί μεμονωμένα. Ο δυνητικός ανταγωνισμός συνιστά σημαντική παράμετρο του ανταγωνισμού μεταξύ της Aegean και της Ολυμπιακής λόγω του ευρέος δικτύου τους στην Ελλάδα αλλά και όπως πιστοποιεί η πείρα από υποθέσεις εισόδου στο παρελθόν.
- (55) Ως συνέπεια της ιστορικής διάρθρωσης του μεταξύ τους ανταγωνισμού και της πολύ περιορισμένης επίπτωσης της εισόδου άλλων αερομεταφορέων για τα μέρη, η Aegean και η Ολυμπιακή ασκούν μεταξύ τους ενδεχόμενες ανταγωνιστικές πιέσεις σε διάφορα δρομολόγια.
- (56) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή θεωρεί ότι η πράξη είναι πιθανόν να παρακωλύσει σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό, ιδίως ως αποτέλεσμα της δημιουργίας ή της ενίσχυσης δεσπόζουσας θέσης, με την εξάλειψη του πιο αξιόπιστου δυνητικού νεοεισερχόμενου ανταγωνιστή στα ακόλουθα δρομολόγια στα οποία η Aegean και η Ολυμπιακή αντιστοίχως ασκούν σημαντική περιοριστική επίδραση και στα οποία δεν υπάρχει επαρκής αριθμός άλλων δυνητικών ανταγωνιστών που θα μπορούσαν να διατηρήσουν μια επαρκή ανταγωνιστική πίεση στην οντότητα που θα προέκυπτε από τη συγκέντρωση μετά την πράξη: Αθήνα-Αλεξανδρούπολη, Αθήνα-Ρόδος, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, Αθήνα-Ηράκλειο, Αθήνα-Χίος και Αθήνα-Σάμος.

IV.2.7. Επιπτώσεις για τους καταναλωτές

- (57) Μια συγκέντρωση που οδηγεί σε υψηλά μερίδια αγοράς είναι ιδιαίτερα πιθανό να οδηγήσει σε αύξηση των τιμών όταν οι πελάτες των μερών

ενδέχεται να έχουν δυσκολίες ή να μην είναι σε θέση να στραφούν προς άλλους προμηθευτές επειδή υπάρχουν λίγοι ή δεν υπάρχουν εναλλακτικοί προμηθευτές. Οι εν λόγω πελάτες είναι, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις οριζόντιες συγκεντρώσεις, «ιδιαίτερα ευάλωτοι σε αυξήσεις τιμών»⁽¹⁰⁾.

- (58) Αυτό θα συνέβαινε μετά την πράξη, δεδομένου ότι: i) όσον αφορά τους επιβάτες που είναι ευαίσθητοι στον παράγοντα χρόνο, η πράξη θα εξάλειφε κάθε εναλλακτική δυνατότητα σε όλα τα δρομολόγια μονοπωλιακής εκμετάλλευσης· και ii) όσον αφορά τους επιβάτες που δεν είναι ευαίσθητοι στον παράγοντα χρόνο (εάν δεν περιληφθούν τα πορθμεία στις αντίστοιχες σχετικές αγορές), η πράξη θα εξάλειφε κάθε εναλλακτική δυνατότητα σε όλα τα δρομολόγια μονοπωλιακής εκμετάλλευσης, ή τουλάχιστον (εάν περιληφθούν τα πορθμεία στις αντίστοιχες σχετικές αγορές), θα εξάλειφε τον πλησιέστερο ανταγωνιστή⁽¹¹⁾. Ως εκ τούτου, οι καταναλωτές θα είχαν πολύ περιορισμένη δυνατότητα επιλογής όταν αποφασίζουν να ταξιδέψουν. Επιπλέον, η πράξη θα εξάλειφε επίσης τον δυνητικό ανταγωνισμό σε διάφορα άλλα μη αλληλεπικαλυπτόμενα δρομολόγια, πράγμα που θα οδηγούσε στην εξάλειψη των ανταγωνιστικών πιέσεων εις βάρος των καταναλωτών.

IV.2.8. Συμπέρασμα σχετικά με την εκτίμηση από πλευράς ανταγωνισμού

- (59) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η πράξη θα οδηγήσει σε σημαντική παρακώλυση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού, ιδίως ως αποτέλεσμα της δημιουργίας ή της ενίσχυσης μιας δεσπόζουσας θέσης, όσον αφορά τα ακόλουθα δρομολόγια, στα οποία η πράξη συνεπάγεται πολύ υψηλά συνδυασμένα μερίδια αγοράς και καταργεί τη σημαντική ανταγωνιστική πίεση που ασκούν τα μέρη μεταξύ τους ως στενοί (και στις περισσότερες περιπτώσεις άμεσοι) ανταγωνιστές:

α) Αθήνα-Χανιά

β) Αθήνα-Κέρκυρα

γ) Αθήνα-Κως

δ) Αθήνα-Μυτιλήνη

ε) Αθήνα-Σαντορίνη

(60) Επιπλέον, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η πράξη είναι πιθανόν να παρακωλύσει σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό, ιδίως ως αποτέλεσμα της δημιουργίας ή της ενίσχυσης δεσπόζουσας θέσης, με την εξάλειψη του πιο αξιόπιστου δυνητικού νεοεισερχόμενου ανταγωνιστή στα ακόλουθα δρομολόγια:

α) Αθήνα-Αλεξανδρούπολη

β) Αθήνα-Ρόδος

γ) Αθήνα-Θεσσαλονίκη

δ) Αθήνα-Ηράκλειο

ε) Αθήνα-Χίος

στ) Αθήνα-Σάμος

IV.2.9. Βελτίωση της αποτελεσματικότητας

(61) Σύμφωνα με τον κανονισμό συγκεντρώσεων και τις κατευθυντήριες γραμμές για τις οριζόντιες συγκεντρώσεις, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, οι αντιανταγωνιστικές επιπτώσεις μιας συγκέντρωσης μπορεί να αντισταθμιστούν εν μέρει ή πλήρως από τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας ως αποτέλεσμα της συγκέντρωσης.

(62) Το κοινοποιούν μέρος ισχυρίζεται ότι η πράξη θα οδηγήσει σε σημαντική βελτίωση της αποτελεσματικότητας ύψους περίπου [...] εκατ. ευρώ. Το σύνολο αυτό αποτελείται από το ποσό των [...] εκατ. ευρώ από την εξοικονόμηση σε μεταβλητό κόστος στην επίγεια εξυπηρέτηση, την τροφοδοσία και τη διανομή· εξοικονόμηση παγίου κόστους ύψους [...] εκατ. ευρώ από μείωση του αριθμού απασχολούμενων και ενοποίηση των διοικητικών λειτουργιών· [...] εκατ. ευρώ από τη

βελτίωση της χρήσης του στόλου· και [...] εκατ. ευρώ ως «συνέργιες εσόδων» που απορρέουν από τη βελτίωση της ικανότητας σύνδεσης στα αλληλεπικαλυπτόμενα και μη αλληλεπικαλυπτόμενα δρομολόγια.

- (63) Κατά την έρευνα που διενήργησε, η Επιτροπή προέβη σε εκτίμηση των διαφορών κατηγοριών της προβαλλόμενης βελτίωσης της αποτελεσματικότητας. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η προβαλλόμενη βελτίωση της αποτελεσματικότητας δεν είναι πιθανό να είναι επαρκής ώστε να αντισταθμίσει τις πιθανές αρνητικές συνέπειες της πράξης. Ωστόσο, δεδομένου ότι η πράξη δεν θα μπορούσε να έχει καμία αρνητική συνέπεια για τον ανταγωνισμό στις σχετικές αγορές, επειδή η Ολυμπιακή είναι προβληματική επιχείρηση, η οποία, χωρίς την πράξη θα εξήρχετο από την αγορά (βλέπε τμήμα VI), η Επιτροπή δεν χρειάζεται να διατυπώσει οριστική άποψη σχετικά με τους ισχυρισμούς του κοινοποιούντος μέρους περί βελτίωσης της αποτελεσματικότητας.

V. ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ

- (64) Το κοινοποιούν μέρος πρότεινε δεσμεύσεις, σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 2 του κανονισμού συγκεντρώσεων, οι οποίες συνίστανται σε καθορισμό ανώτατου ορίου στις τιμές των ναύλων και σε προσφορά για υπεκμίσθωση αεροσκαφών σε δυνητικούς νέους αερομεταφορείς υπό ορισμένες προϋποθέσεις, σύμφωνα με το κοινοποιούν μέρος.
- (65) Η Επιτροπή δεν υπέβαλε σε δοκιμή αγοράς τις δεσμεύσεις αυτές διότι τις έκρινε ακατάλληλες για την άρση των προβλημάτων ανταγωνισμού που εντοπίστηκαν.
- (66) Ωστόσο, σε καμία περίπτωση δεν χρειάζεται να προβεί σε λεπτομερή ανάλυση των δεσμεύσεων που υποβλήθηκαν, διότι η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ολυμπιακή τελικά θα εγκατέλειπε την αγορά ακόμη και χωρίς την πράξη (βλέπε το επόμενο τμήμα περί προστασίας προβληματικής επιχείρησης) και, ως εκ τούτου, η πράξη δεν θα μπορούσε να έχει καμία αρνητική συνέπεια για τον ανταγωνισμό. Κατά συνέπεια, δεν υπάρχει ανάγκη λήψης μέτρων στη συγκεκριμένη υπόθεση.

VI. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

- (67) Στις 24 Αυγούστου 2013, το κοινοποιούν μέρος υποστήριξε ότι, δεδομένων των χρηματοδοτικών αναγκών της Ολυμπιακής και της μη διαθεσιμότητας κεφαλαίων, χωρίς την πράξη, η Ολυμπιακή θα διέκοπτε τη λειτουργία της και, ως εκ τούτου, θα έπαυε να ανταγωνίζεται την Aegean. Κατά συνέπεια, με ή χωρίς την πράξη, η Aegean θα καθίστατο ο μοναδικός αερομεταφορέας σε εκείνα τα αλληλεπικαλυπτόμενα δρομολόγια στα οποία η Επιτροπή εντόπισε προβλήματα ανταγωνισμού, και η πράξη αυτή θα έπρεπε να εγκριθεί.
- (68) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή πραγματοποίησε ανάλυση για να προσδιορίσει κατά πόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις προστασίας προβληματικής επιχείρησης (ΠΠΕ), όπως προσδιορίζονται στη νομολογία και στις κατευθυντήριες γραμμές για τις οριζόντιες συγκεντρώσεις. Η ΠΠΕ αναλύεται στο πλαίσιο της άνευ προηγουμένου οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα και της επακόλουθης υποχώρησης της εγχώριας ζήτησης: Οι επιβάτες των δρομολογίων εσωτερικού μειώθηκαν κατά 26 % μεταξύ του 2009 και του 2012 και η πτώση αυτή συνεχίστηκε κατά το πρώτο εξάμηνο του 2013.

VI.1. Πρώτο κριτήριο της ΠΠΕ: Η Ολυμπιακή θα αναγκαζόταν να τεθεί εκτός αγοράς λόγω οικονομικών δυσχερειών εάν δεν την εξαγόραζε η Aegean

- (69) Η Ολυμπιακή έχει διατηρηθεί μέχρι στιγμής σε λειτουργία μόνο λόγω της συνεχούς χρηματοδότησής της από τη μητρική της εταιρεία Marfin. Η Ολυμπιακή δεν εμφάνισε ποτέ κερδοφορία από το 2009, όταν η Marfin έθεσε σε νέες βάσεις τη λειτουργία της εταιρείας απαλλάσσοντάς την από υποχρεώσεις μετά από διαγωνισμό που προκήρυξε η ελληνική κυβέρνηση. Η Ολυμπιακή θα εμφανίσει ζημία και το 2013 και αναμένεται να παραμείνει ζημιογόνος τα επόμενα 2-3 έτη με οποιοδήποτε επιχειρηματικό σχέδιο.
- (70) Ωστόσο, η Marfin βρίσκεται επί του παρόντος σε δυσχερή οικονομική κατάσταση. Η πτώχευση της Λαϊκής Τράπεζας Κύπρου προκάλεσε όχι μόνον σημαντικές απομειώσεις αξίας αλλά και σημαντική αβεβαιότητα λόγω της προσωρινής διάταξης του δικαστηρίου κατά ηγετικών στελεχών της Marfin και κατά της ίδιας της Marfin. Επιπλέον, οι θυγατρικές της Marfin εξακολούθησαν να εμφανίζουν ζημίες το 2012

και η Marfin εξάντλησε το σύνολο σχεδόν των ταμειακών της διαθεσίμων χωρίς περιορισμό χρήσης. Η Marfin διαθέτει πλέον σήμερα ταμειακά διαθέσιμα χωρίς περιορισμό χρήσης μόνο [...] εκατ. ευρώ περίπου.

(71) Παρά την ακραία συρρίκνωση της Ολυμπιακής και την έξοδο από πολλά ζημιογόνα δρομολόγια κατά τα τελευταία έτη, η εταιρεία δεν κατόρθωσε να αποκαταστήσει την κερδοφορία της και εξακολούθησε να εμφανίζει μόνο ζημίες. Με βάση τα επιχειρηματικά σενάρια της Ολυμπιακής, είναι πολύ πιθανό ότι η Ολυμπιακή θα χρειαστεί περαιτέρω χρηματοδότηση ύψους τουλάχιστον [...] εκατ. ευρώ κατά τα επόμενα τρία έτη μέχρι το 2016. Οι ανάγκες βραχυπρόθεσμης χρηματοδότησης της Ολυμπιακής θα κορυφωθούν πιθανώς [στο εγγύς μέλλον] ήδη με απαιτήσεις ύψους περίπου [...] εκατ. ευρώ. Κατά συνέπεια, είναι πολύ πιθανό να μην είναι σε θέση η Marfin να καλύψει τις απαιτήσεις αυτές.

(72) Θα συνέφερε επομένως πολύ περισσότερο τη Marfin να κλείσει την Ολυμπιακή παρά να τη διατηρήσει σε λειτουργία. Οποιαδήποτε νέα επένδυση στην Ολυμπιακή στο άμεσο μέλλον μέχρι το 2016 δεν αναμένεται να αποφέρει κέρδη αλλά, κατά πάσα πιθανότητα, θα οδηγήσει μόνο σε περαιτέρω ζημίες.

(73) Η Ολυμπιακή δεν συγκαταλέγεται στις κύριες θυγατρικές που η Marfin θα συνέχιζε να στηρίζει με τους περιορισμένους πόρους που διαθέτει. Οι κύριες θυγατρικές του ομίλου Marfin, οι οποίες αντιπροσωπεύουν το [...] % των πωλήσεων του ομίλου και σχεδόν το σύνολο της καθαρής αξίας του ενεργητικού του, είναι πρωτοπόροι στις αγορές τους. Αντιθέτως, η Ολυμπιακή δεν διαθέτει ενσώματα ή πολύτιμα στοιχεία ενεργητικού, περιορίζει σταδιακά τις επιχειρηματικές της δραστηριότητες και δεν αναμένεται να καταστεί ξανά κερδοφόρος κατά το προβλέψιμο μέλλον, ακόμη και βάσει εξαιρετικά αισιόδοξων παραδοχών.

(74) Κατά την επόμενη τριετία, η Marfin μπορεί να εισπράξει βάσει των πλέον αισιόδοξων παραδοχών [...] εκατ. EUR από την εκχώρηση μη βασικών στοιχείων ενεργητικού. Εάν συνυπολογισθεί το ποσό των [...] εκατ. ευρώ ελάχιστης χρηματοδοτικής στήριξης προς τις βασικές

θυγατρικές εταιρείες της Marfin το 2014, καθίσταται ακόμη πιο προφανής η δυσχερής οικονομική κατάσταση του ομίλου.

- (75) Με βάση τα ανωτέρω, η πλέον ορθολογική απόφαση που θα μπορούσε να λάβει η Marfin θα ήταν πράγματι να παύσει να στηρίζει την Ολυμπιακή και να προβεί σε πλήρες κλείσιμό της.

VI.2. Δεύτερο κριτήριο της ΠΠΕ: δεν υπάρχει καμία εναλλακτική εξαγορά λιγότερο ανταγωνιστική από την κοινοποιηθείσα συγκέντρωση

- (76) Από την έρευνα αγοράς της Επιτροπής προέκυψε ότι, εκτός από την Aegean, κανένας άλλος φορέας δεν εκδήλωσε τεκμηριωμένο ενδιαφέρον για την εξαγορά της Ολυμπιακής. Ακόμη και μετά την απόφαση απαγόρευσης του 2011, οπότε ο αερομεταφορέας ήταν προφανώς διαθέσιμος προς πώληση σε άλλους αγοραστές, δεν εκδηλώθηκε σχετικό ενδιαφέρον.

VI.3. Τρίτο κριτήριο της ΠΠΕ: χωρίς τη συγκέντρωση, τα στοιχεία ενεργητικού της προβληματικής επιχείρησης θα τεθούν αναπόφευκτα εκτός αγοράς.

- (77) Από την έρευνα αγοράς προέκυψε ότι κανένας φορέας δεν εκδήλωσε τεκμηριωμένο ενδιαφέρον για βασικά στοιχεία του ενεργητικού της Ολυμπιακής, δηλαδή για το σήμα/λογότυπο της Ολυμπιακής, τα διμερή δικαιώματα κυκλοφορίας και τα εκμισθωμένα ελικοστροβιλοκινητήρια αεροσκάφη. Ειδικότερα, το σήμα/λογότυπο της Ολυμπιακής θα επιστρέψει στον ιδιοκτήτη του, το ελληνικό Δημόσιο. Ακόμη και αν το ελληνικό Δημόσιο προκήρυττε νέο διαγωνισμό για το σήμα, είναι απίθανο να ενδιαφερθεί οποιοδήποτε τρίτο μέρος, εκτός από την Aegean, για την εξαγορά του.

VI.4. Συμπεράσματα σχετικά με την ΠΠΕ

- (78) Με βάση τα ανωτέρω, και δεδομένων των ιδιαίτερων και εξαιρετικών περιστάσεων της υπό κρίση υπόθεσης, η οποία χαρακτηρίζεται από τις παρατεταμένες δυσμενείς οικονομικές συνθήκες στην Ελλάδα, τη σημαντική μείωση του αριθμού των επιβατών στα δρομολόγια εσωτερικού στην Ελλάδα, την ιστορική απουσία κερδοφορίας της Ολυμπιακής χωρίς πιθανές προοπτικές αναστροφής της στο εγγύς

μέλλον, τις οικονομικές δυσχέρειες της μητρικής εταιρείας και τις περιορισμένες ικανότητες και κίνητρα που έχει για περαιτέρω οικονομική στήριξη της Ολυμπιακής, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η Ολυμπιακή πληροί τις απαιτήσεις της προβληματικής επιχείρησης κατά την έννοια των κατευθυντήριων γραμμών για τις οριζόντιες συγκεντρώσεις.

VI.5. Αίτια

- (79) Επιπλέον, συνάγεται το συμπέρασμα ότι η επιδείνωση της διαρθρώσεως του ανταγωνισμού στην αγορά μετά την προτεινόμενη εξαγορά της Ολυμπιακής από την Aegean δεν θα ήταν εντονότερη από ό,τι θα συνέβαινε χωρίς την πράξη και, ως εκ τούτου, η επιδείνωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι προκαλείται από αυτή.

VII. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

- (80) Για τους προαναφερθέντες λόγους, η απόφαση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η προτεινόμενη συγκέντρωση δεν θα παρακωλύσει σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό στην εσωτερική αγορά ούτε σε σημαντικό τμήμα της.
- (81) Ως εκ τούτου, η συγκέντρωση θα πρέπει να κηρυχθεί συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά και τη λειτουργία της συμφωνίας για τον ΕΟΧ, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 2 και το άρθρο 8 παράγραφος 1 του κανονισμού συγκεντρώσεων, καθώς και το άρθρο 57 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1.ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΕ

ΕΠΙΣΗΜΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΕΕ

ΣΥΛΛΟΓΗ(ΣΥΛΛ.)ΤΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

2.ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ

2.1)ΔΟΝΑΤΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ, ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ,ΤΕΤΑΡΤΗ ΕΚΔΟΣΗ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2011

2.2)ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΠ.ΚΑΡΥΔΗΣ, ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ 1, ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ-ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ 2004

2.3)ΝΙΚΟΣ Σ. ΚΟΣΜΙΔΗΣ, ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ, LL. M, ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ, ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ 2002

2.4)ΕΥΡΙΑΙΚΗ ΜΠΕΣΙΛΑ-ΒΗΚΑ, Ο ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΟΥ, <Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ>, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 1998

3.ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

3.1)<http://eur-lex.europa.eu>

3.2)<http://europa.eu>

3.3)<https://emea.gr/>

3.4)<http://www.naftikachronika.gr>

3.5)<http://www.newsit.gr>

3.6)<https://www.epant.gr>

3.7) <https://etravelnews.gr>

4.ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

4.1)ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ, ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 3959 Προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού, 20 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2011

4.2)ΕΤΗΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ, 2014

4.3)ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΓΟΡΑ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ OLYMPIC AIR ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΕΓΕΑΝ, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2013

5.ΑΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ

5.1)«ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ» ΤΩΝ ΙΣΧΥΟΥΣΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟ (και άλλες περί ελεύθερου ανταγωνισμού διατάξεις), Το παρόν κείμενο αποτελεί προσωπική εργασία της Α.Μ. Ταραμπίκου, Προϊσταμένης της Δ/σης Διοικητικών – Οικονομικών Υπηρεσιών της Γενικής Δ/σης Ανταγωνισμού. Συντάχθηκε το 1997 και αναδιομορφώνεται και ενημερώνεται με κάθε τροποποίηση του ν.703/77 για τις ανάγκες της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

5.2)ΑΡΘΡΟ ΜΕ ΘΕΜΑ<<ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ>> ,ΤΟΥ ΔΡΑΚΑΚΑΚΗ ΣΤΑΜΑΤΗ,ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΣΤΟ ΕΝΩΣΙΑΚΟ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ,ΤΕΥΧΟΣ 85/2011.